

PROGRAM ROZVOJA OBCE ZÁHOR

**Programovacie obdobie
2025 – 2030**

Názov:	Program rozvoja obce Záhor, Programovacie obdobie 2025 - 2030
Územné vymedzenie:	Košický kraj, okres Sobrance, obec Záhor
Územný plán obce/VÚC schválený:	áno
Dátum schválenia PRO:	
Dátum platnosti:	od 04/2025 do 12/2030
Verzia	3.0
Publikovaný verejne:	

Spracovateľ :

OMNEA, s.r.o.

Grafické spracovanie :

OMNEA, s.r.o.

Konzultácie :

Marián Hric, starosta obce

Dátum spracovania : december 2024 – marec 2025

Verzia : 3.0

Schválené obecným zastupiteľstvom uznesením č. dňa

© Obec Záhor

Základné údaje o obci	
Názov obce:	Záhor
Okres:	Sobrance
Kraj:	Košický
Región:	Zemplín
Poloha (súradnice):	48°37'20"S 22°12'25"V
Nadmorská výška:	109 m n. m.
Rozloha katastra:	770 ha
Počet obyvateľov:	636
Hustota obyvateľstva:	82,6 obyv./km ²
Prvá písomná zmienka:	1326
PSČ:	072 53 (pošta Bežovce)
ŠÚJ:	523330
EČV:	SO
Tel. predvoľba:	+421-56
Starosta obce:	Marián Hric
Adresa:	OcÚ Záhor, Záhor 121
IČO:	00 326 038
Web:	www.obeczahor.sk
E-mail:	info@obeczahor.sk
Telefón:	056 / 659 02 10

Zdroj: vlastné spracovanie na základe: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

OBSAH

0 ÚVOD	7
ANALYTICKÁ ČASŤ	10
1 ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA	17
1.1 História obce	17
1.2 Vymedzenie riešeného územia	26
1.3 Analýza demografie a ľudských zdrojov	29
1.3.1 Demografický vývoj obyvateľstva	29
1.3.2 Prírastok obyvateľov podľa pohlavia	31
1.3.3 Veková štruktúra obyvateľstva	33
1.3.4 Národnostná a náboženská štruktúra obyvateľstva obce	34
1.3.5 Bývanie	35
1.3.6 Zamestnanosť	35
1.4 Analýza sociálnej infraštruktúry	38
1.5 Ekonomická analýza	39
1.6 Analýza cestnej infraštruktúry	40
1.7 Technická infraštruktúra	41
1.8 Analýza životného prostredia	42
1.8.1 Geologický vývoj	42
1.8.2 Hydrogeologické pomery	44
1.8.3 Pôdne pomery	44
1.8.4 Ovzdušie	45
1.8.5 Odpad	45
1.8.6 Ochrana životného prostredia	46
1.8.7 Cestovný ruch	48
1.8.8 Slovensko-Ukrajinská hranica	48
2 ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA	50
2.1 Väzby na strategické ciele KSK	51
2.2 STEEP analýza	52
2.3 SWOT analýza	54
3 STRATEGICKÁ ČASŤ	56
3.1 Strategický cieľ obce	57
3.2 Stav projektovej pripravenosti obce	58
3.3 Zdroje financovania plnenia PRO 2025 – 2030	63

4 PROGRAMOVÁ ČASŤ	64
4.1 Strategické ciele	67
5 REALIZAČNÁ ČASŤ	89
5.1 Kontrola, monitoring a hodnotenie plnenia PRO 2025 - 2030	92
5.2 Vyhodnocovanie a spôsob modifikácie PRO 2025 – 2030	93
6 FINANČNÁ ČASŤ	94
7 ZÁVER	97
Materiály použité pri vypracovaní strategického dokumentu	98
Zoznam tabuliek	99
Zoznam grafov	100
Zoznam formulárov	101
Zoznam obrázkov	102

Zoznam použitých skratiek

ČOV – Čistička odpadových vôd

EFRR – Európsky fond regionálneho rozvoja

ESF – Európsky sociálny fond

EÚ – európska únia

EŠIF – Európske štrukturálne a investičné fondy

KF – Kohézny fond

KSK – Košický samosprávny kraj

MAS – Miestna akčná skupina

MDVRR SR - Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky

MH SR – Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky

MPSVR SR - Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

MŠ SR, MŠVVŠ SR - Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

MV SR - Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

MZ SR - Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

MŽP SR - Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

NSRR – Národný strategický a referenčný rámec

PHSR – Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja

RO – Riadiaci orgán

SORO – Sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom

ÚV SR – Úrad vlády Slovenskej republiky

VÚC – Vyšší územný celok

ÚVOD

Program rozvoja obce Záhor na roky 2025 – 2030 (ďalej len ako „PRO“) je strednodobý strategický programový dokument pre trvalo udržateľný rozvoj obce vychádzajúci z analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Záhor, ktorý zohľadňuje strategické ciele a priority rozvoja obce. Program rozvoja obce je komplexným dokumentom analyzujúcim otázky rozvoja štruktúr zo sociálnych, ekonomických a ďalších aspektov. Oproti ostatným plánovacím dokumentom spracovaným na miestnej úrovni má zastrešujúcu funkciu. Na rozdiel od územného plánu, ktorý rieši najmä lokalizáciu zástavby a priestorové regulatívy pre stavebný rozvoj, funkčné využitie rozvojových plôch, program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce sa podrobnejšie zaoberá otázkami ekonomického a sociálneho rozvoja, čím vo vzťahu k územnému plánu plní komplementárnu funkciu.

Program rozvoja obce Záhor na roky 2025 – 2030 bol spracovaný na základe zákona Národnej rady SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, ktorý definuje program rozvoja obce ako strednodobý programový dokument, obsahujúci analýzu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov, prvoradých potrieb a úloh vo všetkých oblastiach života obce. Súčasťou programu je aj návrh jeho administratívneho a finančného zabezpečenia. Zákon stanovuje aj úlohy, týkajúce sa vypracovávania, schvaľovania, zabezpečenia plnenia a pravidelného vyhodnocovania predmetného programového dokumentu. Pri spracovaní programu boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1266/1999 (nariadenie o štrukturálnych fondoch).

V prípravnej fáze boli identifikované slabé a silné stránky územia a sociálno-ekonomických zdrojov, následne bol analytickými výstupmi definovaný rozvojový potenciál územia obce. Ciele a priority sú spracované v súlade s PHSR Košického samosprávneho kraja, ktorý spolu s územným plánom obce predstavujú základné a kľúčové dokumenty pre riadenie samosprávy v oblasti regionálneho rozvoja. Hlavným cieľom PRO je perspektívne stanoviť hospodársky a sociálny rozvoj obce, eliminovať alebo zmierniť súčasné nedostatky a zamedziť prehlbovaniu disparít a disproportcií. Pri spracovaní strategického programu boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v Politike súdržnosti EÚ 2021-2027, Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR a legislatívny balík k fondom politiky súdržnosti EÚ na programové obdobie 2021 – 2027. PRO je zameraný na podporu regionálneho rozvoja na miestnej úrovni. Pri jeho vypracovaní sa uplatňuje princíp partnerstva, čo znamená spoluprácu s príslušnými najdôležitejšími socioekonomickými partnermi v regióne.

PRO Záhor je spracovaný na obdobie 5 rokov, vychádza z predošlého Programu rozvoja obce a predovšetkým z aktuálnej situácie a existujúcich súčasných potrieb miestnych obyvateľov, podnikateľov a ďalších subjektov v obci Záhor. Program je zameraný na podporu regionálneho rozvoja na miestnej úrovni s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a kultúrnu oblasť pre oživenie sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce. Pri jeho vypracovaní sa uplatňuje princíp partnerstva, čo znamená spoluprácu s príslušnými najdôležitejšími socioekonomickými partnermi v regióne.

Program rozvoja obce schvaľuje obecné zastupiteľstvo, ktoré bude zároveň aj realizovať vykonateľnosť, kontrolu, monitorovanie a hodnotenie tohto programu. Program rozvoja obce je programom všetkých jeho občanov a bude napomáhať k všestrannému rozvoju obce

nezávisle na prípadných politických zmenách v samospráve. Pri spracovávaní bol kladený rešpekt aj na zásady regionálnej politiky vlády SR a princípy regionálnej politiky Európskej únie.

Súhrnnou analýzou i strategickou časťou sa prelínajú globálne i špecifické ciele, ktoré sú rozpracované do konkrétnych opatrení.

Prvá analytická časť dokumentu obsahuje popis obce s jej základnými geografickými údajmi a hlavnými socioekonomickými charakteristikami, ktoré charakterizujú dynamiku sociálneho a ekonomického rozvoja obce. Súčasťou je súhrnná analýza rozvojového potenciálu, ktorá v rámci globálnych a špecifických cieľov, ako aj silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození dáva súhrnný pohľad na reálnu situáciu obce a jej rozvojové možnosti.

Druhá hlavná časť dokumentu je orientovaná na formulovanie strategického rozvoja. Globálne ciele sú rozpracované do špecifických cieľov, ktoré majú stabilizačný alebo rozvojový charakter. Stabilizačné ciele a súvisiace opatrenia sú zamerané na riešenie súčasného nepriaznivého až kritického stavu v jednotlivých oblastiach tak, aby nedošlo k ďalšiemu prehĺbovaniu jestvujúcich problémov a na podporu ich dlhodobého rozvoja do roku 2030.

Impulzy pre spracovanie nového dokumentu

Príprava strategického dokumentu – aktualizácia Programu rozvoja obce Záhor na roky 2025 - 2030 vyplýva primárne z ukončenia platnosti predchádzajúceho strategického dokumentu rozvoja obce do roku 2024 a súčasne z legislatívnych dôvodov, nových výziev, výstupov monitorovania existujúceho Programu rozvoja obce a potreby spoločných riešení v rámci územnej spolupráce a dostupných zdrojov, a to najmä v kontexte nových prístupov k rozvoju územia a stratégie na lokálnej, národnej a nadnárodnej úrovni.

Hlavné impulzy pre spracovanie strategického dokumentu obce:

- a) koniec platnosti dokumentu Programu rozvoja obce;
- b) legislatívna povinnosť vyplývajúca zo zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja;
- c) potreba prehodnotenia priorít o strategických cieľov pre nové programové obdobie;
- d) zámer zlepšiť kvalitu života občanov a podmienky pre ekonomické aktivity v obci;
- e) nové možnosti čerpania nenávratných finančných príspevkov, dotácií, grantov
- f) potreba územnej spolupráce;g) zosúladenie so strategickými dokumentami na národnej a nadnárodnej úrovni;
- h) zosúladenie s Integrovanou územnou stratégiou Košického samosprávneho kraja a Akčným plánom najmenej rozvinutého okresu Sobrance
- i) nové vplyvy vonkajšieho prostredia;

Hlavné výzvy a problémy, na ktoré dokument reaguje

Aktualizovaný strategický dokument, bude predovšetkým nástrojom rozvojovej politiky obce, obsahovo zameraný na dlhodobé rozvojové ciele a konkrétne opatrenia, ktoré je potrebné uskutočniť pre zabezpečenie rozvoja obce a kvalitu života obyvateľov.

Nový strategický dokument bude reflektovať na nové vplyvy vonkajšieho a vnútorného prostredia a vzhľadom na to definovať problémy a priority rozvoja obce a to v oblastiach technickej infraštruktúry, energetickej efektívnosti budov v majetku obce, kvality života v obci, cestovného ruchu, komunitného života v obci.

Dokument bude reagovať na možnosti nového programového obdobia regionálnej politiky Európskej únie a nových rozvojových priorít Európskej únie s prepojením na národné priority implementácie Agendy 2030, ako aj na územné integrované stratégie ako výsledok územnej spolupráce.

Stratégia nového dokumentu vychádza z ex post hodnotenia predchádzajúceho Programu rozvoja obce, aktuálnej SWOT analýzy obce a najmä aktuálnych potrieb obce

ANALYTICKÁ ČASŤ

Analytická časť obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, vychádza z aktuálneho stavu a potenciálu obce s väzbami na širšie územie a odhad budúceho vývoja s dôrazom na možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce relevantné stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja územia obce. Jej súčasťou je vnútorná a vonkajšia analýza s ohľadom na identifikáciu a analýzu problémov a ich príčin s prípadným zdôvodnením. Analýza a jej zhrnutie je spracovaná v štandardnej štruktúre metódy SWOT.

Východiskové dokumenty PRO:

1. Na miestnej úrovni:

- *predchádzajúci Program rozvoja obce Záhor*
- *územný plán obce*
- *Komunitný plán sociálnych služieb obce Záhor*
- *viacročný rozpočet*

2. Na regionálnej úrovni:

- *Expertná štúdia a stratégia pre rozvoj kreatívnej ekonomiky Košického kraja*
- *Integrovaný regionálny operačný program „IROP“ - programový dokument SR pre programové obdobie 2021 – 2027, ktorého globálnym cieľom je: prispieť k zlepšeniu kvality života a zabezpečiť udržateľné poskytovanie verejných služieb s dopadom na vyvážený a udržateľný územný rozvoj, hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť regiónov, miest a obcí.*
- *Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja KSK 2023 – 2027*
- *Integrovaná územná stratégia Košického kraja 2022 – 2030*
- *Regionálna integrovaná územná stratégia Košického kraja*
- *Adaptačná stratégia na dôsledky zmeny klímy v Košickom kraji 2020*
- *Plán udržateľnej mobility Košického samosprávneho kraja*
- *Program odpadového hospodárstva Košického samosprávneho kraja 2021 – 2025*
- *Koncepcia rozvoja kultúry v Košickom samosprávnom kraji 2020-2025 (2030)*
- *Stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky Košického kraja 2022-2027-2030*
- *Plán rozvoja najmenej rozvinutého okresu Sobrance v znení dodatkov*
- *Stratégia CLLD MAS Zemplín pod Vihorlatom*
- *Územný plán KSK*

3. Na národnej úrovni:

- *Koncepcia územného rozvoja Slovenska v znení KURS 2011*
- *Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja SR*
- *Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030*
- *Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2030*
- *Národné priority implementácie Agendy 2030*
- *Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja SR do roku 2035*
- *Vízia a stratégia rozvoja SR 2030*
- *Partnerská dohoda 2021 – 2027*
- *Národný investičný plán Slovenskej republiky na roky 2018-2030*
- *Plán obnovy a odolnosti SR*

- *Operačný program Slovensko 2021 - 2027 (prostredníctvom IÚS – Integračnej územnej stratégie)*
- *Nízkouhlíková stratégia rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050*
- *Envirostratégia 2030*
- *Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy*
- *Program odpadového hospodárstva SR na roky 2021– 2025*
- *Národný infraštruktúrny plán Slovenskej republiky na roky 2018 – 2030*
- *Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021 – 2030*

4. Na nadnárodnej úrovni:

- **Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR** - zámerom bolo predstaviť pohľad Európskej komisie na identifikáciu hlavných rozvojových potrieb a výber tematických cieľov a priorít, ktoré by mali byť financované v rámci fondov Spoločného strategického rámca EÚ v podmienkach SR. Každý členský štát EÚ na základe schválenej legislatívy EÚ predloží Európskej komisii návrh Partnerskej dohody a taktiež aj operačné programy. V prípade Slovenska pôjde v rámci fondov politiky súdržnosti o Operačný program Slovensko. Prostredníctvom tohto programu sa budú môcť čerpať finančné prostriedky z fondov EÚ v programovom období 2021 – 2027 vo výške 12,8 mld. EUR v rámci 5 cieľov politiky súdržnosti:

CP1: Inteligentnejšia Európa,

CP2: Zelenšia Európa,

CP3: Prepojenejšia Európa,

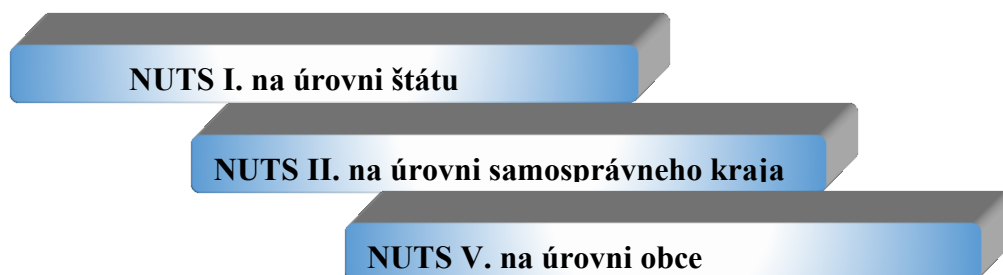
CP4: Sociálnejšia Európa,

CP5: Európa bližšie k občanom

- *Zmluva o fungovaní Európskej únie*
- *Ciele politiky EÚ v programovom období 2021 – 2027*
- *Horizont Európa (2021 – 2027)*
- *Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2021 – 2027*
- *Partnerská dohoda SR určujúca stratégiu, priority a podmienky SR na využívanie fondov Európskej únie. Predstavuje základný národný dokument zastrešujúci všetky operačné programy SR pre aktuálne programovacie obdobie. Tento významný strategický dokument je základnou podmienkou pre využitie finančných prostriedkov z fondov EÚ v rokoch 2021 – 2027*
- *Stratégia Európskej únie 2030*
- *Spoločný strategický rámec EK*
- *LIFE (oblasť ochrany biodiverzity, prechodu na obehové hospodárstvo, adaptácie na zmenu klímy a podpory obnoviteľných zdrojov energie)*
- **CENTROPE:**
 - *Správa o regionálnom rozvoji*
 - *Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT)*
 - *Stratégia ľudského kapitálu*

- Stratégia v oblasti vedomostného regiónu
- Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2030
- Stratégia v oblasti kultúry a cestovného ruchu
- Národný (regionálny) rozvojový plán (RDP – Regional Development Plan), ktorý je hlavným dokumentom pre vyjednanie podpory zo Štrukturálnych fondov Európskej únie
- Sektorové operačné programy (SOP – Sectoral Operation Programme), ako taktické dokumenty vytvorené na úrovni ministerstiev, ktoré rozpracovávajú problémové celky stratégií majúcich plošný (celoštátny) charakter, pre ktoré bude žiadané spolufinancovanie zo zdrojov Európskej únie.
- Regionálne operačné programy (ROP – Regional Operation Programme), ako taktické dokumenty, ktoré budú spracované na úrovni regiónov NUTS II a rozpracovávajú tie problémové celky stratégií, pre ktoré bude žiadané spolufinancovanie zo zdrojov Európskej únie
- Rámec podpory spoločenstva (CSF – Community Support Framework), ktorý bude vytvorený na základe Národného rozvojového plánu v spolupráci s Európskou komisiou, je hlavným dokumentom vymedzujúcim poskytnutie podpory zo štrukturálnych fondov Európskej únie
- Strategické usmernenia Spoločenstva (SUS) – ROP odráža 1 usmernenie SUS t.j. „urobiť Európu a jej regióny atraktívnejším priestorom pre investície a prácu“

V súlade so snahou Slovenskej republiky o znižovanie rozdielov na úrovni rozvoja jednotlivých regiónov boli východiskom pri príprave Programu rozvoja obce nasledovné strategické dokumenty:

Obce boli zadelené do nasledovných 5 kategórií - pólov rastu:

- *inovačné póly rastu,*
- *kohézne póly rastu v záujmovom území inovačných pólov rastu,*
- *kohézne póly rastu mimo záujmového územia inovačných pólov rastu,*
- *obce, ktoré nie sú pólmi rastu ležiace v záujmovom území inovačných pólov rastu,*
- *obce, ktoré nie sú pólmi rastu mimo záujmových území.*

Obec Záhor bola zaradená v súhrnom prehľade štruktúry sídiel v kraji Košice medzi obce, ktoré nie sú pólmi rastu mimo záujmových území.

Tento dokument je vytvorený na princípoch využitia participatívnych metód a odráža potreby spolupráce obce a občanov v území. Analytická časť plánu je spracovaná na základe informácií a údajov obce, z odbornej literatúry, internetu a údajov poskytnutých predstaviteľmi samosprávy. Strategická a programová časť je spracovaná na základe vzájomnej korelácie výstupov spracovaných obcou, PHSR KSK a potrieb a požiadaviek obce.

Tento program je spracovaný na úrovni LAU 2 na základe zadania aktualizácie Programu rozvoja obce Záhor. V súčasnosti je obec Záhor svojimi aktivitami napojená na **Združenie pre rozvoj turizmu v mikroregióne Koromľa a okolie – Mikroregión Koromľa**, spoločne s obcami Husák, Kolibabovce, Koromľa, Krčava, Orechová, Petrovce, Porúbka, Priekopa, Tibava, Vojnatina a Vyšné Nemecké, Roľnícke družstvo Koromľa, a zároveň na **Miestnu akčnú skupinu Zemplín pod Vihorlatom**.

Formulár č. Ú 2 – Zámer spracovania PRO

Zámer spracovania PRO	
Názov dokumentu	Program rozvoja obce Záhor, programovacie obdobie 2025 – 2030
Forma spracovania	V spolupráci so starostom obce
Riadenie procesu spracovania	Pracovná skupina: - externý odborník - pracovníci obce (spolupráca) - starosta obce (spolupráca, konzultácie) - obecné zastupiteľstvo obce Spracovanie PRO obce vychádzalo z predošlého PRO obce, vzhľadom na to, že neboli naplnené všetky priority rozvoja obce. Boli zapracované ďalšie iniciované zmeny a potreby obce.
Obdobie spracovania	2024/2025
Financovanie spracovania	Náklady na spracovanie boli financované z rozpočtu obce

Zdroj: vlastné spracovanie na základe: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Tab.č.1 Ex-post hodnotenie predchádzajúcich Programov rozvoja obce

Č.	Názov projektu	Roky realizácie	Objem finančných prostriedkov	Zdroj financií
1.	Obecný vodovod	1992	155 844,78 €	MF SR
2.	Plynofikácia obce	1995	204 984,99 €	MF SR
3.	4-bytová jednotka	1999	88 888,568 €	MF SR
4.	Dom smútku + ozvučenie	2004	58 256,32 €	Obecný rozpočet
5.	Rekonštrukcia strechy Obecného úradu	2005	8 298,48 €	MF SR
6.	Kamerový systém „Bezpečné obce“	2005	24 507,99 €	MF SR
7.	Miestny rozhlas	2006	1 500 €	MF SR
8.	Kultúrny dom	2008	78 592 €	Obecný rozpočet – úver
9.	Cesta 196-230	2010	72 590 €	Eurofondy
10.	Autobusové zastávky	2010	11 840,18 €	Eurofondy
11.	Budova Obecného úradu	2010	51 355,70 €	Eurofondy
12.	Kanalizácia	2011-2018	922 743,99	Environmentálny fond
13.	Obecný park	2012	31 498,19 €	Eurofondy
14.	Rekonštrukcia miestnej komunikácie	2012	142 733,78 €	PPA
15.	Územný plán obce	2015	9 958,18 €	MF SR
16.	Kanalizácia Záhor	2016	200 000,00 €	Environmentálny fond
17.	Kanalizácia Záhor	2016	150 000,00 €	Environmentálny fond
18.	Dátová sieť	2017	9 000 €	Obecný rozpočet
19.	Šatne na ihrisku + zariadenie	2018	10 909,99 €	Obecný rozpočet
20.	Rekonštrukcia ZŠ	2018	5 862,86 €	Obecný rozpočet
21.	Rekonštrukcia MŠ	2018	4 471,15 €	Obecný rozpočet
22.	Kanalizácia Záhor	2018	100 000,00	Environmentálny fond
23.	Stavebný dozor kanalizácia	2018	15 065,64 €	Obecný rozpočet
24.	Klub mladých	2019	83 827,58 €	Obecný rozpočet
25.	Nákup komunálnej techniky s príslušenstvom na údržbu priestorov obce Záhor	2019	97 698,00 €	PPA
26.	Kamerový systém	2019	6 000, 00 €	MV SR
27.	Vybavenie a skvalitnenie Základnej školy počítačovou technikou s príslušenstvom obce Záhor	2023	17 862,16	MAS Zemplín pod Vihorlatom, o.z.
28.	Prekrytie strechy na Dome smútku	2024	14 000,00	MF SR

Zdroj: vlastné spracovanie, údaje z OcÚ

Formulár č. Ú 3 – Štruktúra dokumentu

Obsah PRO je legislatívne vymedzený zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

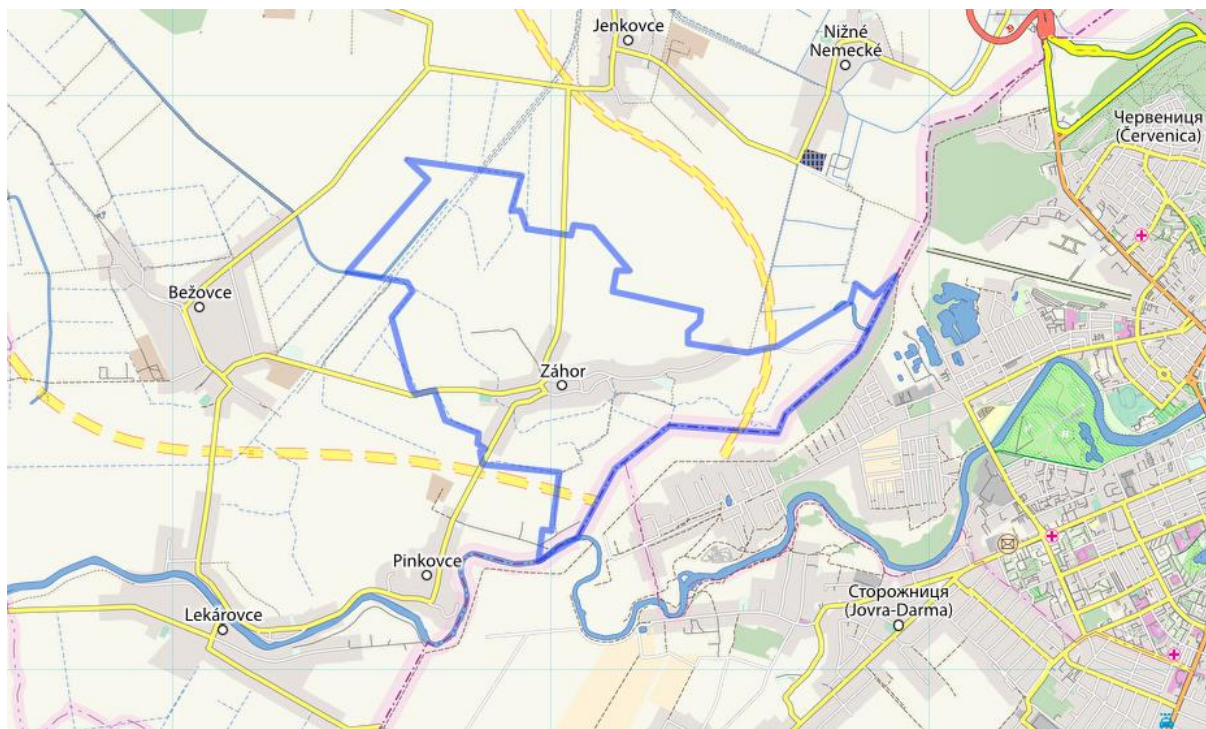
Štruktúra dokumentu:

Úvod	Zdôvodnenie zámeru spracovania PRO
Analytická časť	Harmonogram spracovania PRO Východiskové koncepčné dokumenty spracovania PRO Hodnotenie predchádzajúceho PRO Analýza vnútorného prostredia Analýza externého prostredia Zhodnotenie súčasného stavu územia
Strategická časť	Vízia rozvoja územia Strategický cieľ
Programová časť	Opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým prioritám
Realizačná časť	Východiská a popis realizácie jednotlivých opatrení Systém monitorovania a hodnotenia
Finančná časť	Indikatívny finančný plán na celkovú realizáciu PRO Model viaczdrojového financovania jednotlivých projektov
Záverečná časť	Schválenie a zverejnenie PRO

Zdroj: vlastné spracovanie na základe: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

1 ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA

Obr. 1 Mapa obce Záhor

Zdroj: <https://www.mapaobce.sk/obec/zahor>

1.1. História obce

Obec Záhor leží vo východnej časti Východoslovenskej nížiny na pravobrežnom agradačnom vale rieky Uh. Obec vznikla v roku 1326. V roku 1427 mala viac ako 12 port. Patrila Komoróciom, neskôr Barkóciom, Beréniovcem. V 18. storočí sa útekmi poddaných značne vyludnila. V roku 1715 mala 9 domácností, v roku 1928 bolo v obci 69 domov a 642 obyvateľov. V roku 1832 bol v obci cukrovar. Do 20. storočia vlastnili tunajšie majetky Aponiovci. V rokoch 1939-1944 bola obec súčasťou Maďarska.

14. až 17. storočie

O najstaršom osídlení Záhora neexistujú zatiaľ relevantné dôkazy - v chotári totiž neboli zaznamenané žiadne praveké archeologické nálezy. Problematickým sa javí tiež vznik obce a výklad jej názvu. Vo Vlastivednom slovníku obcí na Slovensku Bratislava 1978 je uvedené, že obec Záhor sa po prvýkrát spomína už v roku 1326 pod názvom „*Mongath*“. Významný slovenský historik, univerzitný profesor Ferdinand Uličný, ktorý sa výskumu stredovekého osídlenia najvýchodnejších častí Slovenska venuje už niekoľko desiatok rokov, však vo svojej odbornej publikácii s názvom *Dejiny osídlenia Uzskej župy* (Prešov 1995) píše: „*Leleský konvent v roku 1414 potvrdil vymedzenie hranice medzi chotárom Jenkoviec a Záhora. Vtedy vznikla prvá známa správa o tejto dedine, ktorá, ako vyplýva z obsahu listiny, jestvovala aj pred rokom 1414.*“ Záhor sa v tejto latinskej listine z roku 1414 spomína ako „... *Mongath alio nomine Zahar*“ - čiže „*Mongath*, iným názvom Záhor“. Profesor Uličný prvú písomnú správu o sídlisku „*Mongath*“, ktoré ležalo pri Záhore, datuje do roku 1358 - neskôr, v XV. storočí, toto

sídlisko buď zaniklo alebo splynulo so Záhorom. V písomnostiach z XV. - XVII. storočia sa názov dediny najčastejšie objavuje v podobe „Zahar“, ojedinele aj v tvare „Zahor“. V uvedenom období boli majiteľmi obce Dobóovci z Ruskej (patrili medzi významné uhorské šľachtické rody). Centrum ich panstva, do ktorého - okrem Záhora - patrilo aj niekoľko ďalších dedín, bolo v Pavlovciach (dnes Pavlovce nad Uhom). V roku 1427 tu bolo zdanených minimálne 5 obývaných sedliackych domov - od tejto kráľovskej dane bol oslobodený len záhorský richtár. Richtár - predstaviteľ obecnej samosprávy - musel dozeráť aj na plynulé odvádzanie poddanských dávok, za výkon svojej funkcie bol zodpovedný vlastníčkovi dediny, čiže zemepánovi. V roku 1567 v Záhore bývala rodina richtára, zaznamenaných bolo aj 12 sedliackych domácností (sedliaci tvorili najbohatšiu vrstvu poddaných) a 14 rodín želiarov a sluhov (tí patrili k chudobnejším poddaným). Predpokladajúc, že v jednej domácnosti žilo priemerne 6 členov rodiny, tak v obci v tom čase mohlo bývať okolo 160-180 poddaných. Koncom XVI. storočia v dedine žilo aj 11 rodín slobodníkov (išlo o bývalých poddaných, ktorých zemepán doživotne alebo dedične oslobodil od poddanských povinností) a stálo tu celkovo 44 obývaných poddanských domov - obec teda patrila k najväčším v celom okolí. V XVII. storočí - v dôsledku nepriaznivého vývoja v Uhorsku - začal počet obyvateľov Záhora klesať (poddaní sa buď odsťahovali, zbehli na iné panstvá, alebo podľahli rôznym chorobám). Administratívne obec patrila do Užského komitátu - ten sa najneskôr v XIV. storočí premenil na Užskú stolicu (jej hornatá časť ležala prevažne na území dnešnej Ukrajiny, na teritóriu Slovenska pod stoličnú správu so sídlom na Užskom hrade, neskôr v Užhorode, patrili mestecká Veľké Kapušany a Sobrance s okolím). Stolica používala aj svoj vlastný erb - hlavnú erbovú figúru predstavovala postava mladého šľachtica, ktorý v pravej aj ľavej ruke drží po tri klasy obilia. Významnú úlohu v živote obyvateľov zohrávalo náboženstvo. Záhor - ako filia - patrila v stredoveku pravdepodobne do rozsiahlej rímskokatolíckej farnosti so sídlom v Jovre (dnes je súčasťou Ukrajiny). Najbližší kostol sa v tomto období nachádzal v Jenkovciach. V druhej polovici XVI. storočia - pod vplyvom zemepánov Dobóovcov, v zmysle hesla „Cuius regio, eius religio“ - „Čí je majetok, toho je náboženstvo“ - prešli poddaní v Záhore k reformovanej viere. Zákonný článok č. 7 z roku 1647 však túto zásadu zrušil - ak zemepán vyznával iné náboženstvo, sedliaci si mohli zvoliť vlastného farára. V platnosti ale zostalo tzv. patronátne právo - patrón mohol na faru dosadiť kňaza podľa svojej vôle, poddaní však už túto voľbu nemuseli akceptovať. Reformovaní veriaci zo Záhora pôvodne prislúchali ku kalvínskej farnosti so sídlom v Rebríne (dnes miestna časť obce Zemplínska Široká) - samostatná záhorská kalvínska farnosť (s filiou Pinkovce) vznikla najneskôr začiatkom XVII. storočia (farnosť - až do polovice XVII. storočia - spravovali slovenskí kazatelia). V XVI. storočí v obci stál kostol - nie je známe, či bol drevený alebo kamenný. V nasledujúcom storočí si veriaci postavili nový chrám (v reformovanom kostole sa do dnešných dní zachoval zvon z tohto obdobia).

Obec v rokoch 1700 – 1848

Začiatkom XVIII. storočia (konkr. v r. 1715) bývali v dedine členovia deviatich poddanských domácností - „hlavami“ týchto rodín boli: Ján Tót, Pavol Tót, Štefan Nagy, Juraj Kašar, Baltazár Kováč, Štefan Kováč, Lukáš Iško, Ján Kostrubani a Ján Török (podľa národnosti boli piati Maďari a štyria Slováci, resp. „Ruthéni“). O pomeroch v obci v prvej tretine XVIII. storočia informujú dva rukopisy, týkajúce sa Užskej stolice. Autorom prvého - staršieho - diela je Adam Horvát (Horváth) - šľachtic a učený muž, rodák z Pavloviec. Vo svojom Opise Užskej stolice o dedine Záhor píše: „Záhor leží smerom na východ, nad obcou Tašul'a, neďaleko rieky Uh. Jeho chotár leží v susedstve obce Bežovce a jeho poloha je trochu lepšia. Polia sú úrodné. Vlastníkmi sú Rákociovci - dedičia po matke, ale teraz patrí grófovi Aspermontovi z titulu zálohu. Tiež tu má majetkový podiel vdova po grófovi Barkócim st., a tiež aj časť patrí osvietenému grófovi Tomášovi Berénimu z Káranč a Berénu.“

Matej Bel, ktorý napísal druhý rukopis, obec charakterizoval takto: „...susedí s Tašul'ou, Bežovcami a Pinkovcami, nachádza sa neďaleko západného brehu brehu Uhu. Má veľmi dobré polia, podľa práva patria Tomášovi Berénimu.“ V súpise Užskej stolice, ktorý bol zhotovený počas zimných mesiacov na prelome rokov 1735-1736, sú tiež zaznačené zaujímavé údaje; v tomto období napr. zo Záhora (v tom čase bol súčasťou Pavlovského slúžnovského obvodu) utieklo 10 poddaných, bývať tu zostalo 9 poddaných, resp. poddanských rodín. V r. 1772 - v čase tereziánskej urbárskej regulácie - v obci žili členovia 32 sedliackých rodín (priezviská „hláv“ týchto rodín boli: Bali, Senko, Posypanka, Molnár, Sabo, Husár, Tóth, Košanič, Čermák, Kostruba, Kočanič, Bánovský, Šimko, Rokita, Vasil', Gábor, Rusnák, Kováč, Selepec, Huklinc, Šohajda, Labanc, Lukáč, Denči a Kendereš), 8 želiarskych rodín (priezviská: Dudáš, Hornák, Fedor, Šohajda, Hrico, Šinko, Hornák, Fišári) a 3 podželiarskych rodín (s priezviskami: Hamara, Barna a Semko). Výsledkom procesu urbárskej regulácie bolo vydanie obecného urbára, ktorý obsahoval súpis pozemkového majetku a rozsah povinností poddaných voči zemepánovi Tomášovi Berénimu (Berényimu). V roku 1785 panovník Jozef II. (syn Márie Terézie) zrušil v Uhorsku nevoľníctvo - obnovením osobných slobôd poddaných v krajine skončilo ich bezprávne postavenie (mohli sa slobodne sťahovať, zakladať si rodiny, vykonávať pracovné činnosti, dávať deti do škôl, disponovať vlastným majetkom, zemepán ich už nemohol z pôdy vyhnúť ani usadiť v inej oblasti). K vrchnosti však poddaní zostali pripútaní aj naďalej - ekonomicky (prostredníctvom prenájmu pôdy). Povinnosti poddaných zo Záhora voči zemepánovi vymedzoval urbár - ďalšie služby už od nich šľachtic nesmel vyžadovať (ak prácu navyše potreboval, bol povinný s poddanými uzavrieť zmluvu a riadne im za to zaplatiť). V XVIII. storočí sa na území habsburskej monarchie uskutočnilo prvé vojenské mapovanie (tzv. jozefínske) - išlo tiež o prvé podrobné zmapovanie Slovenska v strednej mierke 1:28800. V Užskej stolici vojenská kartografi pracovali v r. 1782 - 1784. V mape z tohto obdobia je Záhorská Sloboda označená ako „Zahor“ - bola to dlhá dedina s domami, ktoré sa tiahli po oboch stranách jednej ulice, resp. cesty. Z obce (alebo popri nej) viedlo niekoľko cestných komunikácií - smerom na Pinkovce, Bežovce a Jenkovce. V chotári Záhorského, ani v blízkom okolí sa nenachádzali takmer žiadne lesné porasty - drevo však bolo potrebné, preto jedna z ciest viedla aj do hustého lesa pri Užhorode. Blízko obce (medzi Záhorským a Pinkovcami) bola nejaká osada - do nej tiež smerovala jedna z ciest. Na mape je uprostred Záhorského zachytená aj cirkevná stavba - kostol.

Presné záznamy o počte obyvateľov a domov v dedine pochádzajú zo začiatku XIX. storočia - v r. 1828 napr. v Záhore žilo 642 ľudí a stálo 69 príbytkov (približne rovnaký počet dedinčanov aj domov sa udržal aj v nasledujúcom období). Spisy z r. 1832 obsahujú tiež zmienku o cukrovare - ten však (podobne ako veľká časť dediny) zhorel pri rozsiahlom požiari. Záhorských v tom čase trápili aj časté povodne. O 5 rokov neskôr bol jediným zemepánom v obci Krištof Stárai (Sztáray). Základy konfesionalnej štruktúry dediny sa vytvorili v XVIII. storočí - popri sebe tu bývali rímskokatolíci, protestanti, veriaci východného obradu aj židia. V r. 1789 zriadil jagerský biskup (sídliť v meste Eger v dnešnom Maďarsku) kaplánstvo v Jenkovciach - veriaci si tu postavili aj drevený kostol, do ktorého pravidelne dochádzali aj rímskokatolíci zo Záhorského. V r. 1810 - šesť rokov po vzniku nového Szmárskeho biskupstva (s centrom v meste Satu Mare na území Rumunska) - boli Jenkovce povýšené na farnosť (Záhorský tvoril jej filiú). V polovici XVIII. storočia vizitoval gréckokatolícke farnosti v Užskej stolici mukačevský biskup Michal Manuel Olšavský. Z jeho zápisov je známe, že záhorskí gréckokatolíci patrili do farnosti so sídlom v Bežovciach (tu stál aj drevený kostol so šindľovou strechou) a každá z tunajších 8 gréckokatolíckych rodín odvádzala bežovskému kňazovi po dve viká (cca 50 kg) obilia. V rovnakom čase záhorskí kalvíni prislúchali k rôznym farnostiam - sídla mali v dedinách Tarnovci (dnešná Ukrajina) a Bežovce. Neskôr boli reformovaní veriaci začlenení do bežovskej farnosti - od r. 1875 však boli pre Záhorský vedené samostatné cirkevné matriky. Medzi staré kalvínske rodiny v obci patrili Kováčovci, Balyiovci, Sabovci, Korpovci,

Tóthovci, Balážovci, Molnárovci, Denciovci, Kenderešovci, Hornákovci, Hudákovci, Kolibášovci a Laškodiovci - členovia týchto rodín sa v r. 1822 zaslúžili o výstavbu nového, resp. o prestavbu starého kamenného kostola. V miestnej kalvínskej ľudovej škole, kde napr. v r. 1804 vyučoval Juraj Kalán, si deti osvojovali základy čítania, písania, počítania a náboženstva. Presné počty veriacich jednotlivých cirkví sa zachovali z roku 1837 - v Záhore v tom čase bývalo 305 kalvínov, 211 gréckokatolíkov, 85 rímskokatolíkov a 15 židov.

Obec v rokoch 1848 – 1918

Uhorský snem v r. 1848 zrušil v krajine poddanstvo - oficiálne tým zanikli poddanské roboty a iné urbáriálne povinnosti. Bývalí urbáriálni poddaní dostali do spoločného vlastníctva tzv. urbársky majetok, po r. 1853 pôvodne urbársku pôdu získali jednotliví roľníci. Za ornú pôdu, lesy a pasienky však museli dedinčania aj naďalej odvádzať robotu - táto ich povinnosť skončila v r. 1896, po prijatí zákona o výkupe zmluvných poddaných a želiarov. Šľachta si - aj napriek všetkému - udržala vlastníctvo pozemkov (pôdu obhospodarovala vo vlastnej réžii). Veľké panské majere postupne nahradili panské veľkostatky. Všetci obyvatelia krajiny sa v tomto období stali osobne aj majetkovo slobodnými. Pomery v Užskej župe sa - v porovnaní s inými časťami krajiny - menili len veľmi pomaly. Väčšiu časť pôdy užívalo množstvo samostatne hospodáriacich zemanov (každý z nich vlastnil iba nevelikú výmeru), miestni sedliaci si mohli odkúpiť pozemky, na ktorých po celé generácie pracovali. Chudobnejší dedinčania - bývalí želiari a podželiari - začali pracovať ako robotníci na statkoch bohatších gazdov, resp. na poľnohospodárskych veľkostatkoch v okolí. Na katastrálnej mape Záhora z druhej polovice XIX. storočia (konkr. z r. 1864) sú zaznamenané tieto názvy: „Bocskatov“, „Buygyogos“, „Csikó láz“, „Csonkás“, „Fevenyés“, „Forrás“, „Galová“, „Gerdeny“, „Huscsava“, „Kertalyka“, „Kiš erde“, „Konopianky“, „Križne zeme“, „Na bežovských“, „Nagy rét“, „Nyires“, „Patroka“, „Piszke“, „Silaš“, „Ungh“ (rieka), „Zahumenki“ a „Žsarov“. Koncom tohto storočia (podľa rôznych štatistík alebo súpisov) chovali miestni gazdovia 38 kusov hovädzieho dobytku, 193 ošipáných, 930 kusov rôznej hydiny, vlastnili spolu 25 včelích rodín a v záhradách pestovali dokopy 855 ovocných stromov (najviac z nich - takmer 400 - predstavovali slivky).

V r. 1900 žilo v obci 901 obyvateľov - najviac bolo Slovákov, niekoľko desiatok ľudí sa hlásilo k maďarskej a nemeckej národnosti, pár dedinčanov uviedlo aj inú národnostnú príslušnosť. V konfesionalnej štruktúre dominovali reformovaní, po nich nasledovali gréckokatolíci, rímskokatolíci, bývalo tu tiež zopár desiatok židov, niekoľko veriacich sa prihlásilo k iným náboženstvám. Najviac Záhorčanov sa živilo poľnohospodárstvom, niektorí sa venovali aj remeslu, obchodu alebo mali iné zamestnanie. Vzdelanostná úroveň bola nízka - plynule čítať a písať vedelo iba necelých 300 obyvateľov. Dedinské príbytky boli postavené väčšinou z dreva, ich strechu pokrývala slama (župa) - len veľmi málo domov malo strechu, zhotovenú z drevených šindľov, resp. z pálenej škridle. V r. 1895 obec prislúchala do obvodu notárskeho úradu so sídlom v Bežovciach (na notariáte sa začali viesť aj štátne matriky). Notár mal významné postavenie - ako riadny člen sa zúčastňoval zasadnutí obecného zastupiteľstva jednotlivých obcí obvodu, spolu s richtárom a prisázníkmi patrili aj do užšieho vedenia dediny, jeho úrad viedol agendu všetkých obcí v obvode. Zasadnutia obecného zastupiteľstva, kde mali prevahu bohatší roľníci, zvolával a viedol richtár (maďarsky „biró“, v zemplínskom dialekte „birov“) - riadne schôdze sa konali dvakrát do roka (v jari a jeseni), mimoriadne podľa potreby. Obecné predstavenstvo - ďalší orgán obecnej samosprávy - zasadalo raz štvrtročne (aj jeho schôdze zvolával a predsedal im richtár). Náboženské pomery nezasiahli podstatnejšie zmeny. V roku 1914 vypukla I. svetová vojna (boje trvali až do r. 1918) - úrady vyhlásili mobilizáciu, cez územie Slovenska začali prechádzať železničné transporty s proviantom, vojakmi a pod. Dedinu ani blízke okolie boje nezasiahli - obyvateľstvo však výrazne pocítilo dôsledky

vojnových udalostí (bol nedostatok potravín, spotrebného tovaru, začali rekvirácie, rozšírili sa choroby).

Obec v rokoch 1918 – 1939

Československú republiku (ČSR) oficiálne vyhlásili dňa 28. októbra 1918 v Prahe. Situácia vo východnej časti Slovenska (na západe Užskej, Užhorodskej župy) však bola komplikovaná - dané územie totiž do polovice januára 1919 spravovali dožívajúce uhorské, resp. nové maďarské úrady. Pomery sa stabilizovali až v druhej polovici roku 1919. Po roku 1918 obec Záhor tvorila súčasť okresu Užhorod. Od začiatku r. 1923 bolo územie Slovenska rozdelené do šiestich žúp - Záhor (už v rámci okresu Sobrance) pripadol Košickej župe. Po r. 1928 župné zriadenie nahradilo tzv. krajinské zriadenie - sobranský okres potom až do r. 1939 riadil Krajinský úrad v Bratislave. Prvé oficiálne sčítanie obyvateľstva v ČSR prebehlo dňa 15. februára 1921 - v obci v tom čase žilo 1102 obyvateľov, stálo 226 domov a chotár mal výmeru 752 hektárov (ha). Národnostná a konfesionálna štruktúra dedinčanov bola nasledovná; národnosť: Česko-slovenská - 1062 osôb, Rusínska (Ruská) - 11 osôb, Maďarská - 6 osôb, Židovská - 14 osôb, Cudzinci - 9 osôb. V 20-tych rokoch XX. storočia boli v obci lokalizované dve školské ustanovizne - reformovaná ľudová škola (v r. 1913 - 1924 tu napr. pôsobil učiteľ Vojtech Molnár, ktorého potom vystriedal Jozef Nyitray) a gréckokatolícka ľudová škola. Obec tvorila súčasť obvodu bežovského notárskeho a poštového úradu a krčavskej četníckej stanice, obvodný lekár mal sídlo v Jenkovciach. Rímskokatolíci cirkevno-správne patrili k jenkovskej farnosti, gréckokatolíci a reformovaní mali svoj farský úrad v Bežovciach. Koncom 20-tych, resp. začiatkom 30-tych rokov niekoľko desiatok veriacich - najmä kalvínov - vystúpilo z cirkvi a vstúpilo medzi Svedkov Jehovových (boli to „Medzinárodní bádatelia svätej biblie“). V r. 1932 - hlavne zásluhou miestneho učiteľa Jozefa Nyitrayho - v dedine vznikol Dobrovoľný požiarny zbor. Na ustanovujúcej schôdzi bol za veliteľa zvolený Jozef Nyitray, náhradným veliteľom sa stal Ján Kocaník, post tajomníka obsadil Július Kulík, do funkcie pokladníka bol ustanovený Jozef Korpa-Štefanov a funkciu dozorca majetku získal Michal Bali-Jenčík.

Obec v rokoch 1939 – 1944

Vojnový Slovenský štát vznikol dňa 14. marca 1939 - o 9 dní neskôr do jeho najvýchodnejšej časti vtrhla maďarská armáda. Už ráno, v prvý deň útoku, boli obsadené Sobrance. V druhom slede postupovalo niekoľko práporov pechoty - vojaci obsadzovali jednotlivé obce, strhávali telefónne vedenie, zhadzovali rôzne tabule s označeniami a lúpili v miestnych obchodoch. V ďalších dňoch sa v okolí Záhora zviadli boje medzi slovenskými a maďarskými jednotkami (najprudšia prestrelka sa odohrala pri Nižnej Rybnici). Dňa 4. apríla 1939 bol podpísaný Protokol o hraničnej čiare medzi Slovenskom a Maďarskom. Na základe jeho ustanovení Maďarsko získalo 41 slovenských obcí v okrese Sobrance - medzi nimi bol aj Záhor (úradný názov obce - oficiálne zavedený v r. 1920 - sa v tom čase zmenil na maďarské „Zahar“). Súčasne s vojenskou okupáciou tohto územia bola nastolená aj maďarská vojenská správa na čele s vojenským okresným veliteľom - sídlo mal v Sobranciach. Začiatkom apríla 1939 si do mesta pozval notárov, učiteľov a richtárov z okupovaných obcí a prinútil ich zložiť sľub vernosti maďarskému štátu - novým úradným jazykom sa na tomto území stala maďarčina. Od leta 1939 bola obsadená časť sobranského okresu začlenená do Užskej administratívnej expozitúry so sídlom v Užhorode - oficiálne sa teda stala súčasťou Podkarpatskej Rusi (za úradný jazyk bola ustanovená maďarčina a rusínčina). V r. 1940 bývalo v Záhore 1135 ľudí - dedina v tom čase patrila do obvodu bežovského notárskeho a matričného úradu. V jeseni 1941 vznikla Strana slovenskej národnej jednoty (SSNJ), ktorá zastupovala záujmy Slovákov na

okupovanom území. Koncom mája 1942 navštívili funkcionári tejto politickej strany Sobrance a do každej obce vymenovali dôverníkov. Koncom júna 1942 bol v Sobranciach zriadený samostatný obvodný sekretariát SSNJ - jeho tajomníkom sa stal ostrovský učiteľ Štefan Blaško. V r. 1939 - 1944 všetci chlapci a muži zo Záhora (vo veku od 12 do 23 rokov) museli absolvovať povinnú predvojnovú výchovu (boli to tzv. leventisti). V r. 1939 začali úrady aj miestny kňaz pomádať záchorskú kalvínsku ľudovú školu - o 3 roky neskôr obyvatelia obce žiadali kompetentné orgány, aby sa v ľudovej škole vyučovalo po slovensky. Koncom októbra, resp. začiatkom novembra 1944 začali vojaci Červenej armády oslobodzovať okolie Sobraniec. Sovietski vojaci osadili Záhor dňa 27. októbra 1944 - správu obce potom prevzal „revolučný výbor“. Boje na tomto území však trvali ešte niekoľko týždňov - samotné Sobrance boli viackrát striedavo obsadené sovietskymi aj nemeckými vojakmi.

História obce po roku 1945

Rok 1945

- obnova vojnou zničených obydľí a hospodárskych budov. Práce vykonávali občania svojpomocne a navzájom si pomáhali. Bolo badať veľkú súdržnosť všetkých občanov.

Rok 1948

- 15. apríla 1948 – založenie KSS - Ján Kulík, Michal Hric, Ján Šimonovič, Július Šlepecký, Michal Sabo Ďurčo, Ján Hruščák, Ján Marcinčák, Ján Štenko, Juraj Korpa Hrešo, Ján Pavlík, Ján Andrejčík, Andrej Andrej, Juraj Hamari, Ján Roško a Michal Štenko za prítomnosti Jána Pečeňáka zo Sobraniec založili (zaregistrovali) KSS. Prvým predsedom bol Juraj Hamari.

Rok 1955

- obec postihla veľká povodeň.

Rok 1956

- začala sa stavať gréckokatolícka cerkev

Rok 1957

- elektrifikácia obce,
- 22. júna postihol obec veľký ľadovec,
- 18. augusta posviacka gréckokatolíckej cirkvi a bola zasvätená sviatku Nanebovzatia Panny Márie. Obraz nanebovzatia namaloval akademický maliar Štefan Hapák, ktorý obraz cirkvi daroval,
- obnovený kostol reformovanej kresťanskej cirkvi.

Rok 1958

- založené menšinové družstvo ,
- zo 4. na 5. septembra 1958 – obyvatelia našej obce mali možnosť pozorovať polárnu žiaru.

Rok 1959

- 1. januára – založené celoobecné JRD – Jednotné roľnícke družstvo, Prvým predsedom sa stal Ján Marcinčák.

Rok 1965

- vybudovaná asfaltová cesta.

Rok 1966

- 1. februára nastúpil na obvodné zdravotné stredisko Bežovce MUDr. Jaroslav Popovec a od júna aj detská lekárka MUDr. Viera Popovcová, ktorí sú od tejto doby našimi obvodnými lekármi.

Rok 1968

- obec bola postihnutá veľkou povodňou.

Rok 1969

- založená skupina Hurikán.

Rok 1970

- historicky najvyšší počet obyvateľov – 1 026.

Rok 1971

- 11. júna - obec bola postihnutá veľkým ľadovcom.

Rok 1974

- založený folklórny súbor Záhorčan, pod vedením pani Júlii Bakajsovej.

Rok 1976

– zlúčenie JRD Záhor s družstvami okolitých obcí do spoločného družstva

Rok 1978

- pre nedostatok priestorov zanikol folklórny súbor Zahorčan.

Rok 1981

– akcia „Z“ – svojpomocne zrekonštruovaná miestnosť slúžiaca ako zasadačka, slúžila aj ako obradná miestnosť, využívala sa aj pri príležitosti konania rôznych osláv,
- vybudovaný obchod JEDNOTA + pohostinstvo.

Rok 1982

- 1. júna o 7. 30 hodine boli v obci záchvevy zeme. Epicentrum bolo v Rumunsku o sile 6 stupňov,
- 18. júla – teplomer na slnku ukazoval 46 stupňov Celzia,
- v tomto roku bola zriadená aj miestna knižnica – vedúca učiteľka Ladošová.

Rok 1983

- Súkromné podnikanie – MNV vydal povolenie na drobnú prevádzku tesárstva, vodoinštalatérstva a kurenárstva, murárstva, stolárstva a krajčírstva.

Rok 1984

- 40. výročie oslobodenia obce,
- dláždenie priekop v obci.

Rok 1986

- 23. - 24. mája - voľby do zastupiteľských orgánov. Predsedom MNV sa stal Ján Hric, za tajomníka bol zvolený p. Bakajsa.

Rok 1987

- 19. júla – teplomer na slnku ukazoval 42 stupňov Celzia.

Rok 1988

- 1. septembra sa začalo vyučovať náboženstvo pre žiakov 2-7 ročníka podľa vierovyznania,
- laureátom festivalu v Martine sa stala hudobná skupina „Hurikán“.

Rok 1989

- prevedená rekonštrukcia budovy pre účely MNV, ktorý začal fungovať 17. novembra,
- bola prevedená údržba ZŠ,
- v obci fungujú 2 obchody „Potraviny“.

Rok 1990

- február – rozpad KSS,
- v tomto roku sa uskutočnili voľby do zastupiteľských orgánov. Vo funkcii naďalej zotrval Ján Hric. Zástupcom sa stal Ján Korpa,
- v súťaži Košický zlatý poklad získaním prvého miesta zvíťazila skupina „Hurikán“.

Rok 1992

- renovácia gréckokatolíckeho chrámu,
- 17. novembra postihla Záhor veľká povodeň, bolo poškodených 81 domácností a výška škôd presiahla sumu 2,5 mil. Sk,
- v obci pôsobí 8 podnikateľov.

Rok 1993

- rozdelenie spoločného JRD Bežovce, vznik PD Záhor,
- v priebehu roka postavená Sála svedkov Jehovových,
- zriadený obchod „Rozličný tovar Pulz“ Michal Ohriska,
- ku gréckokatolíckemu chrámu pribudovaná sakristia, zároveň sa upravilo celé okolie chrámu,
- v obci sa začalo s plynofikáciou,
- v septembri sa začalo s výstavbou 4-bytovej jednotky.

Rok 1994

- v júli navštívil obec minister životného prostredia Ján Zlocha,
- na jeseň obec privítala podpredsedu vlády Jána Ľuptáka,
- bolo vykonané premostenie cez kanál Okna pre prívod plynu a vody pre obec,
- 18. – 19. novembra sa uskutočnili voľby do zastupiteľských orgánov, vo funkcii starostu ostal Ján Hric,.

Rok 1995

- dokončená plynofikácia,
- návšteva poslanca NRSR Ivana Lexu,
- zriadený obchod „Rozličný tovar Monika“ Rošková Monika.

Rok 1996

- oslavy 670. výročia vzniku obce.

Rok 1997

- v jarnom období bola prevedená údržba obecného úradu a to zvonku a tiež aj vnútorné

priestory,

- 23. – 24. mája bolo referendum, týkajúce sa vstupu SR do NATO, rozmiestenia jadrových zbraní na území SR, rozmiestnenia vojenských základní na území SR,
- výstavba cesty a hrádze na rieke Uh - spevnenie brehov a vyvýšenie hrádze.

Rok 1998

- rozpad PD Záhor,
- 25. mája – schválený projekt na Dom smútku,
- v júli firma Globtel GSM – Bratislava usadila vežu Globtel,
- 23. septembra bola prevedená kolaudácia časti prírodného radu vodovodu vetvy A,
- 30. septembra sa v budove ZŠ sa konalo verejné prerokovanie diaľnice D1,
- 5. novembra – opäť hrozila obci povodeň. Vyhlásený III. stupeň povodňovej aktivity,
- previedla sa rekonštrukcia ŠJ za pomoci obecného úradu.

Rok 1999

- v ústrednom archíve geodézie a kartografie – Bratislava bol nájdená stará pečať z II. polovice 19. storočia, ktorá bude základom ERBU obce Záhor po schválení Heraldickou komisiou,
- v máji bola skolaudovaná 4 – bytová jednotka,
- v letnom období sa položili základy na Dom smútku. Bol dopracovaný projekt na Areál Ukrajinsko – Slovenskej spolupráce.

Rok 2000

- 2.apríla – zastupiteľstvo obce schválilo navrhnutý ERB obce podľa obecnej pečate z II. polovice 19. storočia,
- v mesiacoch apríl a máj sa v obci previedla rekonštrukcia elektrickej siete a to výmenou drevených stĺpov za betónové,
- od 1.augusta bolo na OcÚ zamestnaných 39 ľudí v rámci Verejno – prospešných prác (VPP),
- 11.novembra. – referendum o volebnom období NRSR.

Rok 2001

- v máji prebehlo sčítanie obyvateľstva domov, bytov a bytového zariadenia. Obec mala 742 obyvateľov,
- v auguste sa konali oslavy na počesť 675. výročia vzniku obce, pri tejto príležitosti bol vysvätený ERB - symbol obce.

Rok 2002

- 20. októbra našu obec navštívil gréckokatolícky biskup vladyka Milan Chatur, košický exarcha, z príležitosti posvätenia obnoveného chrámu,
- 1. decembra bola posviacka Domu smútku v našej obci. Na vysviacke boli prítomní: farár reformovanej cirkvi Ján Semjan, gréckokatolícky farár Vlastimil Bajužik, rímskokatolícky farári z Jenkoviec správca farnosti Štefan Ružbašan a kaplán Jozef Spišák a pravoslávny farár z Michaloviec. Úvodné slovo mal starosta obce Ján Hric.

Rok 2003

- 11. apríla sa konal Mikrocenzus náhodne vybraných domácností,
- pri Dome smútku bola upravená cesta,
- v decembri bola prevedená rekonštrukcia verejného osvetlenia – výmena všetkých svietidiel.

Rok 2004

- v rámci aktivačných činností bolo urobené ohnisko, základy na altánok a tribúnu,
- začalo sa s výkopovými prácami Kultúrneho domu.
- upravovalo sa priestranstvo pri Dome smútku a cintoríne, od 5. augusta sa ZŠ zapojila do projektu – Počítače pre školy. Všetky sú napojené na Internet,
- od tohto dátumu sa celá obec zapojila do separovaného zberu.

Rok 2005

- začalo sa s úpravou obecného parku,
- úprava cintorína so zameraním na pochovávanie do zeme.,
- prekryla sa strecha Obecného úradu a obnovila sa fasáda budovy,
- bol nainštalovaný kamerový systém v rámci projektu „Bezpečné obce“,
- pokračovalo sa v budovaní kanalizácie,
- započalo sa s rekonštrukciou najstaršieho domu v obci, v ktorom bude umiestnené Vidiecke múzeum so zameraním na tradície a zvyky našich predkov,
- bol ukončený altánok s malým amfiteátrom a kozubom,
- bolo dostavané detské ihrisko.

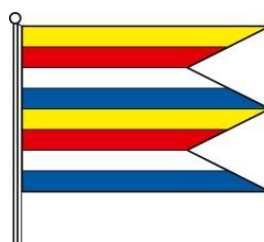
Rok 2006

- na námestíčku pri rebrináku sme umiestnili studňu zhotovenú na základe starých tradícií,
- započalo sa s tribúnou na futbalovom ihrisku a s rozšírením šatní pre futbalistov,
- urobila sa rekonštrukcia ZŠ, výmena okien a prekrytie strechy,
- sprístupnili sa exponáty vo Vidieckom múzeu,
- previedlo sa oplotenie pri Vidieckom múzeu a Kultúrnom dome, na ktorom boli ukončené základy,
- urobila sa rekonštrukcia oplotenia Obecného úradu,
- boli vybavené a dovezené PV3S s príviesom pre použitie v prípade záchrany a evakuácie občanov alebo zásobovania.

Symbody obce

Blazón erbu obce

Vlajka obce

V modrom štíte nad zlatou hviezdou strieborné, trojuhlými pätkami ukončené písmeno Z, prevýšené zlatou bordúrou červenej kniežacej koruny bez kríža.

1.2 Vymedzenie riešeného územia

Katastrálne územie obce leží vo východnej časti Východoslovenskej nížiny na pravo-brežnom agradačnom vale Uhu. Časti obce sú odvodené od zaužívaných pomenovaní - nie sú

oficiálnym pomenovaním ale používajú sa v hovorovej reči miestnych obyvateľov. Sú to: „Stary valal“, „Novy valal“, „Nižny koniec“, „Vyšny koniec“, „Taňa“, „Žarov“.

Obr. 2 Širšie vymedzenie územia

Zdroj:

<https://zbgis.skgeodesy.sk/mkzbgis/sk/zakladnamapa?bm=zbgis&z=10&c=21.305140,48.722833&pos=48.587210,21.893115,10>

Väzby obce

Hlavné väzby určuje blízkosť mesta Sobrance, mesta Michalovce a krajského mesta Košice. Ďalšou významnou väzbou je blízkosť hraníc s Ukrajinou. Tieto väzby územia v širších súvislostiach vytvárajú základné predpoklady a podmienky v ďalšom rozvoji obce.

Obec Záhor patrí do Združenia obcí **Mikroregiónu Koromľa**, spoločne s obcami Husák, Kolibabovce, Koromľa, Krčava, Orechová, Petrovce, Porúbka, Priekopa, Tibava, Vojnatina, Roľnícke družstvo Koromľa a Vyšné Nemecké a zároveň je členom **Miestnej akčnej skupiny Zemplín pod Vihorlatom**.

Tab. č.2 Mikroregión Koromľa

Presný názov organizácie (obchodný názov):	Združenie pre rozvoj turizmu v mikroregióne Koromľa a okolie
Právna forma:	Záujmové združenie právnických osôb
(IČO):	31961916
Sídlo:	Koromľa 172, 072 62 Koromľa
Dátum založenia:	18. septembra 2000
Poloha:	Okres Sobrance, región Zemplín, Košický kraj
Štatutárny zástupca:	Mgr. Silvia Žeňuchová
Subjekty v združení	Koromľa, Petrovce, Kolibabovce, Husák, Porúbka, Priekopa, Vojnatina, Tibava, Orechová, Krčava, Vyšné Nemecké, Záhorská Sloboda a Roľnícke združstvo Koromľa
Partneri združenia	Združenie FEMAN / Slovensko európska kultúrna spoločnosť Košice Generálny konzulát Ukrajinskej republiky v Prešove Generálny konzulát Slovenskej republiky v Užhorode Mesto Perečín - Ukrajina

Zdroj: vlastné spracovanie

Mikroregión Koromľa a okolie vznikol v roku 2000, združuje 12 obcí sobranského okresu. Zámerom vytvorenia mikroregiónu bolo združiť okolité obce, ako i podnikateľské subjekty za účelom jeho všestranného rozvoja..

V súčasnosti je hlavnou úlohou združenia koordinácia činností obcí i ostatných subjektov v regióne vo všetkých oblastiach regionálneho rozvoja, s cieľom skvalitniť životné podmienky obyvateľov tohto regiónu v zmysle trvalo udržateľného rozvoja.

Zároveň je obec Kolibabovce členom Miestnej akčnej skupiny **Zemplín pod Vihorlatom**.

Tab. č.3 MAS – Občianske združenie Zemplín pod Vihorlatom

Presný názov organizácie	Miestna akčná skupina Zemplín pod Vihorlatom, o.z.
Právna forma:	Združenie (zväz, spolok, spoločnosť, klub ai.)
(IČO):	42409179
Sídlo:	Lekárovce 502, 07254 Lekárovce
Dátum založenia:	12.06.2015
Štatutárny zástupca:	MVDr. Boleslav Lešo, PhD.
Subjekty v združení	Verejný sektor, podnikateľský sektor, občiansky sektor
- verejný sektor	Mesto Sobrance Obce (<i>okres Sobrance</i>) Baškovce, Beňatina, Bežovce, Blatná Polianka, Blatné Remety, Blatné Revišťa, Bunkovce, Fekišovce, Hlivišťa, Horná, Husák, Choňkovce, Inovce, Jasenov, Jenkovce, Kolibabovce, Koňuš, Koromľa, Krčava,

	Kristy, Lekárovce, Nižná Rybnica, Nižné Nemecké, Orechová, Ostrov, Petrovce, Pinkovce, Podhorod', Porostov, Porúbka, Priekopa, Remetské Hámre, Ruská Bystrá, Ruskovce, Ruský Hrabovec, Sejkov, Svätuš, Tašuf'a, Tibava, Úbrež, Veľké Revišťa, Vojnatina, Vyšná Rybnica, Vyšné Nemecké, Vyšné Remety, Záhör Obce (okres Michalovce) Jovsa, Kusín a Poruba pod Vihorlatom
- podnikateľský sektor	Ján Pavlík SHR; Ján Sidor SHR; Miroslav Šabak; Širo, s.r.o.; Marta Gejgušová; Plynroz, a.s. Sobrance; Blažej Jacko; Juraj Macík SHR; Roľnícke družstvo Koromľa; Anna Sabová; Anna Šabaková; Ján Čižmár; ŠEPI INVEST, s.r.o.; Erik Ted MAJOROŠ; Group JM s.r.o.; Poľnohospodárske družstvo Pinkovce; Poľnohospodárske družstvo Poruba pod Vihorlatom; SCORP TRADE s.r.o.; Unimex spol. s.r.o. Bežovce; Mestský bytový podnik Sobrance, s.r.o. ; PŠP s.r.o.; REVITAL PLUS s.r.o.; Fúra s.r.o.; Anna Hreňová SHR; VALTMAR, s.r.o.; Autoškola Martin Onder; Róbert Repka; LOGOS MEDIA s.r.o.; Martin Žeňuch; Urbárska spoločnosť obce PORUBA pod Vihorlatom, pozemkové spoločenstvo; VIANDS, s.r.o.; Urbárska spoločnosť Vyšné Remety, pozemkové spoločenstvo; Radoslav Hvoždák; SHR Zlatý klas; Matúš Mandela SHR; Majster Maliar s.r.o.; Mário Majoroš SHR; REALSTEEL, s.r.o.; Bohuš Zoľák, ZOLNOMETAL;
- občiansky sektor	TTJ Vyšné Remety; Regionálna nemocnica Sobrance, n.o.; Volejbalový klub Slávia Sobrance; Gitarové múzeum, o.z.; Rímskokatolícka cirkev, farnosť Jenkovce, filiálka Husák; Poľovnícka spoločnosť Viničky v Koromli; Gréckokatolícka cirkev, farnosť Koromľa; ReSocia n.o.; TJ Družstevník Ruský Hrabovec; Boleslav Lešo; Rímskokatolícka Cirkev, farnosť Úbrež; Futbalový klub Tibava; Mestský futbalový klub Sobrance; Klub Dôchodcov a združenie občanov obce Ostrov; Tenisový klub Sobrance; Občianske združenie NOVÁ ŠKOLA; Združenie pre rozvoj turizmu v mikroregióne Koromľa a okolie; Mestský hokejbalový klub Sobrance; Technické služby mesta Sobrance; Materská škola Gagarinova, Sobrance; Detské dopravné ihrisko Sobrance, n.o.; DOSOS, n.o.; Pre LOGOS, o.z.; Tibavská hradná cesta; HC Sobrance – Hokejový klub; O.z. Na čiare; Gréckokatolícka cirkev, farnosť Sobrance; Villa Szobránc o.z.; Martin Hrunka; ZPS Markétka, n.o.; Občianske združenie Sobrančan;

Zdroj: vlastné spracovanie - <http://maszpv.sk/clenovia-mas/>

Miestna akčná skupina Zemplín pod Vihorlatom, o.z. je verejno-súkromné partnerstvo fyzických a právnických osôb, založené za účelom vypracovania a vykonávania stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou. Cieľom MAS Zemplín pod Vihorlatom, o.z. je podpora trvalo udržateľného rozvoja celého územia, predovšetkým však aktivít realizovaných v prospech obcí, neziskových organizácií, malých a stredných podnikateľov a iných subjektov a občanov pôsobiach v danom území s ohľadom na ochranu prírody a krajiny. Územie tvorí 47 obcí okresu Sobrance a 3 obce okresu Michalovce s celkovou rozlohou 586,90 km² a počtom 24 536 obyvateľov. Územie sa nachádza v severovýchodnej časti Košického samosprávneho kraja. MAS Zemplín pod Vihorlatom, o.z. má Poľnohospodárskou platobnou agentúrou schválenú Stratégiu miestneho rozvoja vedeného komunitou, udelený štatút miestnej akčnej skupiny (MAS) a stanovenú základnú finančnú alokáciu na implementáciu stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou (z EŠIF a ŠR SR) a zároveň stanovenú dodatočnú výkonnostnú alokáciu /zdroj: <http://maszpv.sk/zakladne-informacie/>

1.3 Analýza demografie a ľudských zdrojov

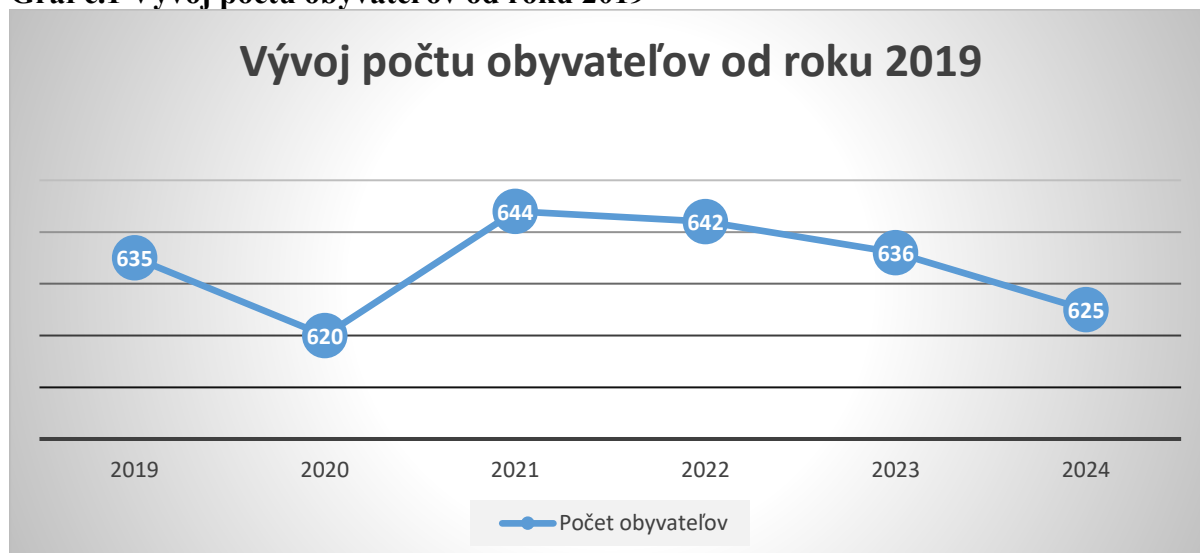
1.3.1 Demografický vývoj obyvateľstva

Pod obyvateľstvom rozumieme súhrn všetkých ľudí nachádzajúcich sa na určitom mieste v určitom okamihu, zisťovaný podľa rôznych hľadísk.

Tab. č.4 Počet obyvateľov za jednotlivé roky

Rok	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Počet obyv.	635	620	644	642	636	625

Zdroj: ŠÚ SR, https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/vbd_dem/om7101rr/v_om7101rr_00_00_00_sk

Graf č.1 Vývoj počtu obyvateľov od roku 2019

Zdroj: vlastné spracovanie

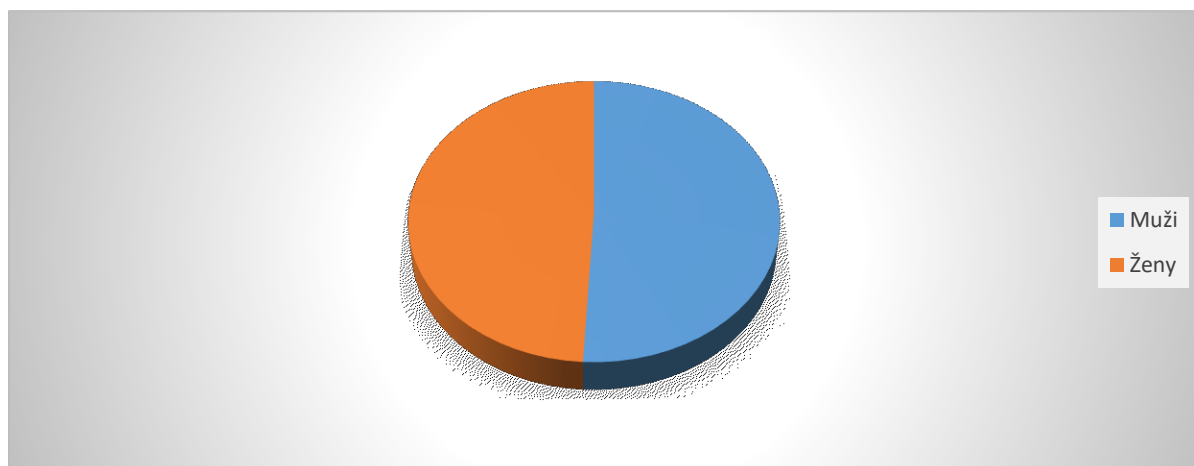
Na základe vyššie spracovaných údajov Štatistického úradu SR o počte obyvateľov v jednotlivých rokoch je zrejmé, že vývoj počtu obyvateľov má pohyblivý charakter. Obyvateľstvo sa v jednotlivých rokoch pohybuje v rozmedzí od 620 do 644.

Tab. č.5 Počet obyvateľov podľa pohlavia za jednotlivé roky

Rok	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Počet mužov	299	296	328	325	323	318
Počet žien	336	324	316	317	313	307
Spolu	635	620	644	642	636	625

Zdroj: ŠÚ SR, https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/vbd_dem/om7101rr/v_om7101rr_00_00_00_sk

Graf č.2 Obyvateľstvo podľa pohlavia ku koncu roka 2024

Zdroj: vlastné spracovanie

Na celkovom počte obyvateľov je podiel žien a mužov pomerne vyrovnaný, s minimálnou prevahou ženskej populácie. Celkový demografický vývoj obyvateľstva v sebe reflektuje prirodzený a migračný vývoj obyvateľstva.

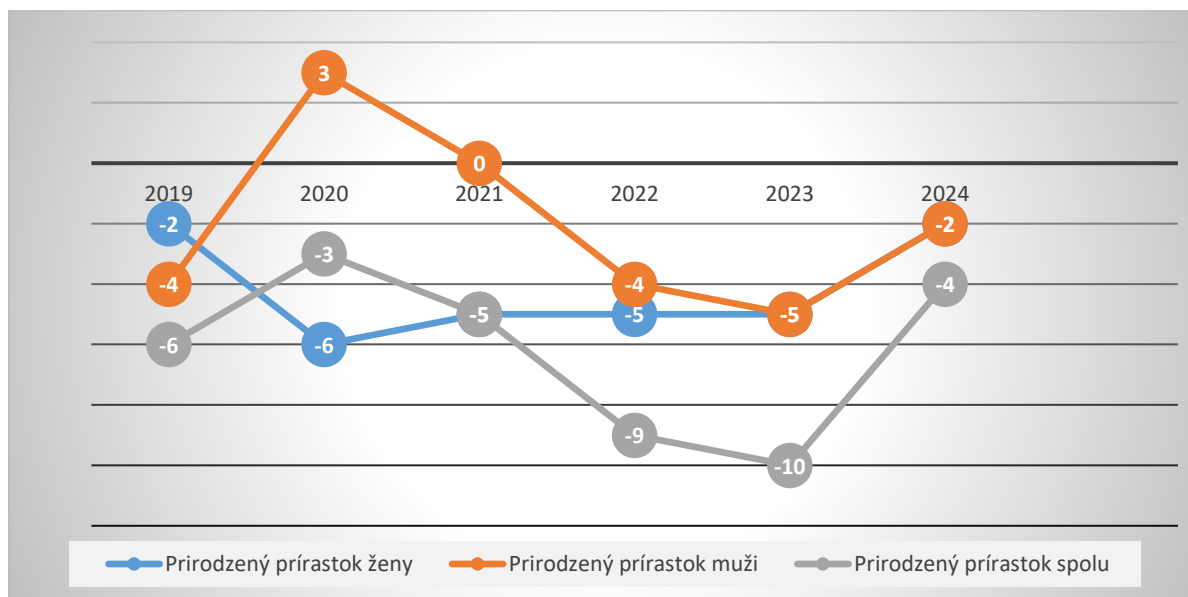
1.3.2 Prírastok obyvateľov podľa pohlavia

Tab.č. 6 Prehľad prírastku obyvateľov podľa pohlavia obce Záhor

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Živonarodení – ženy	2	1	1	0	1	3
Živonarodení – muži	3	4	6	2	2	2
Živonarodení – spolu	5	5	7	2	3	5
Zomretí - ženy	4	7	6	5	6	5
Zomretí - muži	7	1	6	6	7	4
Zomretí - spolu	11	8	12	11	13	9
Prirodzený prírastok obyv. - ženy	-2	-6	-5	-5	-5	-2
Prirodzený prírastok obyv. - muži	-4	3	0	-4	-5	-2
Prirodzený prírastok obyv. - spolu	-6	-3	-5	-9	-10	-4

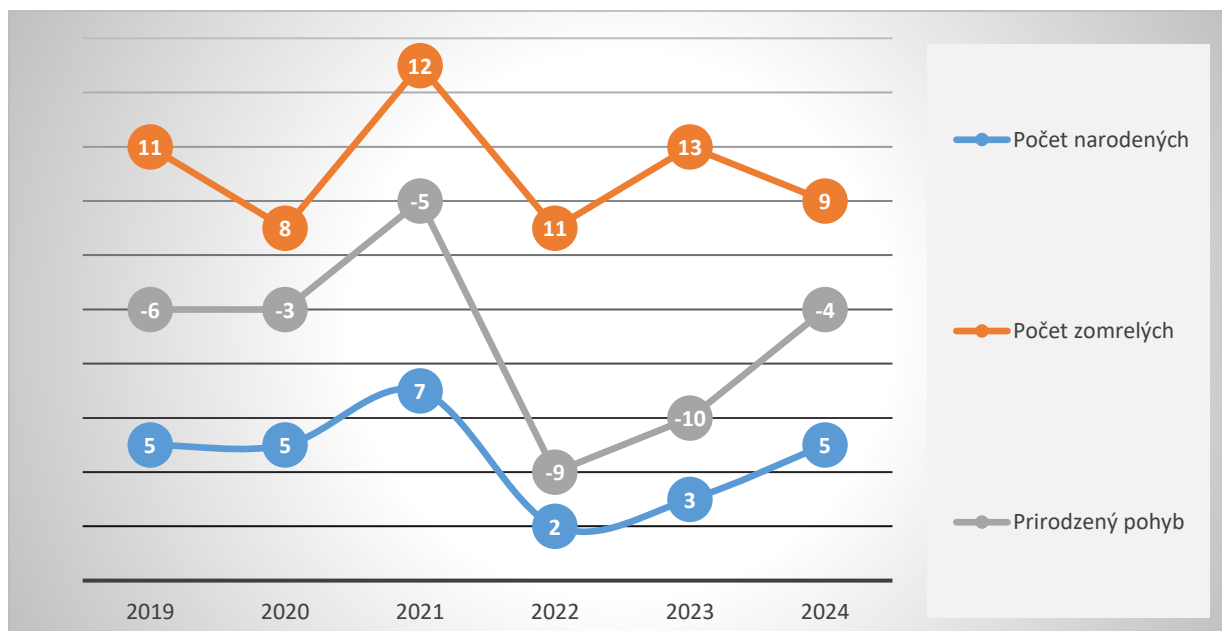
Zdroj: ŠÚ SR, https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/vbd_dem/om7101rr/v_om7101rr_00_00_00_sk

V sledovanom období bol v obci zaznamenaný mierne negatívny prirodzený vývoj obyvateľstva, tzn., že v priemere zomrelo viac ľudí ako sa narodilo. Vývoj migrácie mal v sledovanom období takisto negatívny trend.

Graf č.3 Prehľad prirodzeného prírastku obyvateľov obce Záhor

Zdroj: ŠÚ SR, https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/vbd_dem/om7101rr/v_om7101rr_00_00_00_sk

Prirodzený pohyb obyvateľstva je vyjadrením prirodzenej reprodukcie, je dôležitou kategóriou z hľadiska sledovania demografických kritérií a tvorí základný podklad pre spracovanie prognózy vývoja. Prirodzený pohyb vplýva na zmenu počtu, vekovej a pohlavnej štruktúry obyvateľov obce, prognóza v počte obyvateľstva je vzrastajúca.

Graf č.4 Krivka počtu narodených, zomrelých a prirodzeného pohybu obyvateľov

Zdroj: vlastné spracovanie

1.3.3 Veková štruktúra obyvateľstva

Grafické znázornenie vekovej štruktúry obyvateľstva je rozdelené do skupín podľa veku v zmysle posledného sčítania obyvateľstva, domov a bytov z roku 2021:

- *predproduktívneho (0-14),*
- *produktívneho (15-59),*
- *poproduktívneho (60 a viac),*

Dokumentuje vývoj za sledované obdobie sumárne za celú obec.

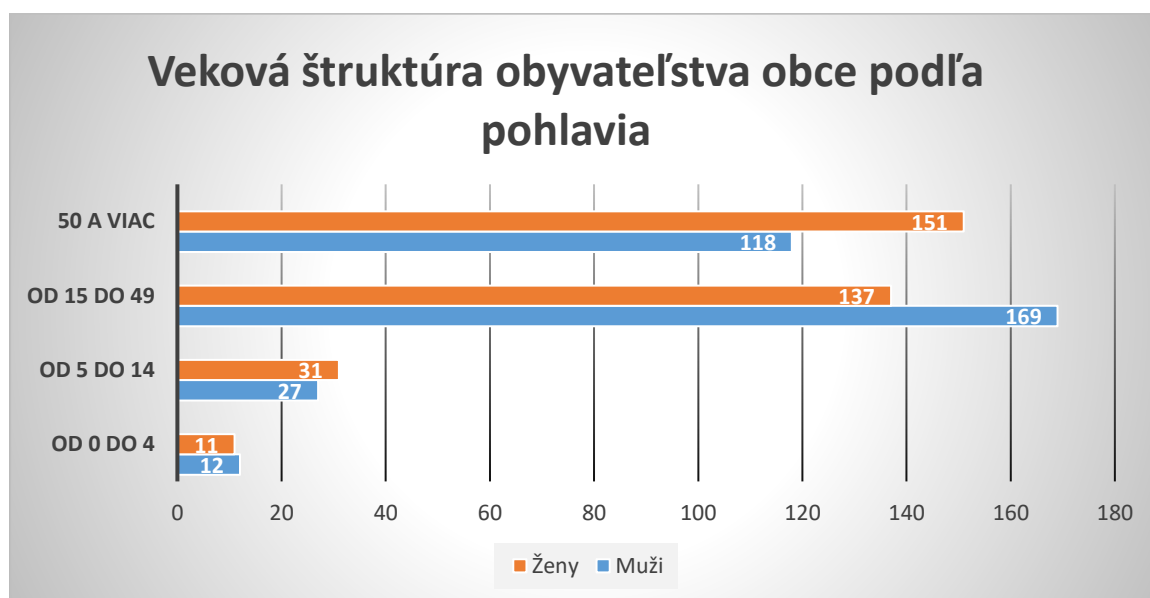
Tab.č.7 Veková štruktúra obyvateľstva obce

Vek		Muži	Ženy	Obyvateľstvo	
		spolu	spolu	úhrn	%
0 - 4		12	11	23	3,51
5 - 14		27	31	58	8,84
Produktívny		169	137	306	46,65
Poproduktívny		118	151	269	41,00
Podiel obyvateľstva	0 - 5	3,68	3,33	3,51	
	6 - 14	8,28	9,39	8,84	
	produktívny vek	51,84	41,52	46,65	
	poproduktívny vek	36,20	45,76	41,00	

Zdroj: SODB 2021,

https://disem.scitanie.sk/SASVisualAnalytics/?reportUri=%2Freports%2Freports%2F9b7abc80-3024-4374-a239-90cb18f6a22d§ionIndex=0&sso_guest=true&sas-welcome=false&language=sk

Graf č.5 Veková štruktúra obyvateľstva obce podľa pohlavia

Zdroj: vlastné spracovanie

Z grafu jednoznačne vyplýva, že najpočetnejšiu skupinu tvoria obyvatelia v produktívnom veku. Najmenšou skupinou sú pochopiteľne obyvatelia v predproduktívnom veku.

i. Národnostná a náboženská štruktúra obyvateľstva obce

Pod národnostnou štruktúrou obyvateľstva rozumieme dobrovoľnú príslušnosť osoby k určitému národu, národnostnej alebo etnickej skupine.

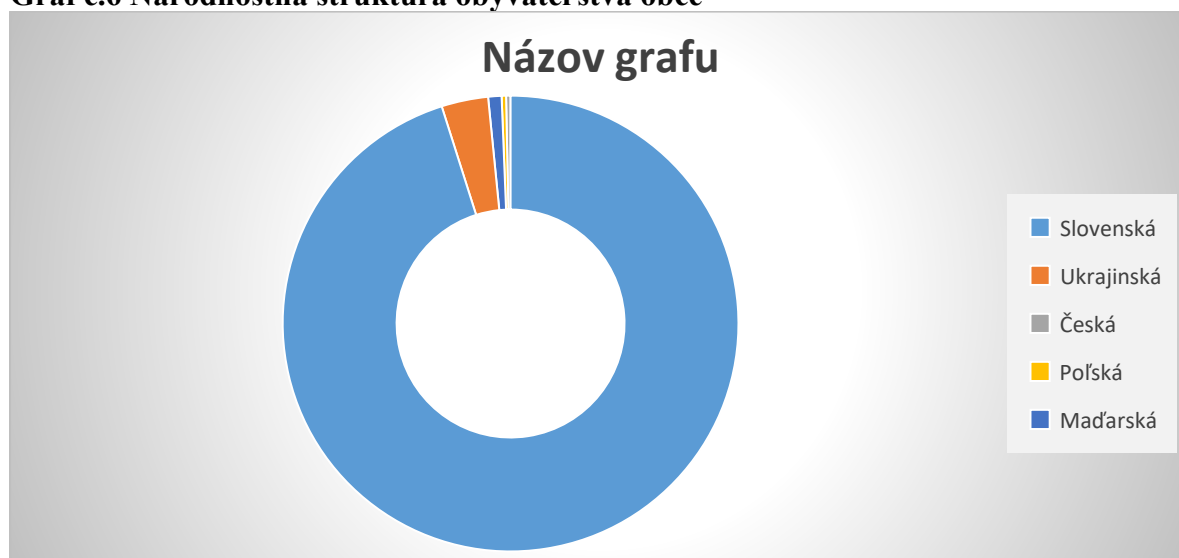
Tab.č.8 Národnostná štruktúra obyvateľstva obce podľa pohlavia

Národnosť	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	291	312	603
Ukrajinská	10	11	21
Česká	2	0	2
Poľská	1	1	2
Maďarská	6	0	6
Nezistená	15	5	20
Dôverná	1	1	2
Spolu	326	330	656

Zdroj: SODB2021,

https://disem.scitanie.sk/SASVisualAnalytics/?reportUri=%2Freports%2Freports%2F71e83951-7be0-425e-92cd-8ea5505d43e3§ionIndex=0&sso_guest=true&sas-welcome=false&language=sk

Graf č.6 Národnostná štruktúra obyvateľstva obce

Zdroj: vlastné spracovanie

Z hľadiska národnostnej štruktúry je obyvateľstvo obce značne homogenizované, výrazná časť obyvateľov sa hlási k národnosti slovenskej. K rómskej národnosti sa v obci neprihlásil žiaden obyvateľ.

Tab.č.9 Náboženská štruktúra obyvateľstva obce podľa pohlavia

Náboženské vyznanie	Muži	Ženy	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	42	57	99
Gréckokatolícka cirkev	72	93	165
Pravoslávna cirkev	11	9	20
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	5	2	7
Reformovaná kresťanská cirkev	92	81	173
Náboženská spoločnosť Svedkovia Jehovovi	33	51	84
Bez náboženského vyznania	45	25	70
Nezistené	16	6	22
Dôverné	10	6	16
Spolu	326	330	656

Zdroj: SODB 2021,

https://disem.scitanie.sk/SASVisualAnalytics/?reportUri=%2Freports%2Freports%2Fbba5a0d-c2e1-495f-bf4d-8ca3324867d2§ionIndex=0&sso_guest=true&sas-welcome=false&language=sk

ii. Bývanie

Obyvatelia obce bývajú v rodinných domoch. V súčasnosti je záujem viac o rekonštrukciu ako o výstavbu rodinných domov. V obci prevláda 1-2 podlažná zástavba rodinných domov. Takmer všetky domy boli postavené z tehál, pórobetónových tvárnic, alebo z kameňa. Väčšina domov je v dobrom stavebno-technickom stave. V súčasnosti sa na viacerých domoch realizuje menšia alebo aj väčšia rekonštrukcia. Snahou obyvateľov je zlepšiť kvalitu bývania v rodinnom dome.

Obec má takisto obecné byty v 4-bytovej jednotke.

1.3.6 Zamestnanosť

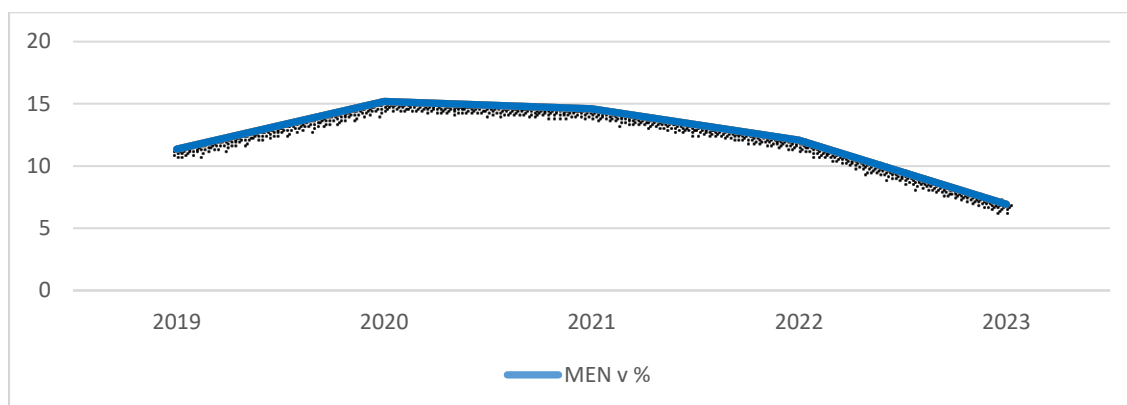
Na základe údajov Štatistického úradu SR má miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Sobrance klesajúci charakter. Ku koncu roka 2023 bola miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Sobrance 6,93%. Relatívne priaznivá je situácia vo vekovej štruktúre obyvateľstva produktívneho veku, pretože tvorí viac ako polovicu celkového počtu obyvateľov. Ľudský potenciál obce pre ďalší rozvoj je možno využiť len v širšom rámci. Priamo v obci a v mikroregióne je nedostatok pracovných príležitostí.

Tab.č.10 Prehľad miery evidovanej nezamestnanosti v okrese Sobrance

	2019	2020	2021	2022	2023
Miera evid. nezam. (v%)	11,35	15,19	14,61	12,07	6,93

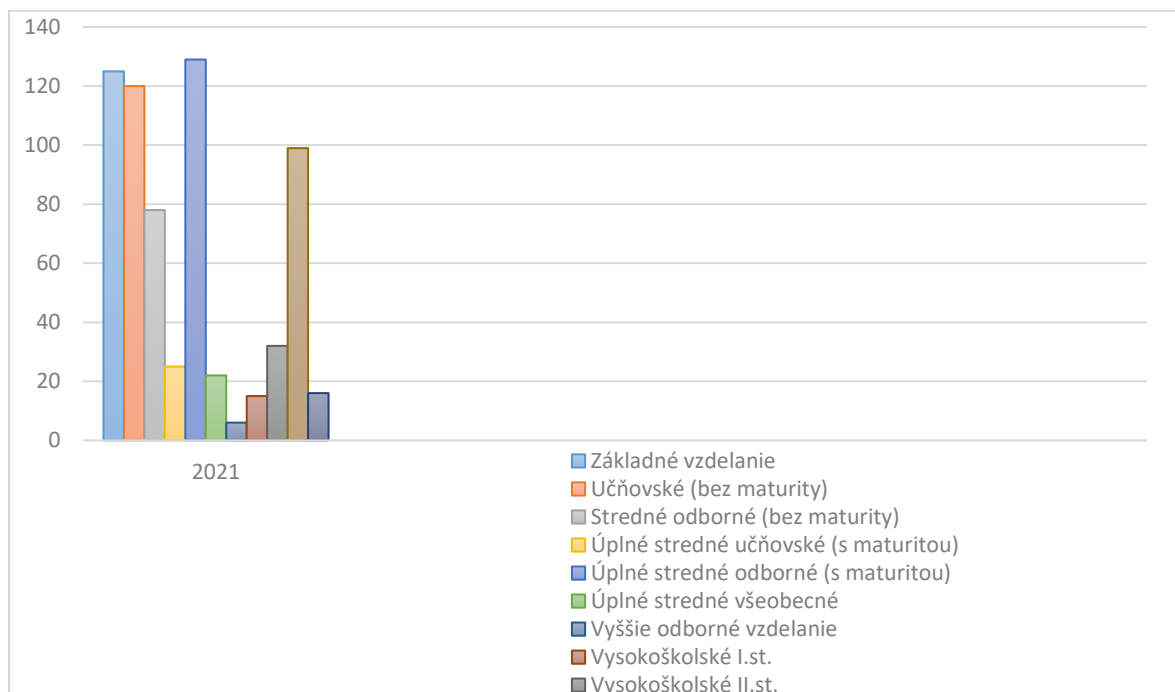
Zdroj:

http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_SK_WIN/pr3108rr/Miera%20evidovanej%20nezamestnanosti%20%5Bpr3108rr%5D

Graf č.7 Krivka miery evidovanej nezamestnanosti v okrese Sobrance

Zdroj: vlastné spracovanie

Klesajúca miera evidovanej nezamestnanosti reálne nereflektuje mieru reálnej nezamestnanosti, jedná sa o mieru nezamestnanosti evidovaných uchádzačov o zamestnanie, pričom je nutné vziať do úvahy obyvateľov, ktorí sú nezamestnaní a nie sú z rôznych dôvodov evidovaní na ÚPSVaR. Medzi nezamestnanými výrazne prevládajú dlhodobo nezamestnaní. Neodmysliteľný vplyv na vývoj nezamestnanosti má vzdelanostná úroveň obyvateľov, ktorá je premietnutá v nasledujúcom grafe. V súčasnosti obec nemá výrazne aktívne skupiny obyvateľov, ktoré by presadzovali svoje podnety a aktívne sa zapájali do rozvoja obce. Obec sa snaží o svoj celkový rozvoj v rámci svojich možností. Vychádza z posledného sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2011.

Graf č.8 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce

Zdroj: vlastné spracovanie na základe SOBD 2021, https://disem.scitanie.sk/SASVisualAnalytics/?reportUri=%2Freports%2Freports%2Fcb90bb27-0924-4336-b8f0-340f715c0df9§ionIndex=0&sso_guest=true&sas-welcome=false&language=sk

Budovanie a rozvoj školskej infraštruktúry je predpokladom vyššej kvality vzdelávania a vyššej miery vzdelanosti obyvateľstva na danom území. Vzdelanejšie obyvateľstvo významnejšie prispieva k ekonomickému rastu a k rastu životnej úrovne. Vzdelanosťnú úroveň a schopnosť uplatnenia na trhu práce je možné ovplyvniť cieľovými rekvalifikačnými programami.

Využitím prostriedkov z fondov dôjde k zlepšeniu situácie všetkých nezamestnaných obyvateľov obce. Európsky sociálny fond (ESF) - je hlavným finančným nástrojom, ktorým Európska únia transformuje svoje strategické ciele v oblasti politiky zamestnanosti do konkrétnych aktivít zameraných na zlepšenie odbornej kvalifikovanosti, ďalej na systémy vzdelávania a následný rast pracovného potenciálu občanov. Cieľom ESF je podpora zamestnanosti v EÚ. Napomáha pripravenosti zamestnancom a firmám v rámci členských štátov EÚ čeliť novým, globálnym výzvam. Je kľúčovým prvkom stratégie EÚ týkajúcej sa rastu a zamestnanosti pri zameranej na skvalitnenie života občanov EÚ poskytnutím lepších kvalifikácií a lepších vyhliadok na zamestnanie.

Financovanie je rozdeľované medzi členské štáty a regióny, a to hlavne medzi tie, ktorých hospodársky vývoj postupuje pomalšie.

Financovanie a ciele na obdobie rokov 2021 - 2027

V tomto období ESF+ poskytne približne **88 miliárd** EUR (v bežných cenách), ktorých cieľom je:

- *zabezpečiť odbornú prípravu ľudí a pomoc pri ich opätovnom zamestnaní,*
- *podporiť sociálne začlenenie,*
- *zlepšiť úroveň vzdelávania a odbornej prípravy,*
- *zlepšiť kvalitu verejných služieb.*

Ekonomická aktivita obyvateľstva

Ekonomická aktivita patrí medzi základnú sociálno-ekonomickú klasifikáciu triedenia obyvateľstva. Obyvateľstvo sa triedi na ekonomicky aktívne a neaktívne. Ekonomicky aktívne je obyvateľstvo, ktoré sa aktívnym spôsobom podieľa na hospodárskom živote. Obyvateľstvo zaoberajúce sa živnostenskou činnosťou sa považuje za ekonomicky aktívne.

Ekonomicky neaktívne je obyvateľstvo nezávislé, s vlastným zdrojom obživy a závislé, bez vlastného zdroja obživy, napr. ženy na materskej dovolenke, ženy v domácnosti, invalidi a pod.

Obyvateľstvo v obci je považované za ekonomicky aktívne. Celková vysoká ekonomická aktivita obyvateľstva súvisí s jeho vekovou štruktúrou, pre ktorú je charakteristické vysoké zastúpenie produktívnej zložky obyvateľstva.

Pohyb za prácou

V súvislosti s rozvojom hospodárstva SR v budúcnosti možno očakávať migráciu obyvateľstva z vidieka do miest. S ekonomickou aktivitou obyvateľstva úzko súvisí pohyb za prácou. Pohyb za prácou mimo obec, trvalého bydliska je jedným z faktorov vyrovnávajúcich zdroje a potreby pracovných síl a je podmienený prioritne, rozsahom a štruktúrou poskytovaných v mieste bydliska. Intenzívny pohyb za prácou, ktorý sa prejavuje

vo veľkom rozsahu dochádzky a odchádzky za zamestnaním poukazuje na úzke pracovné väzby na sídelný útvar okresného mesta Sobrance.

1.4 Analýza sociálnej infraštruktúry

Služby

Kapacita občianskej vybavenosti v obci je nízka vzhľadom na to, že obec je v blízkosti okresného mesta Sobrance, teda má prístup k dobrej občianskej vybavenosti, tzn. obchodom, čerpacej stanici, zdravotníckym a školským zariadeniam.

V obci sa nachádzajú:

- Materská škola,
- Základná škola 1-4 roč.,
- Potraviny a drogéria
- Kaderníctvo
- Výroba nábytku
- JUKOS – výroba vriec a veľkoobjemových vakov

Kultúra

Obec má vlastný Kultúrny dom, ktorý je nedokončený v dôsledku nedostatku finančných prostriedkov obce na tento účel. Obec má perspektívne v záujme tento Kultúrny dom dokončiť a to hľadaním možnosti a spôsobu, prípadným žiadaním o nenávratný finančný príspevok, v závislosti od podporovaných projektov. Väčšina obecných kultúrnych podujatí sa realizuje v sále v priestoroch obecnej budovy alebo na verejných priestranstvách.

V obci je aktívny **Klub mládeže a seniorov**.

V obci pôsobí hudobná skupina **Hurikán** a takisto folklórna spevácka skupina **Záhorčan**.

Pamiatky

Pôvodný vidiecky dom z r. 1805. Pôvodný vidiecky dom z r. 1929. V r. 2005 po rekonštrukcii najstaršieho obecného domu z r. 1805 bolo v jeho priestoroch zriadené „**Vidiecke múzeum**“ (zamerané na tradície a zvyky našich predkov).

Pravidelné podujatia

-základná a materská škola organizujú slávnosti (pri príležitosti Dňa matiek, Dňa detí, pri otvorení nového školského roka, pred Vianocami),

-obecný úrad pripravuje ohňostroj a diskotéku na miestnom ihrisku (vždy 1. mája - pri výročí vstupu SR do Európskej únie), ohňostroj taktiež na Silvestra na uvítanie Nového roku,

-samospráva a ZPOZ usporadúvajú októbrové stretnutie so staršími občanmi (pripravený je pre nich kultúrny program, malé občerstvenie a spomienkový darček)

-na „námestíčku“ sa vztyčuje vianočný strom

Samospráva

Súčasnú samosprávu, verejnú správu a administratívu reprezentuje Obecný úrad Záhor. Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu obce. Zabezpečuje organizačné a administratívne záležitosti obecného zastupiteľstva a starostu obce. Obecné zastupiteľstvo má 7 členov. Obec má zriadenú *obecnú komisiu verejného záujmu a športovo-kultúrnu komisiu*.

Príslušnosť obyvateľov k úradom špecializovanej štátnej správy:

- Matričný úrad – Záhor
- Stavebný úrad – Sobrance
- Daňový úrad – Sobrance
- Obvodné oddelenie policajného zboru – Sobrance
- Okresný súd – Michalovce
- Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru – Sobrance
- Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny – Sobrance
- Katastrálny úrad – Sobrance
- Okresný úrad – Sobrance
- Územná vojenská správa - Košice

1.5 Ekonomická analýza

S decentralizáciou verejnej správy a teda aj nárastom rozsahu kompetencií obcí by mal automaticky súvisieť aj adekvátny nárast objemu finančných prostriedkov na ich krytie. Kompetencie vykonávané v prenesenom okruhu štátnej správy sú v rozpočte obcí financované prostredníctvom dotácií. Na financovanie originálnych kompetencií sú určené predovšetkým príjmy z podielových a miestnych daní. Obec si výšku daňovej sadzby stanovuje sama.

Príjmovou súčasťou rozpočtu obce sú bežné a kapitálové príjmy obce. Opačnou stranou rozpočtu sú výdavky, ktoré sa rovnako členia na bežné a kapitálové. Bežné výdavky slúžia predovšetkým na chod obecného úradu, na zabezpečenie základných prevádzkových potrieb obce a splatenie prípadných úverov. Kapitálové výdavky sa využívajú na financovanie investičných zámerov obce.

Podnikanie

Podnikateľská činnosť je zastúpená spoločnosťou na výrobu nábytku a spoločnosťou JUKOS so sídlom v Bežovciach, ktorá vyrába vrecia, veľkoobjemové vaky, špagáty, sieťovinu a silážne fólie, celkovo zamestnáva približne 22 ľudí.

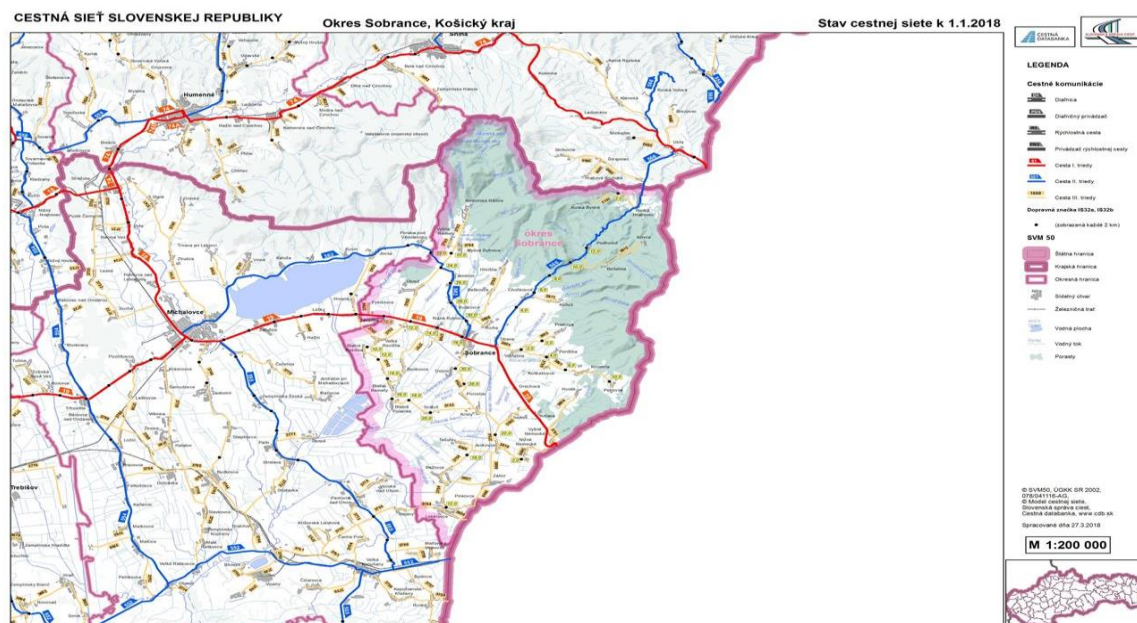
1.6 Analýza cestnej infraštruktúry

Doprava

Obec má pomerne dobrú polohu a vhodné dopravné spojenie s okresným mestom. Dopravná dostupnosť a kvalita cestných sietí na území výrazne zaostáva a nie je na vyhovujúcej úrovni, o čom svedčí stále nízky záujem investorov o túto lokalitu.

Dopravne je obec napojená osovou dopravnou komunikáciou III. triedy III/3807 (552033) Bežovce –Záhor. Vázby obce na mesto Sobrance sú podporené komunikačným prepojením po ceste tr. III/3809 (552035) Nižné Nemecké – Záhor – Lekárovce, ktorá prechádza priečne. Triedy a cestné prepojenie ciest II/555 Pavlovce nad Uhom – Bežovce – Záhor – D1 – Vyšné Nemecké s cestou I/50.

Obr.3 Cestná sieť okresu Sobrance

Zdroj: <https://www.cdb.sk/sk/Vystupy-CDB/Mapy-cestnej-siete-SR/Mapy-okresov/sobrance.alej>

Autobusovú hromadnú dopravu v regióne zabezpečuje spoločnosť Arriva Michalovce, a.s. na základe zmluvy o výkone vo verejnom záujme v pravidelnej autobusovej doprave. Hlavnými dopravnými uzlami v riešenom regióne sú Michalovce a Sobrance. Vzhľadom na súčasné osídlenie obce sú autobusové spojenia z kapacitného, ale aj časového hľadiska na postačujúcej úrovni.

V obci sú vybudované pozdĺž cesty tr. III obojstranné a jednostranné pešie komunikácie v celkovej dĺžke 6,0 km. Chodníky v obci sú v zlom stave, obec má v pláne niektoré chodníky zrekonštruovať, vrátane rigolov.

Obcou Záhor neprechádza železničná trať, najbližšia železničná stanica je v Michalovciach. Najbližšou železničnou stanicou medzinárodného významu je železničná stanica Košice.. Košice sú dôležitým železničným uzlom, prechádzajú ním medzinárodné a IC trate v smere východ-západ a sever-juh.

Z hľadiska letiskovej dopravy sú najbližšie letiská v Užhorode, Ukrajina a v Košiciach. Obe sú medzinárodné letiská.

1.7 Technická infraštruktúra

Voda

V obci Záhor je vybudovaný verejný vodovod, ktorý je súčasťou skupinového vodovodu Lekárovce – Pinkovce. Ich vlastníkom a prevádzkovateľom je spoločnosť VVS, a.s. Košice. Akumulácia vody je zabezpečená vo vodojeme v obci Bežovce objemu 250 m³. Mnoho domácností využíva aj studne.

Siete

Obec je čiastočne pokrytá kanalizáciou, asi 80% obce. Je naplánované dokončenie kanalizácie. Dažďové vody sa zbierajú v cestných rigoloch a z nich jarkami a strážkami stekajú do kanálu a otvorených hydromelioračných kanálov. Obec je celá plne plynofikovaná a elektrifikovaná.

Obec ma vybudované plynárenské zariadenia regulačnými stanicami s výkonom RS Tibava 5000 m³/hod a, RS Vysoká nad Uhom 3000 m³/hod. Kapacita regulačných staníc v súčasnosti plne pokrýva potrebu a je vyhovujúca aj pre rozvoj funkčných plôch bývania a občianskej vybavenosti. SPP – distribúcia a.s. neplánuje v najbližšom období vlastné aktivity, čo sa týka plynárenských zariadení v k.ú. obce. Miestna sieť je v stredotlakovom (STL) a nízkotlakovom (NTL) prevedení. V súčasnej dobe je obec splynofikovaná na cca. 100 %.

Zásobovanie teplom je na báze plynu alebo tuhého paliva.

Obec Záhor je v súčasnosti zásobená elektrickou energiou VN vedením napojením z elektrickej stanice 35/22kV Sobrance. Alternatívne napojenie je možné aj z elektrickej stanice 110/22 kV Michalovce. Pre napájanie odberných elektrických zariadení sú využívané trafostanice v majetku VSD, a.s. primárne napájané z VN linky č. V_544.

Verejné osvetlenie

Sekundárne NN nadzemné vedenia sú vedené na betónových podporných bodoch. Po stožiaroch NN vedenia sú prevedené aj rozvody vonkajšieho obecného osvetlenia, napojeného zo samostatných rozvádzačov RVO pri distribučných trafostaniciach. Rozvod je vzdušný samostatným vodičom AlFe. Ovládanie je prepojené s regulačným systémom obce. Centrálna časť obce a nové ulice majú samostatný káblový rozvod a osvetľovacie stožiare.

Obec Záhor plánuje rekonštrukciu verejného osvetlenia, napojeného zo samostatných rozvádzačov RVO pri distribučných TS, prepojených s regulačným systémom obce. Stožiarové svietidlá budú osadené energeticky úspornými výbojkami. Rozvody budú v trase káblových NN rozvodov.

Ostatné

Cez obec prechádza optický kábel, ktorý prevádzkuje spoločnosť Lekos. Rozvod internetu je riešený individuálne.

Telekomunikácie sú obce súčasťou Regionálneho technického centra Východ. V riešenom území sa nachádza miestny telekomunikačný kábel (MTS), ktorý je uložený pozdĺž cesty III/55232 v smere do Lekároviec a cesty III/3807 (552033) v smere do Záhora.

Príjem televízneho a rozhlasové vysielača Dubník je na prevažnej časti územia obce dobrý. Príjem rozhlasového a TV signálu v súčasnosti sa zabezpečuje prostredníctvom individuálnych antén.

Obecný rozhlas

Rozvod miestneho rozhlasu v obci je prevedený káblovými rozvodmi, reproduktory sú inštalované na oceľových stožiaroch, ústredňa rozhlasu je situovaná v budove obecného úradu.

1.8 Analýza životného prostredia

Pod pojmom životné prostredie rozumieme všetko, čo vytvára prirodzené podmienky existencie organizmov vrátane človeka a je predpokladom ich ďalšieho vývoja. Jeho zložkami sú najmä:

neživé (anorganické) zložky:

- ovzdušie (atmosféra)
- voda (hydrosféra)
- horniny (litosféra)
- pôda (pedosféra)

živé (organické) zložky:

- organizmy (biosféra).

Každá časť životného prostredia je s ostatnými spojená mnohými najrôznejšími väzbami.

Z hľadiska ochrany životného prostredia môžeme skonštatovať, že životné prostredie v obci je v uspokojujúcom stave. Územie nenarúšajú žiadne lokálne zdroje znečistenia. Primerané podmienky sú v oblasti hluku, pôdy, vody a ovzdušia. Zdrojmi potenciálneho znečisťovania je nedokončená verejná kanalizácia, čistota podzemných vôd sa v budúcnosti zabezpečí dobudovaním splaškovej kanalizácie. Ďalším znečistením je spaľovanie tuhých palív v domácnostiach a exhaláty z dopravy. Objekty rodinných domov a vybavenosti, ležia v pásme pod úrovňou hladiny hluku.

1.8.1 Geologický vývoj

Územie obce Záhor spadá do štruktúrno-geologického pásma neogénne kotliny, ktoré začali vznikať už v paleogéne pri vrásnení flyša, ale predovšetkým v neogéne. Vtedy vznikali hlboké zlomy, pozdĺž ktorých sa Vnútorne Karpaty lámali na kryhy, ktoré sa v severnej časti prevažne dvíhali a v južnej klesali. Takto vznikli na juhu veľké kotliny Panónskej panvy. Medzi dvíhajúcimi sa kryhami karpatských pohorí sa diferencovali menšie vnútrokarpatské kotliny, ktoré boli spočiatku zaliate morom, potom sa vysladzovali na jazerá. V nich sa ukladali morské a jazerné sedimenty – štrky, piesky, íly a tufity. Podložie neogénnych sedimentov je tvorené mezozoickými karbonátovými a granitoidnými horninami kryštalinika v rôznej hrúbke.

V nádloží sedimentov terciéru sa na celom území nachádzajú kvartérne sedimenty. V porovnaní so staršími obdobiami geologickej histórie je kvartér najmladším a zároveň najkratším časovým úsekom, ktorý trvá dodnes. Územie obce je pokryté fluvialnými sedimentmi. Fluvialne sedimenty naniesli rieky na miestach, kde mali menšiu transportačnú silu, a preto sa nachádzajú v nížinách, kotlinách a dolinách.

Obr.4 Kvartérny pokryv územia obce Záhор

Zdroj: <http://apl.geology.sk/atlaskrajiny/>

Na obrázku sú svetlomodrou farbou znázornené fluvialne sedimenty, prevažne nivné humózne hliny alebo hlinito-piesčité až štrkovito-piesčité hliny dolinných nív.

Nasledujúci obrázok znázorňuje inžiniersko-geologickú rajonizáciu vypracovanú na základe genézy a litologickej povahy hornín. Vyčlenené časti rajonizácie umožňujú na danej úrovni podrobnosti stanoviť vhodnosť horninového prostredia z hľadiska rôznych spôsobov hospodárskeho využívania prostredia.

Obr.5 Inžiniersko-geologická rajonizácia obce Záhор

Zdroj: <http://apl.geology.sk/atlaskrajiny/>

Bledo oranžová farba znázorňuje rajón deluviálnych sedimentov a rajón údolných riečnych náplavov.

1.8.2 Hydrogeologické pomery

Vodstvo predmetného územia a jeho okolia (Zemplín) tvoria početné rieky, vodné kanály, nádrže, rybníky, jazerá, podzemná voda a minerálne pramene. Zemplín je typickým príkladom vejárovitej riečnej siete, ktorá spadá do povodia rieky Bodrog a do úmoria Čierneho mora.

Katastrálne územie obce Záhor SVP š.p. spravuje toky: tok **Uh**, kanál **Veľké Revištia – Bežovce, Záhorský kanál**. V zmysle vyhlášky MŽP SR č. 211/2005 je tok Uh a kanál Veľké Revištia – Bežovce zaradený medzi vodohospodársky významné toky. Stav kanálovej siete v súčasnej dobe nie je vyhovujúci. Mnohé z nich sú zanesené a zarastené, čo má nepriaznivý vplyv na odvádzanie vody z územia počas povodňových situácií. Vnútorne vody odvádzané sieťou týchto kanálov sú čerpacími stanicami prečerpávané späť do rieky Uh.

V katastrálnom území obce sa nachádzajú hydromelioračné stavby v správe Hydromeliorácie š.p. Bratislava. Všetky odvodňovacie kanály je potrebné vyčistiť od nánosov a náletových drevín.

Vodné toky

Najbližším vodným tokom je rieka Uh, vzdialená od obce južným smerom približne 2 km. Rieka Uh pramení v oblasti stretu troch štátov (severovýchodný cíp SR) - Slovenska, Poľska a Ukrajiny. Rieka Uh sa vlieva za obcou Pavlovce nad Uhom do rieky Laborec. V minulosti obcou pretekala miestny potok, ktorý sa občas strácal (vysychal) počas horúcich a suchých letných dní.

Vodné plochy

Najbližšou vodnou plochou k obci Záhor je „Čarný potok“ (názov používaný miestnymi obyvateľmi), z ktorého kedysi pramenil aj miestny potok pretekajúci obcou.

1.8.3 Pôdne pomery

V riešenom území sa nachádza orná pôda veľkobloková so segetálnou vegetáciou, ktorá je počas dlhého obdobia bez vegetačného krytu. Z toho vyplýva aj náchylnosť na eróziu, najmä veternú. Je intenzívne zmenený a obhospodarovaný prvok s neustálym prísunom energie a vysokým stupňom starostlivosti zo strany človeka. V prevažnej časti katastra je orná pôda odvodnená do odvodňovacích kanálov.

Trvalé trávne porasty - v dôsledku rozsiahlych melioračných a regulačných zásahov došlo v niektorých častiach katastrálneho územia k ubúdaniu prirodzených trávnatých porastov resp. sa rozšírili plochy kultúrnych siatych lúk a trvalých trávnych porastov so zmenenou floristickou skladbou. V riešenom katastrálnom území majú TTP dominantné postavenie. Na území obce je Areál hospodárskeho dvora.

Pôdu obhospodarujú: Vinohrady Choňkovce a Agroteam, poľnohospodárske družstvo v Bežovciach. Poľnohospodárskou činnosťou sa zaoberajú súkromne hospodáriaci roľníci.

Tab. č.11 Výmera územia a pôdny fond obce k roku 2024

Pôdny fond	Celková výmera územia obce:		7 700 523 m2			
	Poľnohospodárska pôda spolu: 6 774 141 m2					
	Orná pôda:	5 546 774 m2	Trvalé trávnaté porasty:	783 231 m2	Záhrady:	444 136 m2
	Lesy:	0 m2	Zastavaná plocha a nádvorja:	571 573 m2	Vodná plocha:	243 391 m2
	Ostatná plocha:		111 418 m2			

Zdroj: ŠÚ SR,

http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_SK_WIN/pl5001rr/V%C3%BDmera%20%C3%BAzemia,%20vyu%C5%BEitie%20p%C3%B4dy%20%5Bpl5001rr%5D

1.8.4 Ovzdušie

Ovzdušie je jednou zo základných zložiek životného prostredia. Kvalita je daná emisnými pomermi a rozptylovými podmienkami. Podmienky na rozptyl v ovzduší sa menia nielen v priebehu roka, sú závislé od klimatických podmienok a meteorologickej situácie. Z pohľadu kvality ovzdušia sa sleduje emisná a imisná situácia. Emisiou je každé priame, alebo nepriame vypustenie znečisťujúcej látky do ovzdušia. Imisiou sa rozumie zmes škodlivín nachádzajúcich sa vo voľnom ovzduší. Imisie sa sledujú prostredníctvom automatických monitorovacích staníc (AMS). V najviac znečistených oblastiach kraja sú umiestnené 4 AMS (ide o prekroenie najmä PM₁₀ (prachové častice). Emisiou sa rozumie každé priame alebo nepriame vypustenie znečisťujúcej látky do ovzdušia. K základným znečisťujúcim a vybraným znečisťujúcim látkam ovzdušia sa zaraďujú tuhé znečisťujúce látky (TZL), oxidy síry vyjadrené ako oxid siričitý (SO₂), oxidy dusíka (NO_x), oxid uhoľnatý (CO), pachové látky, organické látky (napr. NM VOC), ktoré sú v odpadových plynov v plynovej fáze vyjadrené ako celkový organický uhlík a dibenzodioxíny a dibenzofurány.

Významným znečisťovateľom je automobilová doprava. Nárast intenzity cestnej dopravy spôsobuje zvyšovanie celoplošnej zaťažnosti miestnych komunikácií a zvyšuje množstvo emisií z výfukových plynov a sekundárnu prašnosť.

1.8.5 Odpad

Koncepcia odpadového hospodárstva obcí vychádza zo všeobecných zámerov Programu odpadového hospodárstva Slovenskej republiky, ako základného dokumentu pre riadenie odpadového hospodárstva a následných koncepčných materiálov na nižších úrovniach riadenia.

Odpadové hospodárstvo Slovenskej republiky je v súčasnosti ešte zabezpečované podľa zákona č. 223/2001 Z.z. o odpadoch, o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákona NR SR č. 327/1996 Z.z. o poplatkoch za uloženie odpadov v znení neskorších predpisov a zákona č. 529/2002 Z.z. o obaloch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Odpad z obcí je tvorený prevažne odpadom vyprodukovaným z domácností a ďalším odpadom podobným domovému odpadu z prevádzok v obciach. Významný podiel produkovaného odpadu predstavuje odpad z verejných priestranstiev.

Z hľadiska systému zberu komunálneho odpadu je v obciach využívaný typ zberu komunálneho odpadu do individuálnych s následným zvozom. Periodicita zvozu TKO je každé dva týždne a ostatne podľa harmonogramu.

Obec na svojom území nemá zriadenú skládku tuhého komunálneho odpadu. V obci je realizovaný systém zberu komunálneho odpadu do zberných nádob. Likvidácia odpadu v obci je zabezpečená vývozom tuhého komunálneho odpadu.

Biologicky rozložiteľný odpad zhodnocujú obyvatelia individuálne kompostovaním.

Zber a likvidáciu odpadu zabezpečuje spoločnosť FÚRA, s.r.o. so sídlom v Rozhanovciach. V obci je zavedený aj separovaný zber odpadu podľa určeného harmonogramu.

Odpadové hospodárstvo riešiť podľa týchto zásad:

- výrobné organizácie, ktoré produkujú špecifický odpad musia mať vlastný program likvidácie výrobného odpadu,
- vybudovanie kompostoviska.

1.8.6 Ochrana životného prostredia

Ochrana prírody a krajiny zaberá široký okruh otázok, ktorými sa dnes zaoberá veľa odborníkov. Cieľ ochrany prírody a krajiny spočíva v predchádzaní, obmedzovaní, resp. odstraňovaní zásahov, ktoré ohrozujú, poškodzujú a ničia podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, estetický vzhľad krajiny a znižujú jej ekologickú stabilitu. Zdravé životné prostredie je nevyhnutnou podmienkou pre život. Cieľom je za podpory všetkých obcí udržať a naďalej zlepšovať životné prostredie v súlade s Územným systémom ekologickej stability (ÚSES). Prostredníctvom biocentier a biokoridorov je potrebné zachovať prirodzený ráz krajiny a podporovať jej prirodzený vývoj. V súčasnom období sa nedá príliš na tento prirodzený vývoj spoliehať, ústretový vzťah ku krajine a životnému prostrediu by mal stať pre všetkých občanov samozrejmosťou.

Osobitne chránené časti prírody a krajiny

Chránené územia – ÚSES:

- Nadregionálny biokoridor hranica Ukrajina – Latorický luh – Tice – Tajba, Kašvár – hranica MR (NB/3)
- Regionálny biokoridor kanál Veľké Revištie – Bežovce – Pod Hrunom – Močiar pri Svätuší – Močiar pri Kristoch
- Tašulský les (RV/2).

Blízke chránené územia:

- Územie svetového prírodného dedičstva UNESCO – Karpatské bukové pralesy,
- Územia európskeho významu: Chránené vtáčie územie Vihorlatské vrchy – 1. stupeň,

- *Chránené územia národnej siete chránených území*: Chránená krajinná oblasť Vihorlat – 2. stupeň, Národná prírodná rezervácia Jovsianska hrabina – 5. stupeň.
- *Chránená vodohospodárska oblasť* Vihorlat – 2. stupeň.

Biokoridory miestneho významu:

- 1.- Cikov M-BK1
- 2.- Bežovské M-BK2
- 3.- Záhorsky kanál M-BK3
- 4.- Žiarov M-BK4
- 5.- Delmaš M-BK5
- 6.- Keralka M-BK6
- 7.- Záchytný kanál M-BK7

Celé riešene územie a jednotlivé miestne biokoridory sú prepojené pomerne súvislou a na tak malom priestore hustou sieťou miestnych biokoridorov. Vo väčšine sa jedná o odvodňovacie kanály s brehovými porastami. Doplnenie a revitalizáciu je potrebné uskutočniť na existujúcich miestnych biokoridoroch pri odvodňovacích kanáloch a poľných cestách.

Faktory pozitívne ovplyvňujúce životné prostredie

Hlavným pozitívom ovplyvňujúcim životné prostredie je masív pohoria Vihorlat a vodná plocha Zemplínskej šíravy, kladný vplyv majú miestne biocentrá. Je tvorené lúčnym spoločenstvom - pasienky sprevádzané roztrúsenou vzrastlou zeleňou s ojedinelým výskytom samostatnej, alebo skupinovej krovitej a stromovej vegetácie. Zo stromového spoločenstva hlavným druhom je dub, hrab s prímiesou jelše, buka. Najvýraznejšia je tu vegetácia skoro na jar, keď na vlhkejších miestach masovo zakvitá bleduľa jarná. Po jej odkvitnutí hromadne nastupuje cesnak medvedí. Sú to dva najhlavnejšie aspektotvorné jarné druhy vlhkejších stanovišť dubových hrabín. Pre južnú časť NPR je význačný hojný výskyt Waldštejnie kuklíkovej, ktorá sa viaže na suchšie a skalnatejšie stanovištia. Prítomnosť aj tohto druhu, ktorý inde rastie prevážne na vápencových podkladoch, dodáva prírodnej rezervácii mimoriadne veľkú botanickú vážnosť. Okrem spomenutých druhov tu rastie ostrica rebienkatá, kosatec trávolistý, prilbica moldavská, svíb drieňový, klokoč peristý, a pod.

Pre udržanie a zvýšenie kvantitatívnej miery ekologickej stability a zabezpečenie rozmanitosti podmienok a foriem života v krajine, ako aj pre zachovanie, vytvorenie a udržanie optimálnej štruktúry v krajine a minimalizovanie negatívnych stretov medzi prvkami prírodného prostredia a antropogénnou činnosťou boli vymedzené genofondovo významné lokality, ktoré v danom širšie posudzovanom priestore predstavujú významné krajinné prvky:

V riešenom katastrálnom území na hlavných potokoch nachádzajú súvislé brehovú porasty. Sú v celku málo narušené a plnia protieróznú funkciu ako aj funkciu miestnych biokoridorov. Významné migračné koridory živočíchov. Cez celé územie sa viaže východoslovenská,

obojstranná, severojužná migračná trasa hlavne avifauny európskeho významu. Migrácia územím má celoročný charakter. Okrem jarného a jesenného ťahu územím migrujú severské druhy aj v zimnom období. Charakter ťahu spočíva v dennom aj nočnom zosadení početných krdľov na plochy blízke vodným biotopom, ornú pôdu a trávne porasty. Podľa druhu migranta prelety sú nízko nad terénom – využívajú menší odpor vzduchu pre zemi. Podľa poveternostných pomerov sa tieto tiahnuce spoločenstvá zdržiavajú na území rôzne dlho. Iným typom migrácie územím je premiestňovanie druhov avifauny i vyšších stavovcov líniovými koridormi so vzrastlým porastom stromovej a krovitej etáže. Migrácia prebieha spojitou. Na miestach prerušenia línie kopírujú druhy morfológické línie v teréne. Takýmito sú hrádze, kanálové i cestné priekopy a existujúce komunikácie. Na základe podkladov a terénnych pozorovaní boli jednotlivé lokality zhodnotené z biologického hľadiska a z hľadiska stavu vegetácie a vybraných skupín živočíchov.

Faktory negatívne ovplyvňujúce životné prostredie

Hluk a vibrácie – jediným zdrojom hluku v intraviláne obce je hluk od motorových vozidiel. Objekty vybavenosti ležia v pásme pod úrovňou hladiny 55 dB(A). Podobne aj všetky novonavrhované rodinné domy, z hľadiska požiadavky na hlukové hygienické ochranné pásmo, budú vyhovovať aj vo výhľadovom období.

Ochrana pred povodňami

Opatrenia na ochranu pred povodňami je územie priľahlé k vodnému toku, zaplavované vyliatím vody z koryta vodného toku, vymedzené záplavovou čiarou najväčšej známej alebo navrhovanej úrovne vodného stavu. Rozsah inundačného územia určuje orgán štátnej vodnej správy na návrh správcu vodného toku. Ak inundačné územie nie je určené, vychádza sa z dostupných podkladov o pravdepodobnej hranici územia ohrozeného povodňami.

Ochrana územia proti veľkým vodám vyžaduje venovať zvýšenú pozornosť zachovaniu plnej projektovanej kapacity prietokových profilov v upravených úsekoch tokov, pravidelnú údržbu upravených úsekov koryt predovšetkým v zastavanom území obce - odstraňovanie nánosov splavenín z koryt, prirodzene sa vyskytujúcich drevín, kosenie trávnych porastov, údržba priečných objektov.

1.8.7 Cestovný ruch

Hoci sa riešené územie vyznačuje vo svojom okolí množstvom prírodných krás, turistických zaujímavostí a neďaleko vzácných minerálnych liečivých vôd, ktoré vytvárajú vhodné podmienky na rozvoj vidieckej turistiky a agroturistiky (blízkosť Vínnej cesty, CHKO Vihorlat, jazero Morské oko, Zemplínskej Širavy, Vinianskeho jazera, Senných rybníkov, pramene v bývalých Sobraneckých kúpeľoch), cestovný ruch nepatrí v súčasnosti medzi silne rozvinuté oblasti hospodárstva mikroregiónu.

1.8.8 Slovensko-Ukrajinská hranica

Slovensko-ukrajinská hranica má dva cestné hraničné priechody – Vyšné Nemecké a Ubl'a a jeden železničný priechod – Čierna nad Tisou. Hraničný priechod Ubl'a – Malý Bereznyj je určený pre cestnú osobnú dopravu a nákladnú dopravu do 3,5t. Oba spomínané

hraničné priechody patria medzi najvýznamnejšie cestné priechody dané schválenými medzinárodnými nosnými a doplnkovými koridormi TEN a medzinárodnými cestami, ktoré prechádzajú územím SR a súčasne sú určené i plánovanou sieťou diaľnic a rýchlostných ciest SR.

2 ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA

Vonkajšie prostredie z pohľadu obce je formované na troch úrovniach:

1. európska legislatíva a stratégie;
2. štátna legislatíva a opatrenia vlády SR;
3. regionálne stratégie Vyššieho územného celku.

Politika súdržnosti EÚ má aj naďalej podporovať svoje dva hlavné ciele, ktorými sú:

- *Investovanie do rastu a zamestnanosti*
- *Európska územná spolupráca*

Na európskej úrovni - Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027, ktorá je základný strategický dokument s celoštátnym dosahom na programové obdobie 2021 – 2027. Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027 stanovuje stratégiu pre efektívne využívanie finančných prostriedkov z fondov EÚ v **objeme 12,6 mld. EUR** na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2027. Investície budú smerované do oblastí podpory v rámci piatich cieľov politiky súdržnosti a špecifického cieľa Fondu na spravodlivú transformáciu:

Pre programové obdobie 2021 – 2027 sa stanovilo päť osobitných cieľov politiky súdržnosti EÚ:

Obr.6 Ciele Partnerskej dohody 2021 - 2027

Zdroj: https://www.eurofondy.gov.sk/wp-content/uploads/2022/07/220713_SK_Partnersk%C3%A1-dohoda-SR_21_27_do-SFC.pdf

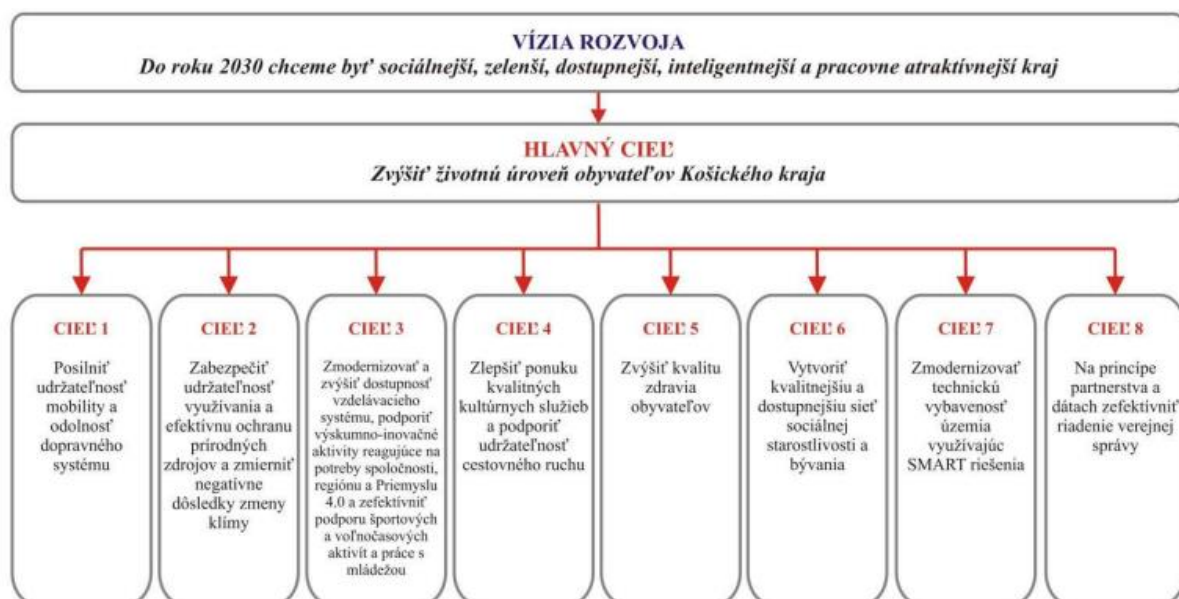
Významným dokumentom je Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja 2023 - 2027.

2.1 Väzby na strategické ciele KSK

Priority rozvoja a ciele PHRSR KSK na roky 2023 – 2027 (s výhľadom do roku 2030) boli stanovené v súlade s Agendou 2030 pre udržateľný rozvoj (OSN 2015), ktorá je kľúčovou agendou pre zabezpečenie globálneho udržateľného rozvoja. Jej transformačný charakter je vyjadrený v 17-ich cieľoch udržateľného rozvoja. Slovensko si v roku 2018 zvolilo taký prístup k národnej implementácii Agendy 2030, ktorý 17 cieľov udržateľného rozvoja premietol na národnú úroveň prostredníctvom šiestich Národných priorít implementácie Agendy 2030, schválených vládou v roku 2018:

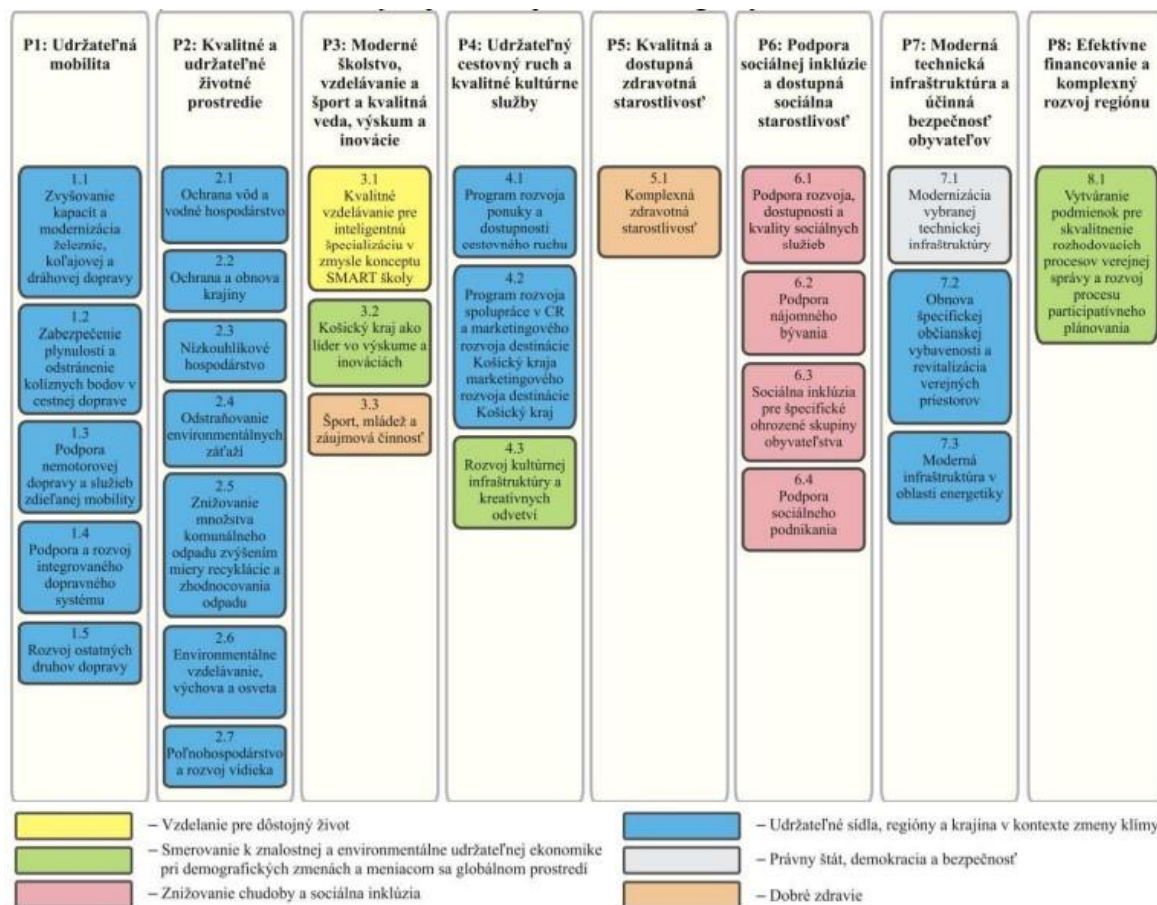
- Vzdelanie pre dôstojný život,
- Smerovanie k znalostnej a environmentálnej udržateľnej ekonomike pri demografických zmenách a meniacom sa globálnom prostredí,
- Znižovanie chudoby a sociálna inklúzia,
- Udržateľné sídla, regióny a krajina v kontexte zmeny klímy,
- Právny štát, demokracia a bezpečnosť,
- Dobré zdravie.

Obr. 7 Schéma prepojenia vízie, hlavného cieľa a strategických cieľov

Zdroj: https://web.vucke.sk/files/sk/uradna-tabula/rozvoj-regionu/phrsr-ksk-roky-2023-2027/phrsr_ksk_2023_2027_strategicka_cast_sea.pdf

Obr. 8 Schéma priorit a strategických investičných balíčkov PHRSR KSK 2023-2027 (s výhľadom do roku 2030) v kontexte národných priorit implementácie Agendy 2030

Zdroj: https://web.vucke.sk/files/sk/uradna-tabula/rozvoj-regionu/phrsr-ksk-roky-2023-2027/phrsr_ksk_2023_2027_strategicka_cast_sea.pdf

2.2 STEEP analýza

Súčasťou analýzy vonkajšieho prostredia je tzv. analýza STEEP faktorov, ktorá sleduje vplyv faktorov v sociálnej, technologickej, ekonomickej, environmentálnej a politickej.

Sú to rôzne faktory, ktoré pôsobia na vyššej ako miestnej úrovni, pričom majú vplyv na miestny rozvoj. Súhrn uvádza nasledujúca tabuľka, pričom pozitívne faktory označujeme fialovou farbou a negatívne zelenou farbou.

STEPP analýza - vplyv sociálnych, technologických, ekonomických, ekologických a politických faktorov vonkajšieho prostredia na rozvoj obce.

Formulár č. A 1 – STEEP analýza – analýza externého prostredia

Sociálnokultúrne	Technologické	Ekonomické	Environmentálne	Politickoprávne
Starnutie populácie	Zlepšuje sa prístup k informáciám, komunikačné možnosti medzi ľuďmi a inštitúciami sa menia	Dopady ekonomickej krízy	Priemysel je zdrojom znečistenia životného prostredia v celosvetovom meradle	Zhoršovanie podnikateľského prostredia v SR
Migrácia obyvateľov Slovenska za štúdiom a prácou do zahraničia	Zvýšenie technických možností domácej zábavy	Nárast vysokoškolsky a stredoškolsky vzdelaných ľudí bez uplatnenia	Zmena klímy - celkové oteplenie, extrémne zrážky, veterné smršte, extrémne teplé letné obdobia	EŠIF na roky 2021 - 2027
Nezamestnanosť	Kontakt samosprávy s obyvateľmi prostredníctvom technológií	Medziročný nárast HDP na 1 obyvateľa	Zdravotné dôsledky znečistenia sa prejavujú najmä aj v prostredí regiónov znečistením vzduchu emisiami z priemyslu a dopravy, znečistením povrchových vôd a ostatných zložiek životného prostredia	Obyvatelia nemajú dôveru v inštitúcie Sociálna politika pre sociálne ohrozené skupiny: dôchodcovia, študenti, MRK
Záujem časti verejnosti o aktívne trávenie voľného času	Využívanie sociálnych sietí	Miera inflácie	Nárast biodiverzity	Daňová politika
Pasívne trávenie voľného času v niektorých rodinách, deti a mládež trávia veľa voľného času na internete	Technológie poskytujú možnosť šetrenia prírodnými zdrojmi	Prítomnosť obyvateľov bez vzdelania		Nárast štátnej byrokracie, Vymožiteľnosť práva
Konzervatívna povaha obyvateľstva, správanie sa na základe kultúrnych, náboženských zvyklostí	Zavádzanie IKT do verejnej správy – informatizácia	Využitie fondov EÚ na spolufinancovanie projektov verejnej správy a súkromných firiem		
Prehlbujúci sa rozdiel v životnej úrovni rôznych skupín obyvateľstva		Daňové a administratívne zaťaženie		

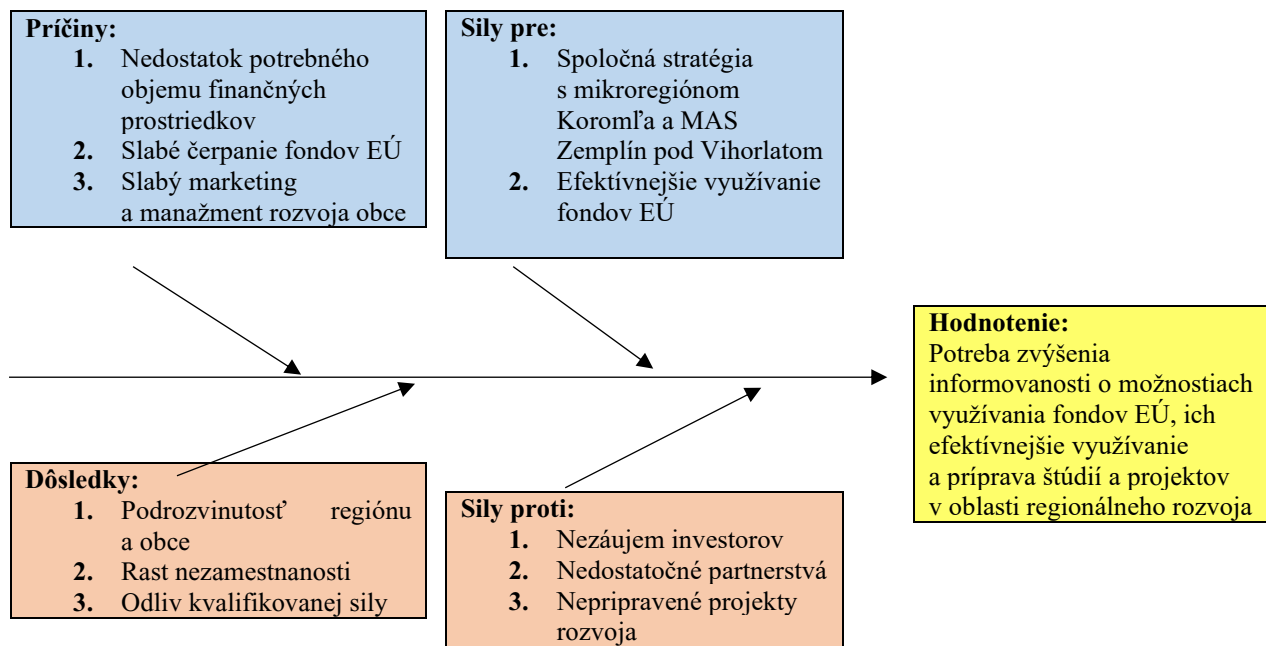
Zdroj: vlastné spracovanie

2.3 SWOT analýza

Formulár č. A 2 - SWOT analýza a príklad dôležitých otázok

Silné stránky	Slabé stránky
1. Tradícia zdravej poľnohospodárskej produkcie 2. Spolupráca so susednými obcami a mikroregiónom Koromľa 3. Členstvo v Miestnej akčnej skupine Zemplín pod Vihorlatom 4. Blízkosť okresného mesta 5. Priestor na ďalší rozvoj obce	1. obec mimo regionálneho záujmu 2. nedostatok pracovných príležitostí 3. nedostatočná politika zamestnanosti 4. malý záujem o väčšie podnikanie v obci 5. zaostávanie v sociálnej starostlivosti 6. nedokončená kanalizácia 7. potrebná rekonštrukcia na miestnych komunikáciách 8. nedostavaný Kultúrny dom
Príležitosti (šance)	Riziká (hrozby)
A. spoločné projekty s mikroregiónom Koromľa B. Spoločná stratégia s Miestnou akčnou skupinou Zemplín pod Vihorlatom C. využitie štrukturálnych fondov a iniciatív EÚ D. zvýšenie atraktívnosti strediskovej obce E. podpora bezpečnosti kamerovým systémom F. dobudovanie kanalizácie G. rekonštrukcia Domu smútku H. rekonštrukcia verejného osvetlenia I. rekonštrukcia miestnych komunikácií	A. nedostatok financií na dobudovanie kanalizácie B. nedostatok financií na dostavbu Kultúrneho domu a ďalší aktívny rozvoj obce C. rast nezamestnanosti D. nezáujem investorov E. odliv kvalifikovanej sily

Zdroj: vlastné spracovanie

Formulár č. A 3 - Analýza silových polí

Zdroj: vlastné spracovanie

STRATEGICKÁ ČASŤ

3 STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jeho vnútorných špecifik a určí hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia.

Cieľom PRO je sformulovať takú predstavu o smerovaní obce, ktorá vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jej občanov a je v súlade so strategickými cieľmi a prioritami štátu, vyššieho územného celku, záujmami ochrany historického a kultúrneho dedičstva. Je v súlade aj s princípmi dokumentu Zdravie pre všetkých, ktorý má za cieľ vytvoriť atraktívnu a bezpečnú obec s dobrým životným prostredím. Jeho poslaním je zabezpečiť kontinuitu rozvoja obce bez ohľadu na politickú príslušnosť štatutárneho zástupcu obce a obecného zastupiteľstva. PRO je otvorený dokument, ktorý by sa mal pravidelne písomne dopĺňať a aktualizovať, podľa vopred stanovených pravidiel, potrieb obyvateľov obce, jeho návštevníkov a potenciálnych investorov, s cieľom v maximálnej možnej miere zvýšiť životnú úroveň obyvateľov obce a uspokojiť ich potreby a požiadavky. Stratégia je výsledkom kombinácie dvoch prístupov - *štrukturálneho a regionálneho*.

Strategický cieľ a špecifické ciele PRO konkrétne naplňajú celkový cieľ regionálneho rozvoja tým, že vytvorením tohto významného strategického dokumentu sa na miestnej úrovni vytvoria podmienky pre implementáciu *Integrovannej územnej stratégie Košického kraja 2022 – 2030*.

PRO obce je základným nástrojom obce, ktorý určuje smer jej napredovania, pre plnenie strednodobých a dlhodobých cieľov, ktoré umožnia vytvárať spoločný produkt, poskytujúci kvalitné podmienky pre život všetkých jej občanov a návštevníkov. Tento strategický dokument posilní regionálny rozvoj tým, že stanoví postupy podporujúce miestne iniciatívy. Zároveň pomôže zvýšiť absorpčnú kapacitu regiónu pomocou podpory aktivít regionálnych a lokálnych rozvojových organizácií a podporou prípravy strategicky významných projektov.

3.1 Strategický cieľ obce

Hlavným strategickým cieľom obce je zvyšovanie kvality života obyvateľov obce zodpovedajúcej požiadavkám a potrebám občanov a existujúcim možnostiam obce. Zároveň má obec stanovený cieľ zvýšiť do roku 2030 rozvoj obce a kvalitu života prostredníctvom zvýšenia úrovne poskytovaných služieb, infraštruktúry pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja.

Program je založený na vedomí jeho svojbytných hodnôt predovšetkým s ohľadom na kombináciu zostávajúceho charakteru vidieka s tradičným poľnohospodárstvom a ako súčasť Mikroregiónu Koromľa a Miestnej akčnej skupiny Zemplín pod Vihorlatom. Stratégia je zameraná na zdravý a komplexný vývoj obce v rámci trvalo udržateľného rozvoja spoločnosti v celkovom kontexte regionálnej politiky Slovenskej republiky a Európskej únie.

Hlavným zmyslom tvorby stratégie programu je vytvoriť organizačné a ekonomické podmienky k podnieteniu podpory obyvateľov a samosprávy k tomu, aby sa vlastnými silami snažili o zvýšenie kvality života na základe harmonického rozvoja zdravého životného prostredia, udržiavania prírodných a kultúrnych hodnôt územia a rozvoja hospodárstva. Formulovanie stratégie obce Záhor vychádza z analýzy jej hlavných problémov, zisťovania ich príčin a hľadania riešenia na základe analýzy potenciálnych možností pre rozvoj ako aj

stanovených predpokladov a podmienok reálnosti splnenia definovaných cieľov pre riešenie problémov na dané obdobie.

Rozvojová stratégia predstavuje nový integrovaný prístup, ktorý je v súčasnosti zameraný na problém ekonomického zaostávania území identifikovaných v Národnom strategickom referenčnom rámci a jeho operačných programoch. Medzi identifikované zaostávajúce regióny patrí aj obec Záhor.

Z predchádzajúceho vyplýva aj finančná podpora pre tento región. Pretože podmienkou je súlad cieľov obce s vyššími programami je v rámci definovania cieľov vykonaný ich výber a porovnanie. Zostávajúce sú špecifickými cieľmi obce. Program rozvoja je predkladaný, ako súčasť žiadosti o podporu.

Pri spracovaní cieľov bol daný dôraz na jednoduchosť a zrozumiteľnosť s ohľadom na participáciu zástupcov občanov. Definovanie cieľov je vykonané v jasnej štruktúre so strohým textovým popisom. Je výsledkom práce a súčinnosti pracovnej skupiny zloženej zo zástupcov samosprávy, rôznych pracovných skupín a obyvateľstva.

Vízia obce Záhor do roku 2030

***Kvalitnejšia, atraktívnejšia, ekologickejšia, zelenšia
a sociálnejšia obec.***

3.2 Stav projektovej pripravenosti obce

Rozpracované projekty:

- Kanalizácia
- Rozšírenie kamerového systému

Priority operačného programu Slovensko:

Program Slovensko prináša zjednodušenie a zefektívnenie celého eurofondového procesu.

1. Konkurencieschopnejšie a inteligentnejšie Slovensko

- 1,9 miliardy eur
- Ide o európsky cieľ politiky **1: Konkurencieschopnejšia a inteligentnejšia Európa**
- Investície sú zamerané na podporu vedy, výskumu a inovácií, digitalizáciu, posilnenie malých a stredných podnikov, rozvoj zručností a digitálnu pripojiteľnosť.
- Je pred nami obrovská šanca posunúť sa vpred. investície do vedy, výskumu a inovácií prinesú lepšie a kvalitnejšie pracovné miesta a tým aj dôstojnejší život ľudí v regiónoch.

2. Zelenšie Slovensko

- 4,2 miliardy eur
- Ide o európsky cieľ politiky **2: Zelenšia, nízkouhlíková Európa**
- Investície podporia energetickú efektívnosť, znižovanie emisií skleníkových plynov, energiu z obnoviteľných zdrojov a uskladňovanie energie reflektujú aj globálnu situáciu a potrebu znižovania závislosti slovenskej ekonomiky na energetických zdrojoch z Ruska. Taktiež sa podporia investície na adaptáciu na zmenu klímy, prístupu k vode, na posilnenie ochrany prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, ako aj udržateľnú mestskú mobilitu.
- Podstatná časť zdrojov z nových eurofondov pôjde na ochranu prírody a životného prostredia. Na ochranu prírody a biodiverzity je vyčlenených 721 miliónov eur, najmä na podporu chránených častí prírody a krajiny (248 mil. eur) a prieskum, sanáciu a monitorovanie environmentálnych záťaží (239 mil. eur). Pre zdravší život v mestách a obciach budú dôležité investície do udržateľnej mestskej mobility (891 mil. eur), medzi nimi aj investície do ekologickej verejnej dopravy (491 mil. eur) a cyklodopravy (100 mil. eur).

3. Prepojenejšie Slovensko

- 2 miliardy eur
- Ide o európsky cieľ politiky **3: Prepojenejšia Európa**
- Podporíme rozvoj inteligentnej, bezpečnej, udržateľnej transeurópskej dopravnej siete, ako aj vnútroštátnu, regionálnu a miestnu mobilitu.
- Významná časť nových eurofondov je určená na riešenie problémov, ktoré boli v minulosti zanedbávané – budovanie a opravy ciest I. triedy (241 mil. eur), ciest II. a III. triedy (169 mil. eur) a rekonštrukcie miestnych komunikácií (62 mil. eur).

4. Sociálnejšie a inkluzívnejšie Slovensko

- 3,3 miliardy eur
- Ide o európsky cieľ politiky **4: Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa (3,3 mld. EUR)**
- Investíciami podporíme prístupný trh práce, kvalitné a inkluzívne vzdelávanie, získanie zručností pre lepšiu adaptabilitu a inklúziu na základe potrieb trhu práce, aktívne začlenenie a podporu dostupných sociálnych služieb pre znevýhodnené a najodkázanejšie skupiny obyvateľstva, vrátane marginalizovaných rómskych komunít, rodinné poradne, ako aj podporu sociálnych inovácií a potravinovú a materiálnu pomoc pre najodkázanejšie osoby.

5. Európa bližšie k občanom

- 400 miliónov eur
- Ide o európsky cieľ politiky **5: Európa bližšie k občanom**

- Investíciami podporíme hospodársky, sociálny a environmentálny rozvoj na regionálnej a miestnej úrovni integrovaným prístupom, a to aj prostredníctvom podpory kultúry a prírodného dedičstva, udržateľného cestovného ruchu, verejných športovísk a bezpečnosti v regiónoch Slovenska.

6. Fond na spravodlivú transformáciu

- Špecifickým cieľom v novom programovom období je Fond spravodlivej transformácie, ktorý pomôže riešiť sociálne, hospodárske a environmentálne dôsledky regiónom, ktorých sa týka prechod na uhlíkovú neutralitu. Z balíka 441 mil. eur môžu čerpať región horná Nitra, Košický a Banskobystrický kraj.

Obr. 9 Prehľad finančných zdrojov Programu Slovensko 2021 – 2027 a Programov politiky súdržnosti

PROGRAMY POLITIKY SÚDRŽNOSTI

PROGRAM SLOVENSKO	12 593 734 933 EUR
PROGRAM RYBNÉ HOSPODÁRSTVO SLOVENSKEJ REPUBLIKY	15 225 428 EUR
PROGRAMY PRE OBLASŤ VNÚTORNÝCH ZÁLEŽITOSTÍ	103 625 943,98 EUR

PROGRAMY ÚZEMNEJ SPOLUPRÁCE: 904 756 054 EUR (nielen slovenská obálka)

PREHĽAD FINANČNÝCH ZDROJOV PROGRAMU SLOVENSKO NA OBDOBIE 2021 - 2027

Zdroj: https://drive.google.com/file/d/1p8IQdjw_jEV-cj1b_C97P6-gXMz1IK1L/view

V zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021 (všeobecné nariadenie) môžu členské štáty pripravovať programové dokumenty a riešiť ich implementáciu prostredníctvom fondov:

- ✓ Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR)
- ✓ Európsky sociálny fond plus (ESF+)
- ✓ Kohézny fond (KF)
- ✓ Fond na spravodlivú transformáciu (FST)
- ✓ Európsky námorný, rybolovný a akvakultúrny fond (ENRAF)
- ✓ Fond pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF)
- ✓ Fond pre vnútornú bezpečnosť (ISF)

- ✓ *Nástroj pre finančnú podporu na riadenie hraníc a vízovú politiku (BMVI)*

Program rybné hospodárstvo Slovenskej republiky

V Slovenskej republike je program Rybné hospodárstvo 2021 – 2027 zameraný na odvetvie sladkovodnej akvakultúry. Jeho hlavným cieľom je podpora konkurencieschopnej a udržateľnej akvakultúry, zabezpečenie vysokej úrovne verejného zdravia a vytváranie vyššej pridanej hodnoty produktov akvakultúry. Je tiež zameraný na zvýšenie povedomia o sektore akvakultúry a skvalitnenie zberu údajov, čo je zároveň hlavným cieľom pre oblasť akvakultúry definovanej v Európskom ekologickom dohovore a stratégii Európskej komisie „Z farmy na stôl“.

Fondy pre oblasť vnútorných záležitostí

Fondy EÚ pre vnútorné záležitosti poskytujú finančné príspevky EÚ na posilnenie priestoru slobody, bezpečnosti, práva a spravodlivosti a zabezpečenie funkčnej migračnej politiky.

➤ Fond pre vnútornú bezpečnosť (ISF)

Prispieje k zaisteniu vysokej úrovne bezpečnosti v Únii, a to najmä prostredníctvom:

- predchádzania a boja proti terorizmu, radikalizácii, závažnej a organizovanej trestnej činnosti a počítačovej kriminalite
- pomoci obetiam trestných činov a ich ochrany
- prípravy na incidenty, riziká a krízy súvisiace s bezpečnosťou, na ochranu pred nimi a ich účinné riadenie

➤ Fond pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF)

Prispieva k:

- efektívnemu riadeniu migrácie
- vykonávaniu, posilňovaniu a rozvoju spoločnej azylovej politiky
- spoločnej prisťahovaleckej politike v súlade s príslušným *acquis* Únie a medzinárodnými záväzkami Únie a členských štátov

➤ Fond pre integrované riadenie hraníc

Zabezpečí silné a účinné európske integrované riadenie vonkajších hraníc a podporí spoločnú vízovú politiku, a tým:

- prispieje k vysokej úrovni vnútornej bezpečnosti
- zabezpečí voľný pohyb osôb v rámci Únie
- umožní plný súlad s príslušným *acquis* Únie
- zabezpečí plnenie medzinárodných záväzkov Únie a členských štátov

Obr. 10 Programy európskej územnej spolupráce - cezhraničné

CEZHRANIČNÉ

INTERREG VI-A SLOVENSKO – ČESKO Alokácia 37 292 283,37 EUR Riadiaci orgán: Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR Národný orgán: Ministerstvo pre miestny rozvoj ČR Cieľom programu Interreg SK – CZ je vytvárať priaznivé podmienky pre lepšie cezhraničné vzťahy a zvýšiť atraktivnosť prihraničného regiónu pre jeho obyvateľov i návštevníkov. Pre programové obdobie 2021 – 2027 boli vybrané štyri najdôležitejšie oblasti spolupráce medzi Slovenskom a Českom: 1. životné prostredie 2. kultúra a cestovný ruch 3. inštitucionálna spolupráca 4. fondy projektov, ktorý je zameraný na podporu partnerstiev a cezhraničných štruktúr, vrátane voľnočasových a záujmových aktivít Na slovenskej strane program INTERREG SK – CZ zahŕňa územie Trenčianskeho, Trnavského a Zlínskeho samosprávneho kraja. Na českej strane sú to programy Juhomoravský, Stredočeský a Moravskosliezský kraj.	INTERREG VI-A MAĎARSKO – SLOVENSKO Alokácia 129 000 000 EUR Riadiaci orgán: Ministerstvo zahraničných vecí a obchodu Maďarska Národný orgán: Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR Cieľom programu Interreg HU – SK je vytvárať priaznivé podmienky pre lepšie cezhraničné vzťahy a zvýšiť atraktivnosť prihraničného regiónu pre jeho obyvateľov i návštevníkov. Pre programové obdobie 2021 – 2027 boli na základe potreby regiónu vybrané tri najdôležitejšie oblasti spolupráce medzi Slovenskom a Maďarskom: 1. zelená spolupráca 2. sociálna spolupráca 3. inštitucionálna spolupráca Na slovenskej strane program INTERREG HU – SK zahŕňa územie Bratislavského, Trenčianskeho, Nitrianskeho, Banskobystrického a Košického samosprávneho kraja. Na maďarskej strane program zahŕňa hrany Budapešť, Pešť, Komárno-Óbuda, Ráb-Ménfő, Sopron, Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves, Nóvohrad a Szabolc-Szatmár-Bereg.	INTERREG VI-A POLSKO – SLOVENSKO Alokácia 129 839 952 EUR Riadiaci orgán: Ministerstvo fondov a regionálnej politiky PK Národný orgán: Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR Cieľom programu Interreg PL – SK je vytvárať priaznivé podmienky pre lepšie cezhraničné vzťahy a zvýšiť atraktivnosť prihraničného regiónu pre jeho obyvateľov i návštevníkov. Pre programové obdobie 2021 – 2027 boli vybrané štyri najdôležitejšie oblasti spolupráce medzi Slovenskom a Poľskom: 1. životné prostredie 2. kultúrne a prírodné dedičstvo a cestovný ruch 3. doprava a komunikácie 4. spolupráca inštitúcií a obyvateľov pohraničia Na slovenskej strane program INTERREG PL – SK zahŕňa územie Žilinského a Prešovského samosprávneho kraja a okres Spišská Nová Ves v Košickom samosprávnom kraji. Na poľskej strane patrí do programu región jeden okres žilinského, Malopoľského a Podkarpatského vojvodstva.	INTERREG VI-A SLOVENSKO – RAKÚSKO Alokácia 55 500 000 EUR Riadiaci orgán: Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR Pre programové obdobie 2021 – 2027 bolo vybraných sedem najdôležitejších oblastí spolupráce medzi Slovenskom a Rakúskom: 1. výskumná a inovačná kapacita 2. životné prostredie 3. vzdelávanie 4. zdravotná starostlivosť 5. kultúra a cestovný ruch 6. efektívna verejná správa 7. aktivity „Júlia ľudom“ Na slovenskej strane program INTERREG SK – AT zahŕňa územie Bratislavského a Trnavského samosprávneho kraja. Na rakúskej strane patrí do programu regióni Vorarlberg a Dolná Rakúsko.	INTERREG NEXT HU – SK – RO – UA Alokácia 66 092 505 EUR Riadiaci orgán: Ministerstvo zahraničných vecí a obchodu Maďarska Národný orgán: Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR Cieľom programu Interreg NEXT HU – SK – RO – UA je vytvárať priaznivé podmienky pre lepšie cezhraničné vzťahy a zvýšiť atraktivnosť prihraničného regiónu pre jeho obyvateľov i návštevníkov. Pre programové obdobie 2021 – 2027 boli vybrané štyri najdôležitejšie oblasti spolupráce: 1. životné prostredie 2. zdravotná starostlivosť 3. kultúra a cestovný ruch 4. efektívna verejná správa Na slovenskej strane program Interreg NEXT HU – SK – RO – UA zahŕňa územie Košického a Prešovského samosprávneho kraja.
--	---	--	---	---

Zdroj: https://drive.google.com/file/d/1p8IQdJw_jEV-cj1b_C97P6-gXMz1IK1L/view

Plán obnovy a odolnosti

Plán obnovy je spoločnou reakciou krajín EÚ na silný pokles ekonomiky v dôsledku pandémie COVID - 19. Jeho hlavným cieľom je podporiť reformy a investície, ktoré Slovensku umožnia začať opäť dobiehať životnú úroveň priemeru EÚ.

■ KVALITNÉ VZDELÁVANIE

- Dostupnosť, rozvoj a kvalita inkluzívneho vzdelávania
- Vzdelávanie pre 21. storočie
- Zvýšenie výkonnosti slovenských vysokých škôl

■ VEDA, VÝSKUM, INOVÁCIE

- Efektívnejšie riadenie a posilnenie financovania výskumu, vývoja a inovácií
- Lákanie a udržanie talentov

■ ZELENÁ EKONOMIKA

- Obnoviteľné zdroje energie a energetická infraštruktúra
- Obnova budov
- Udržateľná doprava
- Dekarbonizácia priemyslu
- Adaptácia na zmenu klímy

■ LEPŠIE ZDRAVIE

- Moderná a dostupná zdravotná starostlivosť
- Humánna, moderná a dostupná starostlivosť o duševné zdravie
- Dostupná a kvalitná dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť

■ EFEKTÍVNA VEREJNÁ SPRÁVA A DIGITALIZÁCIA

- Zlepšenie podnikateľského prostredia
- Reforma justície
- Boj proti korupcii a praniu špinavých peňazí, bezpečnosť a ochrana obyvateľstva
- Digitálne Slovensko
- Zdravé verejné financie

Modernizačný fond

Modernizačný fond podporuje investície zamerané na dekarbonizáciu energetiky a priemyslu, znižovanie emisií skleníkových plynov v Slovenskej republike. Jeho cieľom je tiež zabezpečenie postupného prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo a dosiahnutie klimateckej neutrality najneskôr v roku 2050 v súlade s opatreniami definovanými v Nízkouhlíkovej stratégii rozvoja SR do roku 2030 s výhľadom do roku 2050. Predpokladaný objem investícií je 2,6 miliardy EUR, čo zodpovedá približne 52 miliónom emisných kvót. Celkový objem prostriedkov Modernizačného fondu bude závisieť od vývoja ceny emisných kvót v rokoch 2021 až 2030.

3.3 Zdroje financovania plnenia PRO 2025 - 2030

Pri financovaní jednotlivých územných cieľov vyplývajúcich zo základných priorít sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky, sociálny, kultúrny a environmentálny rozvoj obce. Viaceré ciele môžu byť realizované v rámci bežného chodu samosprávy, mnohé však budú vyžadovať náročnejšie finančné a personálne zdroje zo štrukturálnych fondov a spoluprácu s inými subjektmi.

Finančná náročnosť realizácie stratégie je značne vysoká, celkový objem potrebných prostriedkov prekračuje finančné možnosti daného regiónu. Vlastné zdroje pre naplnenie cieľov stratégie predstavujú veľmi nízky podiel vlastného financovania. Obec Záhor nedisponuje potrebným objemom finančných prostriedkov, ktorý by predstavoval aspoň 50% kofinancovania.

Obec je preto odkázaná prispôsobiť realizáciu svojich územných cieľov jednotlivým výzvam a dotáciám.

Financovanie opatrení, vyplývajúcich z PRO by malo byť viaczdrojové:

- **Eurofondy**
- **Súkromné zdroje** - investičné a rozvojové projekty, financované súkromnými firmami a zamerané na súkromný záujem (výstavba konkrétnych zariadení, areálov ...) a verejnoprospešné projekty zamerané na environmentálnu či sociálnu oblasť, podporu detí a mládeže či iné oblasti, v ktorých bude žiadateľom niektorý zo spolkov, občianskych združení alebo miestnych iniciatív.
- **Vlastné zdroje samosprávy**
- **Verejné zdroje (grantové schémy ministerstiev)**

PROGRAMOVÁ ČASŤ

4 PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová (plánovacia) časť obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej politike.

Programová časť PRO nadväzuje na strategickú časť a obsahuje najmä zoznam opatrení a projektov na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce. Programová časť PRO na roky 2025 - 2030 obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v sociálnej, hospodárskej a environmentálnej politike na úroveň projektov a aktivít, ktoré sú tvorené vecne príbuznými skupinami aktivít samosprávy vykonávaných mimo bežnú činnosť a smerujúcich k plneniu strategického cieľa rozvoja obce na roky 2025 - 2030:

Strategickým cieľom rozvoja obce na roky 2025 - 2030 je vytvoriť podmienky pre zvýšenie kvality života obyvateľov obce, pre zvýšenie jej konkurencieschopnosti a ekonomickej výkonnosti s vyváženým rozvojom oblastí trvale udržateľného rozvoja.

Programová časť PRO obce obsahuje celkový prehľad projektov v jednotlivých oblastiach stratégie a základný návrh ukazovateľov pre hodnotenie programu rozvoja. Súčasťou programovej časti je aj stanovenie ukazovateľov pre hodnotenie PRO.

Výstupy projektu predstavujú práce, služby a tovary, ktoré boli financované počas realizácie aktivít projektu vyjadrené z finančného a vecného hľadiska. Výsledok projektu

predstavuje okamžitý efekt realizácie aktivít projektu (výstupy z aktivít), ktorý je k dispozícii pre cieľovú skupinu alebo predstavuje služby poskytnuté cieľovej skupine. Dopad predstavuje vyjadruje dlhodobý efekt intervencie na danú prioritnú oblasť alebo cieľovú skupinu, ktorý je mimo priamej a výlučnej kontroly subjektu zodpovedajúceho za realizáciu projektu.

Ukazovatele výstupu sú obvykle priradené k jednotlivým projektom. Označujú hmatateľné produkty, bezprostredne dosiahnuté realizáciou jednej alebo viacerých aktivít, často vyjadrené v merateľných fyzických alebo peňažných jednotkách. Odrážajú skutočnosť, že niečo bolo vytvorené, vyprodukované, zriadené, zrealizované.

Ukazovatele výsledku vyjadrujú priamy hmatateľný efekt projektu na cieľové skupiny projektu bezprostredne po ukončení realizácie projektu a merajú bezprostredný následok, ktorý bol vyvolaný výstupom (preto je medzi výstupom a výsledkom logická väzba).

Ukazovatele dopadu vyjadrujú dlhodobý efekt intervencie na prioritnú skupinu či cieľovú skupinu, následky dosiahnutých výsledkov projektu, teda príspevok k riešeniu cieľov stanovených pre prioritnú oblasť či potrieb cieľovej skupiny a k odstraňovaniu prekážok rozvoja. Z tohto hľadiska preto nemusí byť strategický cieľ vyjadrený ukazovateľmi dopadu, ale môže byť vyjadrený aj vhodnými ukazovateľmi výsledku. Pre oblasť hodnotenia dopadov PRO boli ako východiskové hodnoty dopadových ukazovateľov stanovené dopadové ukazovatele výsledku na úrovni roku 2020.

Formulár č. P 1 - Prehľad priorít, strategických a špecifických cieľov

<i>Vízia: Kvalitnejšia, atraktívnejšia, ekologickejšia, zelenšia a sociálnejšia obec</i>		
<i>Hlavný cieľ: Zvyšovanie kvality života obyvateľov obce zodpovedajúcej požiadavkám a potrebám občanov a existujúcim možnostiam obce. Zároveň má obec stanovený cieľ zvýšiť do roku 2030 rozvoj obce a kvalitu života prostredníctvom zvýšenia úrovne poskytovaných služieb, infraštruktúry pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja.</i>		
PRIORITA 1 INFRAŠTRUKTÚRA A OBČIANSKA VYBAVENOSŤ	PRIORITA 2 SPOLOČENSKÝ ŽIVOT A ŠPORT	PRIORITA 3 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE
Strategický cieľ 1.1. Investície do infraštruktúry a občianskej vybavenosti	Strategický cieľ 2.1. Zvýšenie kvality spoločenského života a športu	Strategický cieľ 3.1. Skvalitnenie životného prostredia
Špecifický cieľ 1.1.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií, chodníkov a rigolov	Špecifický cieľ 2.1.1 Vybudovanie multifunkčného ihriska	Špecifický cieľ 3.1.1 Výsadba zelene
Špecifický cieľ 1.1.2 Výstavba chodníkov a priekop	Špecifický cieľ 2.1.2 Vybudovanie detského ihriska	Špecifický cieľ 3.1.2 Vybudovanie obecného kompostoviska
Špecifický cieľ 1.1.3 Kamerový systém obce - rozšírenie	Špecifický cieľ 2.1.3 Rekonštrukcia obecného múzea / izieb ľudových tradícií	Špecifický cieľ 3.1.3 Dokončenie kanalizácie
Špecifický cieľ 1.1.4 Dostavba a rekonštrukcia Kultúrneho domu	Špecifický cieľ 2.1.4 Rekonštrukcia futbalového ihriska	Špecifický cieľ 3.1.4 Revitalizácia verejného priestranstva
Špecifický cieľ 1.1.5 Výstavba oplotenia a parkoviska pri cintoríne	Špecifický cieľ 2.1.5 Prehľbovanie vzájomnej cezhraničnej spolupráce	Špecifický cieľ 3.1.5 Kompostéry pre rodinné domy
Špecifický cieľ 1.1.6 Rozšírenie jedálne pre MŠ a ZŠ	Špecifický cieľ 2.1.6 Vybudovanie oddychových zón	Špecifický cieľ 3.1.6 Vybudovanie ČOV (Záhor, Bežovce, Lekárovce, Pinkovce)
Špecifický cieľ 1.1.7 Úprava spevnených plôch v exteriéri Obecného úradu	Špecifický cieľ 2.1.7 Odkúpenie pozemku a výstavba Domova dôchodcov	
Špecifický cieľ 1.1.8 Dostavba budovy „Areál ukrajinsko-slovenskej spolupráce“		
Špecifický cieľ 1.1.9 Rekonštrukcia a modernizácia interiéru Obecného úradu		

Zdroj: vlastné spracovanie

4.1 Strategické ciele

PRIORITA 1	INFRAŠTRUKTÚRA A OBČIANSKA VYBAVENOSŤ					
Strategický cieľ 1.1	Investície do infraštruktúry a občianskej vybavenosti					
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PRO		Väzba na výzvy, potenciály, limity, problémy, impulzy, na ktoré špecifický cieľ reaguje		
Špecifický cieľ 1.1.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií, chodníkov a rigolov	2.Q 2025 – 4.Q 2030	Hlavný partner	Obec Záhor	Cieľ reaguje na potrebu rekonštrukcie existujúcich miestnych komunikácií, chodníkov a rigolov v obci.		
		Spolupracujúci partneri	štátny a verejný sektor	Väzba na strategický európsky cieľ politiky – CP 3. Prepojenejšia Európa		
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka	Prepojenejšie Slovensko, PRV	budovanie a opravy ciest I. triedy, ciest II. a III. a rekonštrukcie miestnych komunikácií	Priama nadväznosť	Občania obce, občania okresu Sobrance, návštevníci, turisti	Skvalitnená dopravná a pešia infraštruktúra
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Rekonštruované miestne komunikácie	Výstupový / výsledkový	N/A	0	Podľa relevancie	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka

PRIORITA 1	INFRAŠTRUKTÚRA A OBČIANSKA VYBAVENOSŤ					
Strategický cieľ 1.1	Investície do infraštruktúry a občianskej vybavenosti					
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PRO		Väzba na výzvy, potenciály, limity, problémy, impulzy, na ktoré špecifický cieľ reaguje		
Špecifický cieľ 1.1.2 <i>Výstavba chodníkov a priekop</i>	2.Q 2025 – 4.Q 2030	Hlavný partner	Obec Záhor	Cieľ reaguje na potrebu výstavby nových miestnych komunikácií, chodníkov a priekop v obci.		
		Spolupracujúci partneri	štátny a verejný sektor	Väzba na strategický európsky cieľ politiky – CP 3. Prepojenejšia Európa		
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka	Prepojenejšie Slovensko, PRV	budovanie a opravy ciest I. triedy, ciest II. a III. a rekonštrukcie miestnych komunikácií	Priama nadväznosť	Občania obce, občania okresu Sobrance, návštevníci, turisti	Skvalitnená dopravná a pešia infraštruktúra
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Vybudované miestne komunikácie a priekopy	Výstupový / výsledkový	N/A	0	Podľa relevancie	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka

PRIORITA 1	INFRAŠTRUKTÚRA A OBČIANSKA VYBAVENOSŤ					
Strategický cieľ 1.1	Investície do infraštruktúry a občianskej vybavenosti					
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PRO		Väzba na výzvy, potenciály, limity, problémy, impulzy, na ktoré špecifický cieľ reaguje		
Špecifický cieľ 1.1.3 Kamerový systém obce - rozšírenie	2.Q 2025 – 4.Q 2030	Hlavný partner	Obec Záhor	Cieľ reaguje na potrebu rozšírenia kamerového systému v obci.		
		Spolupracujúci partneri	štátny a verejný sektor	Väzba na strategický európsky cieľ politiky – CP 5. Európa bližšie k občanom		
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka	Európa bližšie k občanom, PRV	rozvoj na regionálnej a miestnej úrovni integrovaný m prístupom, a to aj prostredníctvom podpory bezpečnosti v regiónoch Slovenska	Priama nadväznosť	Občania obce, občania okresu Sobrance, návštevníci, turisti	Skvalitnená bezpečnosť
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Počet nových kamier	Výstupový / výsledkový	N/A	0	Podľa relevancie	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka

PRIORITA 1	INFRAŠTRUKTÚRA A OBČIANSKA VYBAVENOSŤ					
Strategický cieľ 1.1	Investície do infraštruktúry a občianskej vybavenosti					
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PRO		Väzba na výzvy, potenciály, limity, problémy, impulzy, na ktoré špecifický cieľ reaguje		
Špecifický cieľ 1.1.4 Dostavba a rekonštrukcia Kultúrneho domu	2.Q 2025 – 4.Q 2030	Hlavný partner	Obec Záhor	Cieľ reaguje na potrebu dobudovania a rekonštrukcie Kultúrneho domu.		
		Spolupracujúci partneri	štátny a verejný sektor	Väzba na strategický európsky cieľ politiky – CP 5. Európa bližšie k občanom		
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka	Európa bližšie k občanom, PRV	rozvoj na regionálnej a miestnej úrovni integrovaný m prístupom, a to aj prostredníctvom podpory podpory kultúry a prírodného dedičstva, udržateľného cestovného ruchu	Priama nadväznosť	Občania obce, občania okresu Sobrance, návštevníci, turisti	Skvalitnená občianska vybavenosť, podpora kultúry
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Nový, modernizovaný Kultúrny dom	Výstupový / výsledkový	N/A	0	1	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka

PRIORITA 1	INFRAŠTRUKTÚRA A OBČIANSKA VYBAVENOSŤ					
Strategický cieľ 1.1	Investície do infraštruktúry a občianskej vybavenosti					
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PRO		Väzba na výzvy, potenciály, limity, problémy, impulzy, na ktoré špecifický cieľ reaguje		
Špecifický cieľ 1.1.5 <i>Výstavba oplozenia a parkoviska pri cintoríne</i>	2.Q 2025 – 4.Q 2030	Hlavný partner	Obec Záhor	Cieľ reaguje na potrebu výstavby nového oplozenia cintorína a parkoviska pri cintoríne.		
		Spolupracujúci partneri	štátny a verejný sektor	Väzba na strategický európsky cieľ politiky – CP 5. Európa bližšie k občanom		
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka	Európa bližšie k občanom, PRV	hospodársky, sociálny a environmentálny rozvoj na regionálnej a miestnej úrovni	Priama nadväznosť	Občania obce, občania okresu Sobrance, návštevníci, turisti	Skvalitnená občianska vybavenosť a infraštruktúra
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Nové oplozenie cintorína, nové parkovisko pri cintoríne	Výstupový / výsledkový	N/A	0	Podľa relevancie	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka

PRIORITA 1	INFRAŠTRUKTÚRA A OBČIANSKA VYBAVENOSŤ					
Strategický cieľ 1.1	Investície do infraštruktúry a občianskej vybavenosti					
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PRO		Väzba na výzvy, potenciály, limity, problémy, impulzy, na ktoré špecifický cieľ reaguje		
Špecifický cieľ 1.1.6 Rozšírenie jedálne pre MŠ a ZŠ	2.Q 2025 – 4.Q 2030	Hlavný partner	Obec Záhor	Cieľ reaguje na potrebu rozšírenia existujúcej jedálne pre MŠ a ZŠ.		
		Spolupracujúci partneri	štátny a verejný sektor	Väzba na strategický európsky cieľ politiky – CP 5. Európa bližšie k občanom		
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka	Európa bližšie k občanom, PRV	hospodársky, sociálny a environmentálny rozvoj na regionálnej a miestnej úrovni	Priama nadväznosť	Občania obce, občania okresu Sobrance, návštevníci, turisti	Skvalitnená občianska vybavenosť a infraštruktúra
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Rozšírené priestory jedálne pre MŠ a ZŠ	Výstupový / výsledkový	N/A	0	Podľa relevancie	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka

PRIORITA 1	INFRAŠTRUKTÚRA A OBČIANSKA VYBAVENOSŤ					
Strategický cieľ 1.1	Investície do infraštruktúry a občianskej vybavenosti					
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PRO		Väzba na výzvy, potenciály, limity, problémy, impulzy, na ktoré špecifický cieľ reaguje		
Špecifický cieľ 1.1.7 Úprava spevnených plôch v exteriéri Obecného úradu	2.Q 2025 – 4.Q 2030	Hlavný partner	Obec Záhor	Cieľ reaguje na potrebu dobudovania spevnených plôch v exteriéri Obecného úradu		
		Spolupracujúci partneri	štátny a verejný sektor	Väzba na strategický európsky cieľ politiky – CP 5. Európa bližšie k občanom		
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka	Európa bližšie k občanom, PRV	hospodársky, sociálny a environmentálny rozvoj na regionálnej a miestnej úrovni	Priama nadväznosť	Občania obce, občania okresu Sobrance, návštevníci, turisti	Skvalitnená občianska vybavenosť a infraštruktúra
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Dobudované spevnené plochy pri Obecnom úrade	Výstupový / výsledkový	N/A	0	Podľa relevancie	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka

PRIORITA 1	INFRAŠTRUKTÚRA A OBČIANSKA VYBAVENOSŤ					
Strategický cieľ 1.1	Investície do infraštruktúry a občianskej vybavenosti					
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PRO		Väzba na výzvy, potenciály, limity, problémy, impulzy, na ktoré špecifický cieľ reaguje		
Špecifický cieľ 1.1.8 Dostavba budovy „Areál ukrajinsko-slovenskej spolupráce“	2.Q 2025 – 4.Q 2030	Hlavný partner	Obec Záhor	Cieľ reaguje na podporu cezhraničnej spolupráce a potreby dostavby budovy „Areál ukrajinsko-slovenskej spolupráce“		
		Spolupracujúci partneri	štátny a verejný sektor	Väzba na Programy európskej územnej spolupráce - INTERREG		
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Programy európskej územnej spolupráce - INTERREG	Programy európskej územnej spolupráce - INTERREG	Podpora územnej spolupráce	Priama nadväznosť	Občania SR – občania Ukrajiny	Skvalitnená cezhraničná spolupráca
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Skvalitnená cezhraničná spolupráca	Výstupový / výsledkový	N/A	0	Podľa relevancie	INTERREG

PRIORITA 1	INFRAŠTRUKTÚRA A OBČIANSKA VYBAVENOSŤ					
Strategický cieľ 1.1	Investície do infraštruktúry a občianskej vybavenosti					
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PRO		Väzba na výzvy, potenciály, limity, problémy, impulzy, na ktoré špecifický cieľ reaguje		
Špecifický cieľ 1.1.9 Rekonštrukcia a modernizácia interiéru Obecného úradu	2.Q 2025 – 4.Q 2030	Hlavný partner	Obec Záhor	Cieľ reaguje na rekonštrukcie a modernizácie interiéru Obecného úradu		
		Spolupracujúci partneri	štátny a verejný sektor	Väzba na strategický európsky cieľ politiky – CP 5. Európa bližšie k občanom		
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka	Európa bližšie k občanom , Program rozvoja vidieka	hospodársky , sociálny a environmentálny rozvoj na regionálnej a miestnej úrovni	Priama nadväznosť	Občania obce, občania okresu Sobrance, návštevníci, turisti	Skvalitnená občianska vybavenosť a infraštruktúra
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Rekonštruovaný a modernizovaný interiérový úradu	Výstupový / výsledkový	N/A	0	Podľa relevancie	Európa bližšie k občanom , Program rozvoja vidieka

PRIORITA 2	SPOLOČENSKÝ ŽIVOT A ŠPORT					
Strategický cieľ 2.1	Zvýšenie kvality spoločenského života a športu					
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PRO		Väzba na výzvy, potenciály, limity, problémy, impulzy, na ktoré špecifický cieľ reaguje		
Špecifický cieľ 2.1.1 Vybudovanie multifunkčného ihriska	2.Q 2025 – 4.Q 2030	Hlavný partner	Obec Záhor	Cieľ reaguje na potrebu vybudovania multifunkčného ihriska v obci		
		Spolupracujúci partneri	štátny a verejný sektor	Väzba na strategický európsky cieľ politiky – CP 5. Európa bližšie k občanom		
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka	Európa bližšie k občanom, PRV	hospodársky, sociálny rozvoj na regionálnej a miestnej úrovni, a to aj prostredníctvom podpory verejných športovísk	Priama nadväznosť	Občania obce, občania okresu Sobrance, návštevníci, turisti	Skvalitnená športová infraštruktúra
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Vybudované multifunkčné ihrisko	Výstupový / výsledkový	N/A	0	Podľa relevancie	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka

PRIORITA 2	SPOLOČENSKÝ ŽIVOT A ŠPORT					
Strategický cieľ 2.1	Zvýšenie kvality spoločenského života a športu					
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PRO		Väzba na výzvy, potenciály, limity, problémy, impulzy, na ktoré špecifický cieľ reaguje		
Špecifický cieľ 2.1.2 <i>Vybudovanie detského ihriska</i>	2.Q 2025 – 4.Q 2030	Hlavný partner	Obec Záhor	Cieľ reaguje na potrebu vybudovania detského ihriska v obci		
		Spoluprac ujúci partneri	štátny a verejný sektor	Väzba na strategický európsky cieľ politiky – CP 5. Európa bližšie k občanom		
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpoklad aný dopad na cieľovú skupinu
	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka	Európa bližšie k občanom, PRV	hospodársky , sociálny rozvoj na regionálnej a miestnej úrovni, a to aj prostredníct vom podpory verejných športovísk	Priama nadväznosť	Občania obce, občania okresu Sobrance, návštevníci, turisti	Skvalitnená občianska vybavenosť
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorov anie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Vybudované detské ihrisko	Výstupový / výsledkový	N/A	0	Podľa relevancie	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka

PRIORITA 2	SPOLOČENSKÝ ŽIVOT A ŠPORT					
Strategický cieľ 2.1	Zvýšenie kvality spoločenského života a športu					
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PRO		Väzba na výzvy, potenciály, limity, problémy, impulzy, na ktoré špecifický cieľ reaguje		
Špecifický cieľ 2.1.3 Rekonštrukcia obecného múzea / izieb ľudových tradícií	2.Q 2025 – 4.Q 2030	Hlavný partner	Obec Záhor	Cieľ reaguje na potrebu rekonštrukcie obecného múzea / izieb ľudových tradícií.		
		Spolupracujúci partneri	štátny a verejný sektor	Väzba na strategický európsky cieľ politiky – CP 5. Európa bližšie k občanom		
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka	Európa bližšie k občanom, PRV	hospodársky, sociálny rozvoj na regionálnej a miestnej úrovni, a to aj prostredníctvom podpory kultúry a cestovného ruchu	Priama nadväznosť	Občania obce, občania okresu Sobrance, návštevníci, turisti	Skvalitnená občianska vybavenosť a podpora kultúrneho dedičstva
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Rekonštruované obecné múzeum / izby ľudových tradícií	Výstupový / výsledkový	N/A	0	Podľa relevancie	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka

PRIORITA 2	SPOLOČENSKÝ ŽIVOT A ŠPORT					
Strategický cieľ 2.1	Zvýšenie kvality spoločenského života a športu					
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PRO		Väzba na výzvy, potenciály, limity, problémy, impulzy, na ktoré špecifický cieľ reaguje		
Špecifický cieľ 2.1.4 Rekonštrukcia futbalového ihriska	2.Q 2025 – 4.Q 2030	Hlavný partner	Obec Záhor	Cieľ reaguje na potrebu rekonštrukcie futbalového ihriska.		
		Spolupracujúci partneri	štátny a verejný sektor	Väzba na strategický európsky cieľ politiky – CP 5. Európa bližšie k občanom		
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka	Európa bližšie k občanom, PRV	hospodársky, sociálny rozvoj na regionálnej a miestnej úrovni, a to aj prostredníctvom podpory športovej infraštruktúry	Priama nadväznosť	Občania obce, občania okresu Sobrance, návštevníci, turisti	Skvalitnená športová infraštruktúra
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Rekonštruované futbalové ihrisko	Výstupový / výsledkový	N/A	0	Podľa relevancie	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka

PRIORITA 2	SPOLOČENSKÝ ŽIVOT A ŠPORT					
Strategický cieľ 2.1	Zvýšenie kvality spoločenského života a športu					
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PRO		Väzba na výzvy, potenciály, limity, problémy, impulzy, na ktoré špecifický cieľ reaguje		
Špecifický cieľ 2.1.5 <i>Prehľbovanie vzájomnej cezhraničnej spolupráce</i>	2.Q 2025 – 4.Q 2030	Hlavný partner	Obec Záhor	Väzba na Programy európskej územnej spolupráce - INTERREG		
		Spolupracujúci partneri	štátny a verejný sektor			
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Programy európskej územnej spolupráce - INTERREG	Programy európskej územnej spolupráce - INTERREG	Podpora územnej spolupráce	Priama nadväznosť	Občania SR – občania Ukrajiny	Skvalitnená cezhraničná spolupráca
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Skvalitnená cezhraničná spolupráca	Výstupový / výsledkový	N/A	0	Podľa relevancie	INTERREG

PRIORITA 2	SPOLOČENSKÝ ŽIVOT A ŠPORT					
Strategický cieľ 2.1	Zvýšenie kvality spoločenského života a športu					
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PRO		Väzba na výzvy, potenciály, limity, problémy, impulzy, na ktoré špecifický cieľ reaguje		
Špecifický cieľ 2.1.6 Vybudovanie oddychových zón	2.Q 2025 – 4.Q 2030	Hlavný partner	Obec Záhor	Cieľ reaguje na potrebu vybudovania oddychových zón v obci.		
		Spolupracujúci partneri	štátny a verejný sektor	Väzba na strategický európsky cieľ politiky – CP 5. Európa bližšie k občanom		
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka	Európa bližšie k občanom, PRV	hospodársky, sociálny rozvoj na regionálnej a miestnej úrovni, a to aj prostredníctvom podpory občianskej vybavenosti	Priama nadväznosť	Občania obce, občania okresu Sobrance, návštevníci, turisti	Skvalitnená občianska vybavenosť
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Vybudované oddychové zóny	Výstupový / výsledkový	N/A	0	Podľa relevancie	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka

PRIORITA 2	SPOLOČENSKÝ ŽIVOT A ŠPORT					
Strategický cieľ 2.1	Zvýšenie kvality spoločenského života a športu					
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PRO		Väzba na výzvy, potenciály, limity, problémy, impulzy, na ktoré špecifický cieľ reaguje		
Špecifický cieľ 2.1.7 Odkúpenie pozemku a výstavba Domova dôchodcov	2.Q 2025 – 4.Q 2030	Hlavný partner	Obec Záhor	Cieľ reaguje na potrebu odkúpenia pozemku na výstavbu Domova dôchodcov v obci.		
		Spolupracujúci partneri	štátny a verejný sektor	Väzba na strategický európsky cieľ politiky – CP 4. Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa		
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Plán obnovy a odolnosti	Sociálnejšie a inkluzívnejšie Slovensko PRV	Podpora dostupných sociálnych služieb pre znevýhodnené a najodkázanejšie skupiny obyvateľstva	Priama nadväznosť	Občania obce, občania okresu KSK	Skvalitnená občianska vybavenosť
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Vybudovaný Domov sociálnych služieb	Výstupový / výsledkový	N/A	0	Podľa relevancie	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Plán najmenej rozvinutého okresu Sobrance, Plán obnovy a odolnosti

PRIORITA 3	ŽIVOTNÉ PROSTREDIE					
Strategický cieľ 3.1	Skvalitnenie životného prostredia					
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PRO		Väzba na výzvy, potenciály, limity, problémy, impulzy, na ktoré špecifický cieľ reaguje		
Špecifický cieľ 3.1.1 Výsadba zelené	2.Q 2025 – 4.Q 2030	Hlavný partner	Obec Záhor	Cieľ reaguje na potrebu ozelenenia obce. Väzba na strategický európsky cieľ politiky – CP 2. Zelenšia, nízkouhlíková Európa		
		Spoluprac ujúci partneri	štátny a verejný sektor			
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpoklad aný dopad na cieľovú skupinu
	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka,	Zelenšie Slovensko PRV	Investície na adaptáciu na zmenu klímy, prístupu k vode, na posilnenie ochrany prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktú- ry	Priama nadväznosť	Občania obce	Skvalitnená zelená infraštruktú- ra v obci
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorov anie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Podporená zelená infraštruktúra v obci	Výstupový / výsledkový	N/A	0	Podľa relevancie	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka

PRIORITA 3	ŽIVOTNÉ PROSTREDIE					
Strategický cieľ 3.1	Skvalitnenie životného prostredia					
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PRO		Väzba na výzvy, potenciály, limity, problémy, impulzy, na ktoré špecifický cieľ reaguje		
Špecifický cieľ 3.1.2 Vybudovanie obecného kompostoviska	2.Q 2025 – 4.Q 2030	Hlavný partner	Obec Záhor	Cieľ reaguje na zámer vybudovania obecného kompostoviska		
		Spolupracujúci partneri	štátny a verejný sektor	Väzba na strategický európsky cieľ politiky – CP 2. Zelenšia, nízkouhlíková Európa		
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka,	Zelenšie Slovensko PRV	Investície na adaptáciu na zmenu klímy, prístupu k vode, na posilnenie ochrany prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry	Priama nadväznosť	Občania obce	Zvýšenie triedenosti odpadov prostredníctvom zhodnocovaní a BRKO
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Zvýšenie triedenosti odpadov prostredníctvom zhodnocovaní a BRKO	Výstupový / výsledkový	N/A	0	Podľa relevancie	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka

PRIORITA 3	ŽIVOTNÉ PROSTREDIE					
Strategický cieľ 3.1	Skvalitnenie životného prostredia					
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PRO		Väzba na výzvy, potenciály, limity, problémy, impulzy, na ktoré špecifický cieľ reaguje		
Špecifický cieľ 3.1.3 Dokončenie kanalizácie	2.Q 2025 – 4.Q 2030	Hlavný partner	Obec Záhor	Cieľ reaguje na potrebu dokončenia kanalizácie v obci.		
		Spolupracujúci partneri	štátny a verejný sektor			
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR na roky 2021 – 2027, Operačný program Slovensko 2021 – 2027	Environmentálny fond	Rozvoj verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR	Priama nadväznosť	Občania obce	Dobudovaná verejná kanalizácia
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Dobudovaná verejná kanalizácia	Výstupový / výsledkový	N/A	0	Podľa relevancie	Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR na roky 2021 – 2027,

PRIORITA 3	ŽIVOTNÉ PROSTREDIE					
Strategický cieľ 3.1	Skvalitnenie životného prostredia					
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PRO		Väzba na výzvy, potenciály, limity, problémy, impulzy, na ktoré špecifický cieľ reaguje		
Špecifický cieľ 3.1.4 <i>Revitalizácia verejného priestranstva</i>	2.Q 2025 – 4.Q 2030	Hlavný partner	Obec Záhor	Cieľ reaguje na zámer revitalizácie verejného priestranstva v obci.		
		Spoluprac ujúci partneri	štátny a verejný sektor	Väzba na strategický európsky cieľ politiky – CP 2. Zelenšia, nízkouhlíková Európa		
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpoklad aný dopad na cieľovú skupinu
	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka,	Zelenšie Slovensko PRV	Investície na adaptáciu na zmenu klímy, prístupu k vode, na posilnenie ochrany prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktú- ry	Priama nadväznosť	Občania obce	Revitalizovan é verejné priestranstvo v obci
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorov anie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Revitalizované verejné priestranstvo v obci	Výstupový / výsledkový	N/A	0	Podľa relevancie	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka

PRIORITA 3	ŽIVOTNÉ PROSTREDIE					
Strategický cieľ 3.1	Skvalitnenie životného prostredia					
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PRO		Väzba na výzvy, potenciály, limity, problémy, impulzy, na ktoré špecifický cieľ reaguje		
Špecifický cieľ 3.1.5 Kompostéry pre rodinné domy	2.Q 2025 – 4.Q 2030	Hlavný partner	Obec Záhor	Cieľ reaguje na zámer obstarania kompostérov pre rodinné domy.		
		Spolupracujúci partneri	štátny a verejný sektor	Väzba na strategický európsky cieľ politiky – CP 2. Zelenšia, nízkouhlíková Európa		
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka,	Zelenšie Slovensko PRV	Investície na adaptáciu na zmenu klímy, prístupu k vode, na posilnenie ochrany prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry	Priama nadväznosť	Občania obce	Kompostér pre každý rodinný dom Zvýšenie triedenosti odpadov prostredníctvom zberu BRKO
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Kompostér pre každý rodinný dom Zvýšenie triedenosti odpadov prostredníctvom zberu BRKO	Výstupový / výsledkový	N/A	0	Podľa relevancie	Operačný program Slovensko 2021 – 2027, Program rozvoja vidieka

PRIORITA 3	ŽIVOTNÉ PROSTREDIE					
Strategický cieľ 3.1	Skvalitnenie životného prostredia					
Špecifické ciele	Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PRO		Väzba na výzvy, potenciály, limity, problémy, impulzy, na ktoré špecifický cieľ reaguje		
Špecifický cieľ 3.1.6 Vybudovanie ČOV (Záhor, Bežovce, Lekárovce, Pinkovce)	2.Q 2025 – 4.Q 2030	Hlavný partner	Obec Záhor	Cieľ reaguje na potrebu vybudovania ČOV (Záhor, Bežovce, Lekárovce, Pinkovce)		
		Spolupracujúci partneri	štátny a verejný sektor	Väzba na strategický európsky cieľ politiky – CP 2. Zelenšia, nízkouhlíková Európa		
	Väzba na nadradené a sektorálne stratégie		Väzba na ostatné ciele PHRSR		Očakávaný dopad	
	Stratégia	Väzba	Ciele	Väzba	Cieľová skupina	Predpokladaný dopad na cieľovú skupinu
	Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR na roky 2021 – 2027	Environmentálny fond	Čistenie odpadových vôd	Priama nadväznosť	Občania obce	Čistenie odpadových vôd
	Indikátory viažuce sa ku špecifickému cieľu					
	Názov indikátora	Typ indikátora	Dátový set pre jeho monitorovanie	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie
	Čistenie odpadových vôd	Výstupový / výsledkový	N/A	0	Podľa relevancie	Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR na roky 2021 – 2027

REALIZAČNÁ ČASŤ

5 REALIZAČNÁ ČASŤ

Organizácia a manažment

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je dôležitý predovšetkým tým, že zahŕňa základné informácie k stratégii obce vo všetkých súvislostiach rozvoja. Predkladá sa rôznym komisiám na vyššej programovacej úrovni, slúži ako koncepčný materiál pre formulovanie cieľov rôznych projektov, ako podklad pre žiadosti o finančnú podporu na realizáciu týchto projektov a tiež na upresňovanie, získavanie a koordináciu záujmov partnerov na území obce.

Realizácia programu je vykonávaná na základe projektov. Pri ich špecifikácii a výbere dochádza k združovaniu záujmov a prostriedkov. Účinnosť plnenia programu je možné zvýšiť len na základe partnerstiev. Okrem súkromnej podnikateľskej bázy sú to napríklad partneri, ktorí čerpajú zdroje aj z iných fondov EÚ a zo sveta. Vhodnými partnermi sú vysoké školy, výskumné a technologické inštitúcie. V rámci špecifických cieľov formulovaných v programe obce sa táto spolupráca priamo ponúka. Z uvedeného vyplýva, že pri realizácii programu sa podieľajú mnohí účastníci jednotlivých projektov. K tomu je potrebné zabezpečiť vhodnú organizáciu a riadenie tohto procesu, ktorý pozostáva z plánovacích, komunikačných činností ako aj sledovania, hodnotenia a aktualizácie programu.

Štruktúra organizačného zabezpečenia manažmentu programu je závislá od špecifických podmienok obce a bude spresnená v ďalšom kroku programovacieho cyklu. Pre tento dokument programu je navrhovaný štandard stanovujúci princípy v tomto obsahu:

Zastupiteľstvo obce

Najvyšší orgán na čele so starostom, má politickú a riadiacu zodpovednosť za plnenie celého programu rozvoja obce:

- prijíma rozhodnutia o postupe realizácie programu,
- ustanovuje riadiacu skupinu/osobu, ktorú poverí riadením procesu,
- schvaľuje návrhy a projekty rozvoja,
- dojednáva partnerské vzťahy,
- hodnotí, schvaľuje výsledky a výstupy programu a
- zabezpečuje jeho realizáciu a rozhoduje o zmenách.

Riadiaca skupina

Činnosti riadiacej skupiny v obci preberá najvyšší orgán. (riadením procesu napr. konkrétneho projektu však môže poveriť aj inú osobu alebo inštitúciu). Hlavné činnosti manažmentu programu sú:

- organizačné a technické zabezpečenie programu,
- kontrola (fyzická, ekonomická, kvalitatívna),
- monitoring a evidencia (pomocou ukazovateľov),
- hodnotenie (priebežné a záverečné) a
- spracovanie správ o stave a výsledkoch.

Pracovná skupina

Zloženie pracovnej skupiny musí odrážať príslušný rozsah záujmov v území obce. V skupine by preto mali byť reprezentanti verejného a súkromného sektora, podnikatelia a pod., zástupcovia ako z obce, tak aj partneri zúčastňujúci sa na realizácii programu. Dôležití sú predovšetkým odborne zdatní a spoločensky uznávaní, so znalosťou situácie a pomerov obce a jej programových zámerov. Súčasťou skupiny môže byť externý konzultant, ktorý je pomocníkom vo všetkých fázach programu. Hlavné činnosti tejto skupiny sú:

- vykonávať rozbor pre zabezpečenie programu,
- posudzovať projekty do programu,
- prejednávať vecnú problematiku s partnermi,
- spracovávať a preberať dokumentáciu projektov,
- riešiť operatívne problémy pri realizácii programu a
- spracovávať a predkladať návrhy pre aktualizáciu programu.

Verejnosť

Účasť verejnosti je zvlášť dôležitá, pretože určuje výslednú legitimitu, vierohodnosť a záväznosť programu. Verejnosť sa v procese tvorby a realizácie programu zúčastňuje dvoma spôsobmi:

- prostredníctvom svojich zástupcov v celom procese a
- účasťou na prejednávaní čiastkových a celkových výsledkov programu.

Konkrétna podoba účasti a formy prejednávania závisí od podmienok, ktoré si obec vytvorí napr. pre tlač, rozhlas, internet, verejné prejednávanie a pod. Informovanosť a publicita je jednou z podmienok úspešnosti realizácie cieľov programu obce.

Je zrejmé, že pre špecifické riešené problémy a projekty je potrebné, aby pracovná skupina spracovala aj špecifické pravidlá v súlade so stanovenými zásadami. Pritom je potrebné rešpektovať aj väzby na okolie napr.:

-stavebný dozor, životné prostredie, hygiena, veterinárna starostlivosť, ochrana prírody a krajiny, finančné úrady, okresné, mestské a krajské úrady a pod.

Pre manažment v rámci organizačných zásad musia byť vymedzené základné činnosti jednotlivých úrovní, zodpovednosť, spôsob a forma predkladania správ, časové charakteristiky (napr. frekvencia pravidelného hodnotenia a schvaľovania zastupiteľstvom obce, predkladania správ pracovnými skupinami a pod.) Vlastný rámec manažmentu programu je vymedzený tromi hlavnými procesmi, ktorými sú: kontrola, monitoring a hodnotenie.

5.1 Kontrola, monitoring a hodnotenie plnenia PRO 2025 – 2030

Kontrola

Štandardne má byť vykonávaná: fyzická, ekonomická a kvalitatívna kontrola na mieste. Vo fáze schvaľovania je potrebné kontrolovať výsledky posúdenia prijateľnosti projektu, prípravu zmlúv, kontrolu v priebehu, ukončenia etapy alebo realizácie, pred platbami a pod.

Kontrola má byť vykonávaná aj u dodávateľa materiálu a služieb. Z kontroly je potrebné spracovať správy, ktoré sú podkladom pre platby (fondy EÚ, banky). Obsahom je, či realizácia rešpektuje stanovené parametre projektu, finančné prostriedky a či bol dosiahnutý cieľ programu.

Monitoring

Znamená sledovanie a preberanie výstupov, financovanie jednotlivých činností, projektov alebo etáp. Monitoring je potrebné vykonávať voči stanoveným ukazovateľom špecifických cieľov programu. Výsledky je potrebné tiež spracovať, pretože sú súčasťou správ pre vyššie úrovne programov (regionálny monitorovací výbor) a administratívu fondov.

Základné monitorovacie ukazovatele plnenia programu rozvoja obce – návrh:

- počet pripravených investičných aktivít v obci
- počet zrealizovaných investičných aktivít v obci
- objem zrealizovaných investičných aktivít
- objem získaných prostriedkov z externých zdrojov
- objem aktivizovaných vnútorných zdrojov
- miera zapojenia občanov a subjektov do aktivít programu rozvoja
- miera skvalitnenia poskytovaných služieb v obci
- počet a rozsah poskytovaných služieb v obci
- miera zvýšenia kvality a pripravenosti ľudských kapacít v obci
- miera zvýšenia návštevnosti obce
- miera zviditeľnenia sa obce v regióne, v SR a EÚ
- počet a kvalita zrealizovaných občianskych aktivít – miera skvalitnenia života občanov

Hodnotenie

Je vykonávané pravidelne za účelom merania efektivity voči cieľom programu. Vykonáva sa v priebehu realizácie jednotlivých projektov a po ich ukončení. Posudzuje sa hlavne vecná stránka a vzniknuté problémy. Riešenie prioritných problémov sa posudzuje s použitím kritérií voči stanoveným ukazovateľom. Nevyhnutnou podmienkou monitoringu je

organizačné a metodické zabezpečenie riešenia operatívnych problémov a z nich vyplývajúce zmenové riadenie.

Tab. 12 Harmonogram predpokladanej realizácie jednotlivých špecifických cieľov

Špecifický cieľ	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1.1.1						
1.1.2						
1.1.3						
1.1.4						
1.1.5						
1.1.6						
1.1.7						
1.1.8						
1.1.9						
2.1.1						
2.1.2						
2.1.3						
2.1.4						
2.1.5						
2.1.6						
2.1.7						
3.1.1						
3.1.2						
3.1.3						
3.1.4						
3.1.5						
3.1.6						

Zdroj: vlastné spracovanie

5.2 Vyhodnocovanie a spôsob modifikácie PRO 2025 - 2030

Hlavným hodnotiacim dokumentom PRO bude **Správa o realizácii PRO**, ktorú vypracuje obecný úrad.

Spôsob modifikovania PRO bude **predložením návrhov na modifikovanie PRO** na zasadnutí obecného zastupiteľstva. Koordinátor pre stratégiu môže tiež predkladať návrhy na doplnenie PRO. Občania a inštitúcie môžu tiež v písomnej forme predložiť návrh na modifikovanie PRO. Na zasadnutia schvaľovania obecného rozpočtu predloží koordinátor **Dopadovú analýzu plnenia PRO**. Doplnenie PRO sa uskutoční formou vypracovania *Návrhu na doplnenie PRO*, ktorý bude obsahovať konkrétne nové špecifické ciele, opatrenia, aktivity a úlohy. Návrh sa predloží na schválenie obecnému zastupiteľstvu. Ak doplnenie PRO bude spojené s možnosťou získať finančné prostriedky, alebo bude vyvolané inou nevyhnutnou potrebou, môže sa kvôli tomu tiež iniciovať **mimoriadne zasadnutie obecného zastupiteľstva**.

FINANČNÁ ČASŤ

6 FINANČNÁ ČASŤ

Jednou z kľúčových problémov pri realizácii PRO je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Tieto zdroje vznikajú vo viacerých sférach – v súkromnom sektore, verejnej správe, ide tiež o zdroje zahraničné, najmä o prostriedky Európskej únie. Dôležitým zdrojom budú, po dokončení reformy verejnej správy a uskutočnení daňovej reformy, vlastné prostriedky.

V dôsledku neexistencie nevyhnutných podkladových údajov pre stanovenie finančného rámca, v ktorom by sa mal program rozvoja v strednodobom horizonte pohybovať, je výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít stanovená len orientačne. Táto časť sa bude konkretizovať v závislosti od reálneho čerpania finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov, možností obecného rozpočtu atď..

Vychádzajúc z vyššie zadefinovaných cieľov, priorít a opatrení a na základe auditu pripravovaných projektových zámerov v réžii samosprávy, podnikateľskej sféry či neziskových a iných organizácií bol vypracovaný plán realizácie programu. Definuje, z akých prostriedkov by sa mali tieto zámery realizovať, kto by mal byť žiadateľom, určuje predpokladané časové rámce.

Pre finančný plán je možno vychádzať zo súčasných podmienok a očakávaných predpokladov získavania zdrojov na realizáciu programu. Odhad realizácie program vychádza z týchto očakávaných zdrojov:

- **vlastné zdroje** - podielové dane z príjmov (štátny rozpočet), vlastné dane a poplatky, pokuty a penále, predaj, prenájom, príjmy z účasti v podnikoch, tiež možnou emisiou komunálnych obligácií s dlhou dobou splatnosti, a pod.
- **externé zdroje** - úvery domácich a zahraničných finančných inštitúcií, grantové schémy EÚ a iných vyspelých krajín
- **iné zdroje** - zdroje fyzických a právnických podnikateľských subjektov, alebo združení podnikateľov v spojení so združením obcí – mikroregiónu.

Presnejšia špecifikácia finančného rámca a alokácie finančných prostriedkov na realizáciu stratégie, jej konkrétnych opatrení a úloh bude vykonaná postupne na základe verejného schválenia predloženej stratégie rozvoja obce. Spresnenie finančného plánu bude riešené ako súčasť ďalšej etapy programovacieho cyklu programu.

Je potrebné zdôrazniť, že výška získania podpory EÚ zo štrukturálnych fondov je podstatná. Tá je limitovaná vo väčšine prípadoch len kvalitou projektov. Môže byť teda podstatne vyššia, ale aj nižšia. Ďalším atribútom pre zvýšenie finančných prostriedkov je možnosť čerpania prostriedkov z ďalších fondov, iniciatív či už európskeho, alebo až svetového meradla.

Formulár č. F 5 - Model financovania – intervenčná matica

Špecifický cieľ	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Spolu
1.1.1	20000	50000	50000	30000	30000	30000	210000
1.1.2	15000	15000	15000	15000	10000	10000	80000
1.1.3	5000	5000	5000				15000
1.1.4		100000	100000	100000	100000	100000	500000
1.1.5		50000	20000				70000
1.1.6		70000	70000	70000			210000
1.1.7		3500	3500				7000
1.1.8		20000	20000	20000	20000	20000	100000
1.1.9		5000	5000	5000	5000	5000	25000
2.1.1		35000	35000				70000
2.1.2		25000	25000				50000
2.1.3	20000	10000	10000	10000	10000	10000	70000
2.1.4		30000	30000	30000	30000	30000	150000
2.1.5	3000	3000	3000	3000	3000	3000	18000
2.1.6		8000	8000	8000	8000	8000	40000
2.1.7		100000	100000	100000	100000	100000	500000
3.1.1	2000	2000	2000	2000	2000	2000	12000
3.1.2	10000	10000	10000	10000	10000	10000	60000
3.1.3	150000	150000	150000	150000	150000	150000	900000
3.1.4		2000	2000	1000	1000	1000	7000
3.1.5		10000	10000	10000	10000		40000
3.1.6	300000	300000	300000	300000			1200000
Spolu	525000	1003500	973500	864000	489000	479000	4334000

Zdroj: vlastné spracovanie

Formulár č. E 5 – Indikatívny rozpočet - sumarizácia

	2025 - 2030 SPOLU v €
PRIORITA 1 INFRAŠTRUKTÚRA A OBČIANSKA VYBAVENOSŤ	1 217 000
PRIORITA 2 SPOLOČENSKÝ ŽIVOT A ŠPORT	898 000
PRIORITA 3 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	2 219 000
SPOLU	4 334 000

Zdroj: vlastné spracovanie

7 ZÁVER

PRO obce Záhorská Sloboda je spracované na metodickom a obsahovom podklade viacerých východiskových dokumentov a nadväzuje na ciele Mikroregiónu Koromľa a Miestnej akčnej skupiny Zemplín pod Vihorlatom, ktorého je obec Záhorská Sloboda súčasťou. Dokument má v súlade s aktuálnym znením Zákona o podpore regionálneho rozvoja tieto základné časti: analytickú, strategickú, programovú, realizačnú a finančnú. V prvej časti sú analyzované podmienky v obci formou rôznych na seba nadväzujúcich analýz, v druhej časti je spracovaná stratégia rozvoja t.j. vízia a ciele rozvoja (strategický cieľ, všeobecné a špecifické ciele). Programová časť PRO dopĺňa stratégiu rozvoja do formy programu, definuje priority opatrenia a indikatívne aktivity ako kľúčovej časti celého dokumentu. Následne spracováva podmienky implementácie programu z hľadiska inštitucionálneho, organizačného, finančného, monitorovacieho a časového.

Programová časť PRO je ťažiskom celého dokumentu a môže sa prezentovať a využívať v prípade potreby aj ako samostatný dokument. Je potrebné si uvedomiť, že každý programový dokument a Program rozvoja obce zvlášť, dostáva svoj zmysel nie jeho vytvorením, ale v procese jeho realizácie. Program rozvoja obce je dôležitým strategickým, systémovým a koncepčným dokumentom pre zabezpečovanie zásadných aktivít rozvoja v zmysle definovaných cieľov, priorít, opatrení a financovania. Vzhľadom na súčasné postavenie regionálneho rozvoja v rámci Slovenskej republiky, ktorý nevytvára priame nástroje podpory v regiónoch (VÚC), je dokument PRO účelovo a explicitne zameraný na ciele a priority rozvoja kraja. Sleduje sa tým najmä možnosť využívania nástrojov pomoci EÚ, to znamená využitie štrukturálnych fondov a kohézneho fondu.

PRO obce Záhorská Sloboda je potrebné posudzovať ako dokument otvorený, ktorý sa môže dopĺňať a aktualizovať o nové aktivity podľa rozvoja sektorov a podľa úspešne realizovaných častí programu rozvoja územia. Je zrejmé, že najmä v dnešnej dobe je veľmi zložitá dokázať exaktne naformulovať prognózu rozvoja územia na dobu viac ako 5 rokov. Z tohto dôvodu je nesmierne dôležité akceptovať „živost“ tohto dokumentu, nakoľko iba priebežným vyhodnocovaním situácie v obci, regióne a spoločnosti a následným aktualizovaním dokumentu je možné zabezpečiť jeho aktuálnosť a zmysluplosť.

Materiály použité pri vypracovaní strategického dokumentu

Národné priority implementácie Agendy 2030

Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja SR do roku 2035

Vízia a stratégia rozvoja SR 2030

Partnerská dohoda 2021 – 2027

Národný investičný plán Slovenskej republiky na roky 2018-2030

Plán obnovy a odolnosti SR

Operačný program Slovensko 2021 - 2027 (prostredníctvom IÚS – Integrovačnej územnej stratégie)

Nízkohľuková stratégia rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050

Envirostratégia 2030

Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy

Program odpadového hospodárstva SR na roky 2021– 2025

Integrovaná územná stratégia Košického kraja 2022 – 2030

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja KSK na roky 2023 – 2027

Stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky Košického kraja 2022-2027-2030

Adaptačná stratégia na dôsledky zmeny klímy v Košickom kraji

Program odpadového hospodárstva KSK na roky 2021– 2025

Plán rozvoja najmenej rozvinutého okresu Sobrance v znení dodatkov

CLLD stratégia MAS Zemplín pod Vihorlatom, o.z.

Územný plán obce Záhor

Program rozvoja obce Záhor - pôvodný

Zoznam tabuliek:

Tab.č.1 Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR

Tab.č.2 Mikroregión Koromľa

Tab.č.3 MAS – Občianske združenie Zemplín pod Vihorlatom

Tab.č.4 Počet obyvateľov za jednotlivé roky

Tab.č.5 Počet obyvateľov podľa pohlavia za jednotlivé roky

Tab.č.6 Prehľad prírastku obyvateľov podľa pohlavia obce Záhor

Tab.č.7 Veková štruktúra obyvateľstva obce

Tab.č.8 Národnostná štruktúra obyvateľstva obce podľa pohlavia

Tab.č.9 Náboženská štruktúra obyvateľstva obce podľa pohlavia

Tab.č.10 Prehľad miery evidovanej nezamestnanosti v okrese Sobrance

Tab.č.11 Výmera územia a pôdny fond obce k roku 2024

Tab.č.12 Harmonogram predpokladanej realizácie jednotlivých špecifických cieľov

Zoznam grafov

Graf č.1 Vývoj počtu obyvateľov od roku 2019

Graf č.2 Obyvateľstvo podľa pohlavia ku koncu roka 2024

Graf č.3 Prehľad prirodzeného prírastku obyvateľov obce Záhor

Graf č.4 Krivka počtu narodených, zomrelých a prirodzeného prírastku obyvateľov

Graf č.5 Veková štruktúra obyvateľstva obce podľa pohlavia

Graf č.6 Národnostná štruktúra obyvateľstva obce

Graf č.7 Krivka miery evidovanej nezamestnanosti v okrese Sobrance

Graf č.8 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce

Zoznam formulárov

Formulár č. Ú 2 Zámer spracovania PRO

Formulár č. Ú 3 Štruktúra dokumentu

Formulár č. A 1 STEEP analýza – analýza externého prostredia

Formulár č. A 2 SWOT analýza a príklad dôležitých otázok

Formulár č. A 3 Analýza silových polí

Formulár č. P 1 - Prehľad priorít, strategických a špecifických cieľov

Formulár č. F 5 Model financovania – intervenčná matica

Formulár č. E 5 Indikatívny rozpočet - sumarizácia

Zoznam obrázkov

Obr.1 Mapa obce Záhor

Obr.2 Širšie vymedzenie územia

Obr. 3 Cestná sieť okresu Sobrance

Obr. 4 Kwartérny poryv územia obce Záhor

Obr. 5 Inžiniersko-geologická rajonizácia obce Záhor

Obr.6 Ciele Partnerskej dohody 2021 – 2027

Obr. 7 Schéma prepojenia vízie, hlavného cieľa a strategických cieľov

Obr. 8 Schéma priorít a strategických investičných balíčkov PHRSR KSK 2023-2027

(s výhľadom do roku 2030) v kontexte národných priorít implementácie Agendy 2030

Obr. 9 Prehľad finančných zdrojov Programu Slovensko 2021 – 2027 a Programov politiky súdržnosti

Obr. 10 Programy európskej územnej spolupráce - cezhraničné